

ฉบับ
วันพ่อ
แห่งชาติ

วารสาร
โพธิyalay

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓๑ เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐

หัวใจพ่อ

ใจของใคร ยิ่งใหญ่ เท่าใจพ่อ
ทรัพย์สมบัติ ทรัพย์สิน และภาระงาน

ตั้งตารอ ลูกรัก จักสืบสาน
พ่อวางหลัก ปักฐาน เห็นการณ์ไกล

หวังให้ลูก สืบวงศ์ พงศ์กษัตริย์
สามฤดู ปราสาทสร้าง พร้อมนางใน

จักรพรรดิ จำง ไม่สงสัย
ป้องลูกไว้ จากปวงภัย ไม่ให้มอง

แต่กุศล หนหลัง ตามยังจิต
ทั้งเกิด แก่ เจ็บ ตาย ตามครรลอง

ลูกพินิจ กามคุณ ช่างขุ่นหมอง
ห่มผ้าตัวมอง สุดท่ายพราก ต้องจากลา

จึงออกบวช จากเรือน สู้บรรพชิต
หกปีส่ง พงไพร ไตรวิชา

ใช้ชีวิต ผีภณ บ่มศึกษา
อนุตตร- สัมมา- สัมโพธิญาณ

แล้วเวลา พบบิดา ก็มาถึง
คืนศากยะ พระบิดา รอมานาน

สนองธรรม ลึกซึ้ง ที่ฟังขาน
ถวายทาน พระโอรส สดชื่นใจ

ตะวันผุด พุทธองค์ ก็ทรงบาตร
พระบิดา ใจแทบทรุด รีบรูปไป

ขุรยาตร ขอข้าว-แกง เมื่อแสงไข
“เหตุไหน มาเดินขอ หรือพ่อไม่มี ?”

พระสูตต กำหนดชัด ดำรัสตอบ
“ก็วงศ์เรา ขอทาน ไม่เคยมี”

“วิสัยขอบ ตามวงศ์ ทรงวิธี”
“วงศ์ลูกนี้ อริยะ สละเรือน

บิณฑบาต เป็นอริย- ประเพณี
คนละก้อน คนละก้าว ยามเช้าเตือน

ประชาชี ต่างให้ได้ ไม่อายเหมือน
อย่าลืมเตือน บัจฉยสี่ ที่มีมา

บริโภค ภัตตรเื้อ เหมือนเนื่อบุตร
จะข้ามพัน สังสารวัฏ หมดพิจารณา

ฉันแล้วรุด เพียรมัน ห่มนศึกษา
คำบิดา ผ่ากไว้ ให้ลูกเอษ ๒

เปิดเล่ม

วารสารโพธิyalayฉบับเดือนธันวาคม คณะผู้จัดทำตั้งใจทำเป็นฉบับวันพ่อแห่งชาติ แต่ละชาติก็มี วันพ่อวันแม่ของชาติตน สำหรับประเทศไทย วันพ่อคือวันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี วันแม่คือวันที่ ๑๒ สิงหาคมของทุกปี โดยรัฐบาลได้กำหนดเช่นนี้ ซึ่งประชาชนไทยก็ยอมรับให้เป็นไปตามที่กำหนด

วารสารโพธิyalayได้จัดทำฉบับวันแม่มาแล้ว ๒ ครั้ง แต่ฉบับวันพ่อยังไม่เคยจัดทำมาก่อน ด้วยเหตุที่ว่า เรามักจะเห็นแม่สำคัญกว่าพ่อ แม่เป็นผู้อุ้มชูเลี้ยงดู พูมพิกลูกตั้งแต่ตั้งท้อง คลอดออกมา เป็นทารก เป็นเด็ก และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ลูกจะอายุเท่าไรในสายตาแม่ ลูกก็ยังเป็นลูกน้อยที่แม่รักและห่วงใยอยู่เสมอ

คำกล่าวที่ว่า ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก เป็นความจริง แต่มีอีกความจริงที่ลึกไปกว่านั้น คือ พ่อคือฐานที่มั่น ที่ช่วยให้แม่มีความมั่นคงสมบูรณ์ในการเลี้ยงลูก หากแม่ไม่มีฐานที่มั่นอันมั่นคงแข็งแรงแล้ว การเลี้ยงลูกก็ย่อมจะไม่สมบูรณ์อย่างที่ควรจะเป็น ปัญหาที่พบมากในสังคมคือ พ่อจำนวนหนึ่งไม่รู้จักบทบาทของตัวเอง ไม่กระทำตนเป็นฐานที่มั่นอันมั่นคงให้กับแม่ และครอบครัว หากเป็นฐานที่ผุ่กร่อน คลอนแคลน แม่ก็ย่อมจะปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ ที่แย่ไปกว่านั้น ยังเป็นฐานที่มั่นอันพร้อมจะพังทลายลงไป ก่อให้เกิดผลเสียแก่ครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูก ผู้ที่จะได้รับผลเสียหายโดยตรง และกัดกินลึกเข้าไปถึงจิตวิญญาณ ทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีปัญหาในสังคม

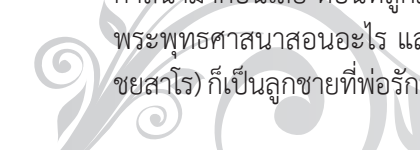
โพธิyalayฉบับนี้ จึงคัดสรรเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพ่อมานำเสนอทุกแง่นอกจากจะให้แง่คิดทางธรรมอย่างลึกซึ้ง ยังมีความน่ารักกินใจเป็นอย่างมาก เรื่องที่อยากแนะนำให้อ่านเป็นเรื่องแรกคือ **บิดา กตัญญูตา** ของพระอาจารย์ชยสาโร พระฝรั่งชาวอังกฤษ เป็นธรรมบรรยายที่ได้แสดงไว้ในวันครบรอบวันเสียชีวิตของโยมพ่อของท่าน ซึ่งเป็นชาวอังกฤษที่ไม่เคยรู้จักพระพุทธศาสนามาก่อนเลย ตอนที่ลูกมาขอบวช ท่านไม่รู้จักรว่าพระพุทธศาสนาสอนอะไร และฉอน (ชื่อเดิมของท่านชยสาโร) ก็เป็นลูกชายที่พ่อรักที่สุด ท่านต้องเสียลูกที่รัก

ที่สุดไปอยู่แดนไกล โดยที่ท่านเองก็ไม่รู้ว่าจะได้เจอกันอีกเมื่อใด ในเมื่อท่านกลัวการขึ้นเครื่องบินอย่างหนัก แต่ท่านก็ยอมให้ลูกบวชได้ตามความต้องการ เพราะเคารพในการตัดสินใจของลูก ไม่เข้าไปขัดขวางห้ามปรามใดๆ ทั้งๆ ที่รู้แน่อยู่แล้วว่า มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด มหาวิทยาลัยที่คนทั้งประเทศอังกฤษและคนจากทั่วโลกอยากมีโอกาสเข้าไปเรียน ยอมรับลูกชายให้เข้าไปเรียนได้แล้ว ท่านยอมสละความไฝฝืน ความปรารถนาของตน เพื่อความสุขของลูก เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่ายกมาก ผู้ชายคนหนึ่งที่รักลูกของตนอย่างสุดหัวใจ ยอมจำนนต่อความสุขของลูก สละความสุขของตน เรื่องของโยมพ่อท่านชยสาโรนี่ เป็นความงดงามที่น่าเล่าสู่กันฟัง มีบางตอนที่ไม่ได้ปรากฏในเรื่องนี้ ก็คือภายหลังเมื่ออุปสมบทได้ระยะหนึ่ง ท่านอาจารย์ได้กลับไปเยี่ยมบ้านที่ Isle of Wight เกาะหนึ่งในประเทศอังกฤษ บ้านเกิดของท่าน โยมพ่อเที่ยวพาท่านไปไหนๆ เพราะอยากจะได้ลูกชาย ซึ่งเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ให้แก่ชาวอังกฤษได้เห็นด้วยความภูมิใจ ความเสียใจในครั้งที่ลูกขอบวชหมดไป มีความปลาบปลื้มที่ได้เห็นลูกเป็นคนดีได้ขนาดนั้น เป็นที่รักขนาดนั้น มีผู้คนศรัทธาเลื่อมใสกราบไหว้ด้วยความเคารพอย่างสูง

บทความในวารสารเล่มนี้น่าอ่านทุกเรื่อง เหมาะที่สุดสำหรับคนเป็นพ่อได้อ่าน และเก็บไว้อ่านซ้ำ เพื่อเตือนใจตนเองว่า ความเป็นพ่อนั้นสำคัญแค่ไหน และมีความจำเป็นเพียงใดที่จะต้องพยายามกระทำตนให้เป็นพ่อที่ดี

นอกจากนั้น วิเทศทัย นักเขียนประจำของเรา ได้เริ่มเรื่องใหม่ที่มีผู้คนอยากรู้ แต่หาอ่านได้ยาก นั่นก็คือเรื่อง **พระอุปคุต** เป็นเรื่องยาวหลายตอนจบ คราวนี้วิเทศทัยใช้ลีลาการเขียนแบบกึ่งบันเทิง กึ่งวิชาการ คือ นำเรื่องวิชาการมาเขียนให้อ่านสนุก ไม่เครียดรับรองว่า เพียงได้อ่านตอนแรก จะรอคอยอ่านตอนต่อไปอย่างแน่นอน

ในฉบับนี้ ยังมีบทความของนักเขียนรับเชิญใหม่ๆ เข้ามาถึง ๒ ท่าน ท่านแรกคือพระคุณเจ้า เมธงกูโร

วัดทุ่งไผ่ จังหวัดชุมพร ท่าน
คุณฐิติเป็นพระภิกษุรุ่นใหม่ที่มีผล
งานเทศน์และสอนต่อเนื่องมา
ยาวนาน ท่านเขียนหนังสือมา
แล้วหลายเล่ม มีลีลาการเทศน์ที่
กินใจ นับเป็นยอดฝีมือท่านหนึ่ง
ในวงการพระพุทธศาสนา ลอง
อ่านบทความของท่านดู เพื่อ
พิสูจน์คำกล่าวนี้

นักเขียนรับเชิญท่านที่ ๒ คือ
อาจารย์ยอดเยี่ยม เทพธรานนท์
อาจารย์ทางด้านสถาปัตยกรรม
จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ท่านได้เขียนถึง พ่อหลวง ร.๙
ตามความประทับใจของท่าน

เมื่อพูดถึงพ่อ ก็อดที่จะ
นึกถึงพ่อหลวง พระราชาผู้เป็น
ที่รักที่ได้เสด็จสู่สวรรคาลัยไป
แล้วนั้นไม่ได้ แม้ท่านจะจากไป
แต่คนไทยย่อมระลึกนึกถึงท่าน
อยู่เสมอ ผลงานที่ท่านได้ทรง
พระราชทานให้แก่ลูกไทยทุกคน
ยังคงอยู่ และได้รับการสานต่อ
ให้สำเร็จสมดังพระราชประสงค์
ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับ
พสกนิกร พ่อหลวงทรงเป็นแบบ
อย่างของพ่อที่สมบูรณ์แบบทุก
ประการ ช่วยให้ลูกล่วงพ้นความ
ทุกข์ยาก ความลำบาก ด้วยน้ำ
พระราชหฤทัยของความเป็นพ่อ
ที่ประเสริฐ คนไทยควรได้เรียนรู้
เป็นแบบอย่าง และนำมาปรับใช้
ให้บังเกิดผล สมดังที่พ่อหลวงได้
ทรงกระทำให้เห็นแล้ว

คณะผู้จัดทำ

ประธานที่ปรึกษา

พระครูธรรมธรสมนัต นนทิกโก
อัครมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ

พระมหาประนอม ธมมาลังกาโร

บรรณาธิการบริหาร

พินิตา อัจฉนทรเพ็ญ

panitaang@gmail.com

รองบรรณาธิการ

ทพญ. อัจฉรา กลินสุวรรณ

Acharak7153@gmail.com

ประสานงาน

พระครูประคุณสรกิจ

(พระมหากาญญ์ กุศลนนโท)

pk.krun21@gmail.com

กองบรรณาธิการ

คณะสงฆ์วัดจากแดง

สำนักงาน : วัดจากแดง

๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์

ช.เพชรหึงษ์ ๑๐

ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง

จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

โทรศัพท์. ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ปก

พ่อของแผ่นดิน

ภาพปก

ออกแบบ : พระครูวินัยธร

ชัยศ พุทธิโร

เครดิตภาพ

ขอขอบคุณเจ้าของภาพ

จากทาง Internet ทุกท่าน

ศิลปกรรม

สมมิตรกวีปัทม

อุปถัมภ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์

โดยคุณพัชรพิมล ยังประภากร

ประธานกรรมการสินค้าแบรนด์

‘สุวิมล’

จัดพิมพ์โดย

สมมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง

โทร. ๐๒ ๙๐๓ ๘๒๕๗-๙

- ❁ วิสัชนาธรรม : พระคุณพ่อ
พอจ.มหาประนอม ธมมาลังกาโร.....๓
- ❁ พระธรรมเทศนา : บิดา กตัญญูตา
พระอาจารย์ชยสาโร.....๙
- ❁ ธรรมรำลึก : พ่อทั้งสี่ บุพการีของเรา
พระคุณฐิติ เมธงกูโร.....๑๖
- ❁ ธรรมปริทัศน์ : หัวอกพ่อ
ธีรปัญญา.....๒๐
- ❁ เรื่องชุดพุทธบริษัท : ภัยจากพ่อ
พุทธสาวิกา.....๓๐
- ❁ ตามรอยพระบาท : เดินตามรอย
พระบาทพ่อหลวง
ยอดเยี่ยม เทพธรานนท์.....๓๓
- ❁ ปัญญาไร้ตนะ : แบบพิมพ์ชีวิต
วศิน อินทสระ.....๓๗
- ❁ ขวนอ่าน : ความรักของพระเวสสันดร
โพธิสิกขา.....๓๙
- ❁ มองเทศ - มองไทย : พระอุปคุตเถระ
จากพระธรรมกถึกถึงผู้ทรงอภิญา (๑)
วิเทศทัย.....๔๔

หากท่านผู้อ่านมีความประสงค์จะติดต่อ
กองบรรณาธิการวารสารโพธิยาลัย หรือต้องการ
แสดงความคิดเห็น ดิฉัน หรือคำแนะนำใดๆ กรุณา
ติดต่อได้ที่อีเมล pk.krun21@gmail.com
(พระครูประคุณสรกิจ หรือพระมหากาญญ์
กุศลนนโท) หรือเขียนจดหมายส่งถึง ทพญ.อัจฉรา
กลินสุวรรณ ชมรมกัลยาณธรรม เลขที่ ๑๐๐
ถ.ประโคนชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๐๒๗๐ หรืออีเมล acharak7153@gmail.com

วารสารโพธิยาลัยจัดพิมพ์ด้วยปัจจัยบริจาค
ของท่านผู้มีจิตศรัทธา โดยเลือกใช้กระดาษถนอม
สายตา เปี่ยมด้วยคุณค่าทางปัญญาเพื่อแจกเป็น
ธรรมทานและบริจาคไปตามห้องสมุดต่างๆ หาก
ท่านอ่านจบแล้ว ต้องการแบ่งปันธรรมทาน โปรด
ส่งต่อให้ท่านอื่นที่เห็นคุณค่า หรือมอบให้ สถาบัน
ห้องสมุด วัด หรือสถานปฏิบัติธรรมต่างๆ เป็นต้น
เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางปัญญาอย่างกว้างขวางแก่
ผู้ใฝ่ธรรมต่อไป

วิถีขารรรรม

พระอาจารย์มหาประนอม ธมมาลงกาโร

ปจจา : กราบบนั้สการพระอาจารย์เจ้าคะวารสารเดือนธันวาคม ฉบับ “วันพ่อแห่งชาติ” เกี่ยวกับพระคุณพอนี้ ในทางโลกและทางธรรม กล่าวไว้อย่างไรบ้าง เจ้าคะ

วิธีขนา : ในทางพระวินัย พระพุทธเจ้าทรงตั้งอยู่ในตำแหน่งสังฆบิตร เป็นพ่อของพระสงฆ์ทั้งหมด พระสงฆ์เป็นพุทธโอรส หรือพุทธชินโอรส เป็นโอรสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงทำหน้าที่เป็นพระอุปชฌาย์ ตั้งอยู่ในฐานะพระผู้ให้กำเนิด เปรียบเสมือนเป็นพ่อด้วย เป็นแม่ด้วย อุปชฌาย์เป็นแม่ในฐานะที่ทำการบวชให้ คือให้กำเนิดความเป็นสามเณร ให้กำเนิดความเป็นพระ และเป็นพ่อคือก่อนบวชหรือบวชเสร็จแล้วคอยให้การอบรมสั่งสอน

เพราะฉะนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่พ่อและทำหน้าที่แม่ในคนเดียวกันคืออุปชฌาย์ ส่วนอาจารย์นั้นก็ทำหน้าที่เป็นพ่อ ส่วนนิสสยาจารย์

เป็นอาจารย์เฉยๆ ไม่ได้บวชให้ แต่ถ้าองค์นั้นเป็นทั้งอุปชฌาย์ด้วย เป็นทั้งนิสสยาจารย์ด้วย ในองค์เดียว ก็ทำหน้าที่เป็นสังฆบิตร เป็นพ่อ เป็นแม่ เพราะฉะนั้นพระในสายวัดป่าจะใช้คำศัพท์ว่า “พ่อแม่ครูบาอาจารย์” หมายความว่า เป็นอุปชฌาย์นั่นเอง คือเป็นทั้งพ่อและแม่บวชให้ด้วยและอบรมสั่งสอนด้วย

ส่วน “พ่อ” ในทางโลก จะเน้นหมายถึงผู้ที่ดูแลปกป้องคุ้มครองในการเป็นอยู่ อาจจะไม่ได้นั้นหมายถึงผู้ให้กำเนิดซึ่งจะเป็นแม่ อย่างอุปชฌาย์เป็นทั้งแม่ทั้งพ่อ แต่ถ้าดูแลรักษา ดูแลชีวิต ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนกระทั่งจากไป ดูแลปกป้องคุ้มครอง ให้ความปลอดภัย เป็นคุณธรรมของผู้เป็นพ่อ แต่ไม่ได้ให้กำเนิด ตัวอย่างเช่น คำว่าพ่อเมืองก็ดี หรือสังฆบิตรก็ดี

สังฆบิตร ในยุคสมัยก่อนโน้น จะใช้เฉพาะพระพุทธเจ้า แต่ตอนหลังมา ประธานสงฆ์ในเขตนั้น ในพื้นที่นั้น เช่น พระสังฆราชของประเทศไทย ก็จะเป็นสังฆบิตรของคณะสงฆ์ไทย พระสังฆราชของพม่า ก็จะเป็นสังฆบิตรของคณะสงฆ์พม่า เป็นต้น ก็จะยกย่องให้พระเถระที่มีอายุพรรษามากที่สุด ปกครองดูแลพระสงฆ์ โดยใช้คำว่า สังฆบิตร คือพ่อของสงฆ์

เราอาจเคยได้ยินคำว่า พระเจ้า และมีคำว่า พ่อของพระเจ้า ยิ่งใหญ่มากๆ เลย พ่อของพระเจ้า แต่ว่าคำนี้อาจจะไม่เหมาะ ขอภัย อาจเรียกว่า God Father แต่คำว่า พ่อ จริงๆ แล้วเน้นในทางผู้ให้ความปลอดภัย ให้การปกครองดูแล อะไรต่างๆ ฉะนั้น ในพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นคุณสมบัติของทั้งพ่อและแม่ พ่อแม่เป็นพรหมของลูก เป็นผู้ลิขิตชีวิตลูก ดูภาพรวมแล้วลักษณะของความเป็นพ่อได้แก่ หนึ่ง ความเป็น

ผู้นำ คือทำให้ดู สอง ให้การปกป้อง คุ้มครอง และอุปถัมภ์ อุปถัมภ์ดูแล แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี อันนี้คือลักษณะของความเป็นพ่อ ต่างจากความเป็นแม่ตรงที่ว่า พ่อไม่สามารถให้กำเนิดได้ แต่คุณธรรมอื่นๆ ก็มีเหมือนกับแม่เช่นเดียวกัน

ปจฺฉา : แล้วทำไมจึงดูเหมือนว่าสังคมจะยกย่องและให้ความสำคัญกับแม่มากกว่า ทั้งๆ ที่ต้องอาศัยทั้งพ่อและแม่ เราถึงจะมีชีวิตเกิดมาได้ เจ้าคะ

วิสัยนา : ทำไมเราจึงยกย่องแม่ เหตุผลคือพ่อได้รับการยกย่องว่าเป็นอุดมเพศอยู่แล้ว เป็นผู้มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว ส่วนแม่ คือผู้ที่ยังไม่ใช่อุดมเพศ และยังไม่มีความเข้มแข็ง คำว่าอุดมเพศในทางบาลี คือ “**อุตตมเพศ**” คือเพศสูงเพศชายถือว่าเป็นอุดมเพศนี้ ประเด็นหนึ่งก็คือสามารถบวชเป็นพระได้ อีกประเด็นหนึ่งคือถ้าไปเกิดเป็นพรหม จะไม่มีเพศหญิง มีแต่เพศชาย แม้ภาวะเพศจะไม่ปรากฏ แต่พรหมทั้งหมด จะไม่มีผู้หญิงแล้ว จะมีแต่รูปร่างหน้าตาเป็นผู้ชายเท่านั้น

ปจฺฉา : พระพุทธเจ้าก็ต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น ใช่ไหมเจ้าคะ

วิสัยนา : เจริญพร พระพุทธเจ้าก็ต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น ถ้ามว่า พระโพธิสัตว์เป็นผู้หญิงได้ไหม...ได้ แต่ถ้าเป็นนิยตโพธิสัตว์แล้ว จะไม่เป็นเพศหญิง ถ้ายังไม่ได้เป็นนิยตโพธิสัตว์ก็ยังคงเป็นผู้หญิงได้ เพศที่เป็นพระพุทธเจ้าได้คือเพศชายเท่านั้น

ฉะนั้น เมื่อผู้ชายเป็นอุดมเพศ เป็นเพศสูงก็มีลักษณะข้อแตกต่างจากผู้หญิง เนื่องจากว่า **สตรีมีความทุกข์ ๕ ประการ** ที่ผู้ชายไม่มีความทุกข์เหล่านั้น ทุกข์ทางกายภาพของสตรี

๕ ประการ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ตั้งนี้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ความทุกข์ส่วนตัวของมาตุคาม (สตรี) ๕ ประการนี้ ที่มาตุคามจะได้รับ ยกเว้นบุรุษคือ ๑. สตรีเมื่อเป็นสาว ไปสู่สกุลแห่งสามี ย่อมพลัดพรากจากญาติทั้งหลาย ๒. สตรีย่อมมีระดู (ประจำเดือน) ๓. สตรีย่อมมีครรภ์ (ตั้งครรภ์) ๔. สตรีย่อมคลอดบุตร ๕. สตรีย่อมทำหน้าที่บำเรอบุรุษ นี่เป็นทุกข์โดยเฉพาะของสตรี ๕ ข้อ ซึ่งสตรีได้รับต่างหากจากบุรุษ”

(ถึ ส.๑๘๘/๒๘๒/๓๔-๓๑๕)

ข้อแตกต่างในส่วนนี้ ก็คือเหตุผลว่า ทำไมจึงยกย่องแม่ เพราะแม่มีทุกข์มากกว่า พ่อจะทุกข์น้อยกว่า แม่เป็นคนคลอด ดูแลลูกมากกว่า พ่อ แม่ต้องให้ลูกกินนม พ่อออกไปทำงานหาเงิน คนละหน้าที่ แต่ความใกล้ชิดลูกก็ดี หรือจากคนที่มีความทุกข์มากกว่าก็ดี คือแม่แล้วก็เป็นทั้งแม่บ้าน เป็นทุกอย่าง แม่จึงได้รับการยกย่องมากกว่าพ่อ นอกจากนี้ ความอดทนของผู้หญิงก็มีมากกว่า และที่สำคัญคือบุญคุณ การเอาใจใส่ดูแล แม่มีมากกว่า แม่จึงได้รับการยกย่องมากกว่าพ่อ

ปจฺฉา : แล้วในฐานะของลูก ควรจะปลุกฝังเยาวชนของเรา ให้มีคุณธรรมเรื่องความกตัญญูได้อย่างไร และอยากทราบว่าเพราะเหตุไร คนเราจึงเกิดมาเป็นพ่อเป็นลูกกันได้เจ้าคะ

วิสิขณา : เรามีพ่อแม่ แต่บางคนก็อาจจะลืมนึกถึงพ่อ โดยมากจะรักแม่มากกว่า แต่จริงๆ แล้ว ถ้าไม่มีพ่อ เราก็เกิดมาไม่ได้ ทำไมจึงเป็นลูกเป็นพ่อกันล่ะ ก็เพราะทำบุญร่วมกันมาเป็นลูกเป็นพ่อกันแล้ว ทำไมบางครั้งพ่อไม่รับผิดชอบ แม่ไม่รับผิดชอบ ก็คือทำบุญทำกุศลร่วมกันมาน้อย แต่ทำบาปร่วมกันมาเยอะ เราก็มาโทษว่าพ่อไม่ดี ไม่รับผิดชอบ อาจจะมองเห็นเพียงส่วนนี้แต่จริงๆ แล้วมี**อดีตเหตุ** คือเราเคยทำบุญร่วมกับท่านมาก็ครั้ง ถ้าเคยทำบุญร่วมกับท่านมาบ่อย ทำบาปร่วมกับท่านมาน้อย ถ้าในลักษณะอย่างนี้ ท่านก็จะดูแลเราอย่างดี แต่ถ้าทำบุญร่วมกับท่านคนเดียว แต่เคยทำบาปร่วมกับท่านเป็นสิบครั้ง ถ้าลักษณะอย่างนี้ ท่านก็ทำหน้าที่ให้เราเกิดเป็นคน แต่สุดท้ายท่านอาจจะไม่ได้ดูแลเรา

ปจฺฉา : หมายความว่า ที่จริงมันมีอดีตเหตุมาว่ามี “บุญสัมพันธ์” หรือ “บาปสัมพันธ์” กันมามากน้อยแค่ไหน ที่เราต้องเข้าใจ จะได้ให้อภัยกันได้ ใช่ไหมเจ้าคะ

วิสิขณา : ใช่ๆ เราต้องเข้าใจ บุญสัมพันธ์ บาปสัมพันธ์ ถ้าเราเข้าใจอดีตเหตุอย่างชัดเจน ปัจจุบันผล เราก็จะไม่ไปโทษใคร เช่น ถ้าเราเกิดเป็นลูก พ่อแม่ทำหน้าที่ไม่ดี แต่เราก็ทำหน้าที่ของเราให้ดี ก็คือ **อดีตเหตุเป็นอย่างไร เราไม่รู้** แต่ว่าเรามาแก้ไขในปัจจุบันเหตุ จะได้ **ไม่มีกรรมไม่ดีกับท่านอีก** เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด แค่นี้ก็จบแล้ว แต่ถ้าเราทำหน้าที่ไม่ดี เราเองก็จะได้รับกรรมไม่ดีแบบนั้นอีก มันก็จะวนเวียนกันไปในสังสารวัฏอันยาวนาน ก็จะติดหนี้กรรมกันในลักษณะอย่างนี้ต่อไป

ถ้าพ่อแม่รู้จักหน้าที่ของพ่อแม่ ๕ อย่าง ลูกก็รู้จักหน้าที่ของลูก ๕ อย่าง ต่างคนต่างทำหน้าที่ ต่างคนต่างกตัญญูรู้บุญคุณซึ่งกันและกัน พ่อแม่ก็จะเป็นบุพการี คือบุคคลที่ทำอุปการะก่อน ส่วนลูกๆ ก็จะกตัญญูกตเวทิต์ รู้อุปการะที่ท่านทำและตอบแทน บุคคลที่หาได้ยากในโลกมี ๒ ประเภท คือบุคคลที่ทำหน้าที่บุพการีสมบูรณ์ และบุคคลที่ทำหน้าที่กตัญญูกตเวทิต์อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้น พ่อแม่คนใดก็ตาม ถ้าทำหน้าที่บุพการี ทำหน้าที่ของพ่อแม่ครบถ้วน ก็เป็นบุคคลที่หาได้ยากประเภทแรก ส่วนลูกคนใดก็ตาม ถ้าทำหน้าที่ของลูกต่อพ่อแม่ กตัญญูต่อพ่อแม่ครบถ้วน ก็คือบุคคลที่หาได้ยากประเภทที่ ๒ ในคัมภีร์อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต พระองค์ได้ตรัสว่า บุคคลที่หาได้ยากในโลก

มี ๒ ประเภท ได้แก่ ๑. **บุพการี** คือบุคคลผู้ที่ทำอุปการะก่อน ได้แก่ บิดามารดา ๒. **กตัญญูกตเวทิต** คือบุคคลผู้รู้อุปการะที่กระทำแล้ว และได้ตอบแทนให้แก่ลูก

ปุจฉา : ต้นแบบของคนไทย อันเป็นที่มาของ “วันพ่อแห่งชาติ” ที่ทางราชการกำหนดวันที่ ๕ ธันวาคม ก็คือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ขอความเมตตาพระอาจารย์ ช่วยกรุณาขยายความว่า พระองค์ท่านทรงเป็นพระบิดาที่เป็นแบบอย่างอย่างไร และพวกเราควรจะน้อมนำธรรมของพระองค์มาปฏิบัติได้อย่างไรบ้างเจ้าคะ

วิสัชนา : ในส่วนของพระองค์คือ ทรงเป็น **พระมหากษัตริย์ยอดกตัญญู** คือกตัญญูต่อพ่อแม่ กตัญญูต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างเช่น สัปดาห์หนึ่งมี ๗ วัน พระองค์ก็ไปเสวยกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ วัน อยู่กับครอบครัว ๑ วัน ใช้เวลาอยู่กับตนเอง (ถืออุโบสถ) ๑ วัน ถือว่าได้ทำหน้าที่กตัญญูมาก แม้มิเลี้ยงลูกมาดี ทำหน้าที่ของคุณแม่ดี ก็มีลูกดี จนกระทั่งได้เป็นเจ้าฟ้ามหากษัตริย์ เพราะการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ส่งสอนมาดี ลูกที่ดีก็เป็น **อภิชาติบุตร** บุตรที่เจริญยิ่งกว่าตนเอง

คนไทยก็เห็นพระองค์ได้รับการเลี้ยงดูจากพระชนนีซึ่งเป็นบุพการีเป็นอย่างดีถึง ส่วนพระองค์เองก็กตัญญูกตเวทิต รั้บุญคุณ ได้ทำและได้ตอบแทน จัดสรรเวลา แสดงความกตัญญูชัดเจน ฝ่ายผู้ที่เป็นแม่ก็ทำหน้าที่ของท่านชัดเจน ฉะนั้น จึงทรงเป็นบุคคลตัวอย่าง เป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลกทั้งสองฝ่าย

ดังนั้น เมื่อนึกถึงวันพ่อแห่งชาติ ไม่ใช่ว่านึกถึงพระองค์เป็นพ่อ แต่ในฐานะที่พระองค์

เป็นลูก พระองค์ก็ทำหน้าที่ของลูกที่ทำดีต่อพ่อแม่ ดูแลพ่อแม่ กตัญญูต่อพ่อแม่ ในฐานะที่เป็นพ่อก็ทรงอบรมสั่งสอนลูก ให้ตั้งอยู่ในคุณงามความดี อันนี้ก็คือหน้าที่ ทั้งหน้าที่พ่อแม่ก็ทำได้ครบ ในฐานะที่เป็นลูกก็ทำหน้าที่ของลูกครบ เพราะฉะนั้น **ทรงเป็นบุคคลตัวอย่างในเรื่องของความกตัญญูกับบุพการี** เราจึงมองเห็นพระองค์เป็นต้นแบบ

และทรงเป็นพ่อของคนไทยทั้งชาติ จะเห็นได้จากโครงการหลวง สี่พันกว่าโครงการที่ทรงมีพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือชาวไทยให้พ้นวิกฤตต่างๆ

ปุจฉา : ขอโอกาสฟังเรื่อง “โยมพ่อ” ของพระอาจารย์บ้าง ว่าท่านมีอะไรที่พระอาจารย์ประทับใจและรู้สึกภูมิใจ...อันนี้แหละ เราได้มาจากโยมพ่อ แล้วตอนนี้ท่านยังมีชีวิตอยู่หรือเปล่าเจ้าคะ

วิสัชนา : โยมพ่อจากไปแล้ว โยมพ่อของอาตมาก็จะสอนเรื่องทำมาหากิน ทุกอย่าง ตั้งแต่ยังเป็นเด็กๆ ทั้งอาชีพ การงาน วิชาความรู้ต่างๆ ตั้งแต่ยาสมุนไพร คาถาอาคม สมัยก่อนไม่ค่อยมีหมอ มีแต่ยาสมุนไพร โยมพ่อก็จะเก่ง เรื่องสมุนไพรช่วยรักษาชาวบ้าน ฉะนั้น เรื่องยาสมุนไพร

อาตมาก็ได้รับการถ่ายทอดจากโยมพ่อ และคาถาอาคม เช่น พวกภูถอมมนุษย์สิ่งอะไรทำนองนี้ โยมพ่อก็จะไล่ผีแก่ง อาตมาก็เลยได้วิชาสืบทอดมา ท่านศึกษานะ ๑๐๘ (อักษรขอม)

ปุจฉา : มีคนบอกโยมว่าถ้าจะไล่ผี ต้องนิมนต์พระอาจารย์ประนอม เพิ่งทราบว่ามีที่มาจากคุณพ่อนี้เอง แล้วอย่างอื่นมีอีกไหมเจ้าคะ

วิสัชนา : ตั้งแต่ต้นก็คือ โยมพ่อเคยเป็นเจ้าอาวาส ท่านเป็นทั้งหมอยา หมอผี และเป็นเจ้าอาวาสที่ทรงจำปาติโมกข์เก่ง มีวิชาหลายอย่าง แล้วจึงลาสิกขาไป สมัยก่อน ท่านจบนักธรรมเอก แล้วท่องปาติโมกข์ ใช้เวลาแค่ ๒๐ วัน ท่านก็จำได้ ท่องจบปาติโมกข์ วิชาความรู้ต่างๆ ท่านใส่ใจมาก และโยมพ่อจะเขียนหนังสือสวย ทั้งหนังสือแบบอักษรขอมก็ดี อักษรไทยโบราณก็ดี อักษรสมัยใหม่ก็ดี ในเรื่องของอักษรนี้ โยมพ่ออยู่บ้านนอกก็จริง แต่ว่าเรื่องการศึกษา ทั้งแบบอักษรขอม อักษรไทยโบราณ อักษรสมัยใหม่ท่านจะอ่านออก เขียนสวยทั้งหมด ทั้งการปลูกเสกเลขยันต์ คาถาอาคม ไล่ผี ยาสมนไพร รักษาชาวบ้าน ช่วยเหลือชาวบ้าน คุณุศลยามต่างๆ โยมพ่อเป็นหมดตรงนี้อาตมาก็ได้มาเล็กน้อย แต่มาฝึกมาศึกษาเพิ่มเติมเอาเอง

ปุจฉา : สาธุ ฟังแล้วปลื้มใจจริงๆ ท่านเป็นต้นแบบ เป็นรากฐานที่แข็งแรงในชีวิตของพระอาจารย์ อย่างที่เขาว่า พ่อแม่คือพรหมของลูก และปลูกฝังชีวิตลูกให้เจริญงอกงามโดยแท้ ท่านสิ้นตอนอายุเท่าไรเจ้าคะ

วิสัชนา : ท่านสิ้นตอนอายุ ๘๘ เจริญพร

ปุจฉา : อายุยืนจริงๆ คงเพราะท่านทำบุญช่วยเหลือผู้อื่นมาโดยตลอด นอกจากโยมพ่อแล้ว พระอาจารย์มีพ่อที่เป็นแบบอย่างในใจท่านอื่นอีกไหมเจ้าคะ

วิสัชนา : พ่อตัวอย่างในสังสารวัฏก็คือ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นดังพระบิดานั้นคือพ่อตัวอย่างเกรดหนึ่งเลย ต่อมาก็คือครูบาอาจารย์ที่ให้การศึกษในช่วงนักธรรมตรี โท เอก และก็เรียนอภิธรรมตรี โท เอก ก็คือครูบาอาจารย์อยู่ที่โคราช ตอนนั้นท่านได้เป็นพระครู ประทับใจท่านมากคือ หนึ่ง ท่านสอนหนังสือให้ด้วย สอง เวลาจำวัด ท่านกางมุ้งยาว และให้เณรน้อย ๒๐ กว่าองค์ จำวัดเรียงเป็นแถว แล้วท่านก็เข้าไปจำวัดด้วย จำวัดพร้อมกัน แล้วก็ตื่นพร้อมกัน ตอนที่ ๔

ตอนนั้น อาตมาเป็นเณรน้อย ก็มีเณรหลายองค์ไปอยู่กับท่านด้วยความอบอุ่น คือกลางวันท่านสอนหนังสือให้ แล้วก็ทำกิจกรรมทุกอย่างร่วมกัน ช่วยกัน กลางคืนก็กางมุ้งยาว ท่านก็พาเข้า...จำวัด ทุกองค์จำวัด จำวัดพร้อมกัน แล้วก็ตื่นมาพร้อมกัน เก็บมุ้ง แล้วก็ตื่นขึ้นมา ทำกิจวัตร แล้วท่องหนังสือเรียน มีแต่เณรก็เรียนกันสนุก ก็อาศัยท่าน อาตมาก็เลยอยู่ยาวได้ ได้เรียนหนังสือนักธรรมตรี สอนให้เรียนพระอภิธรรมชั้นจุฬารัตริ ได้เรียนนักธรรมกับพระอภิธรรม แล้วก็ฝึกเทศน์ฝึกบรรยายตั้งแต่เป็นสามเณร ท่านก็นำ ฝึกสอนให้ รู้สึกว่าท่านเป็น

เหมือนพ่อเหมือนแม่ คือดูแลรับผิดชอบกันเอง ฉันท้าว ก็ฉันเหมือนกับพระลูกวัดทั่วไป ช่วงนั้น อาหารอาจจะลำบาก ฉันทัก ฉันท้ำพริก แกลงก็ วันละถ้วย คือแกลงถ้วยหนึ่ง แล้วก็ฝักจิ้ม ท่านก็ฉันเหมือนกับเรา ฉันท้วยกัน อยู่ก็อยู่เหมือนกัน จำวัดก็จำวัดเหมือนกัน ทำงานก็ทำด้วยกัน นั่นคือความอบอุ่นสมัยเป็นสามเณร คือท่านเป็นเสมือนพ่อ ที่ดูแลจนผ่าน จบนักธรรมเอก จบภริกรรมมัชฌิมตรี ท่านก็สอนจนหมดความรู้ของท่าน แล้วจึงส่งอาตมาไปเรียนต่อที่อื่น

ปจฺฉา : พระอาจารย์อยู่กับท่านกี่ปีเจ้าคะ

วิสัยนา : อยู่กับท่าน ๔ ปี อยู่กับครูบาอาจารย์ ตอนเป็นสามเณร เหมือนอยู่กับพ่อ เพราะท่านดูแลทุกอย่างเลย ดูแลเรื่องโน้นเรื่องนี้ ออกพรรษาเสร็จ พาไปโน่น ไปเข้าปริวาส ปฏิบัติธรรมต่างจังหวัด ท่านก็เหมารถให้ พวกกันไปทั้งวัดเลย ปิดวัดแล้วไป อยู่กับท่านรู้สึกอบอุ่นจดจำไม่ลืมเลย [ท่านคือ**พระครูศีลวราภรณ์** (พระอาจารย์เฉลิม) วัดโนนเมือง อ.ขามสะแกแสง จ.นครราชสีมา]

ปจฺฉา : สุดท้ายนี้ กราบเรียนขอคำแนะนำเพิ่มเติมที่จะฝากให้ผู้อ่าน เนื่องในโอกาสวันพ่อแห่งชาติ และอยากทราบด้วยว่า ทางวัดจากแดงเราจะมีกิจกรรมอะไร ในวันนั้นบ้างเจ้าคะ

วิสัยนา : ในวันพ่อ ทางวัดก็จะมีกิจกรรม โดยเฉพาะปกติวันพ่อวันแม่ สองวันนี้ เมื่อก่อน ก็จะเชิญเด็กมาล้างเท้าคุณพ่อคุณแม่ แล้วขอขมาขอโอสิกรรม แล้วฟังเทศน์ฟังธรรมเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่ หลังจากนั้นก็มีกิจกรรม ทำบุญส่งบุญกุศลไปถึงคุณพ่อคุณแม่ นี่เป็นกิจกรรมที่ทางวัดจัดทำ เนื่องในวันพ่อและวันแม่ด้วย

ข้อคิดสำหรับวันพ่อ ที่จริงแล้ว พ่อของพระศาสนาก็คือ สังฆบิดร คือ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบุคคลที่เราควรจะระลึกถึงเนืองๆ และที่สองคือ พ่อผู้ให้กำเนิด และที่สามก็คือพ่อแม่เป็นคนเดียวกัน นั่นคืออุปัชฌาย์ อาจารย์ เรียกว่าพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ให้เราระลึกถึงเนืองๆ เหมือนกับการระลึกถึงพุทธคุณธรรมคุณ สังฆคุณ แล้วก็นึกถึงคุณบิดามารดา **ไหว้ ๕ ครั้ง** ไหว้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไหว้บิดา - มารดา ครูบาอาจารย์ เมื่อระลึกถึงแล้ว ต่อมาเราก็จะทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์ ถ้าเราไหว้ ๕ ครั้ง เกิดจิตสำนึก และต่อไป การลงมือกระทำ ที่จะน้อมระลึกถึงพระคุณทั้ง ๕ เรียกว่าสิ่งที่มีคุณหาที่สุดไม่ได้ ๕ อย่าง พม่าใช้คำว่า **“อนันตคุณ”** (ของพม่าเขาใช้คำว่า อนันโต อนันตะ งามา) ก็คือ**ผู้มีคุณอันไม่มีที่สิ้นสุด ๕ ประเภท พระรัตนตรัย ๓ พ่อแม่ ๑ ครูบาอาจารย์ ๑** ท่านทั้ง ๕ นี้ เป็นบุคคลที่ตั้งอยู่ในฐานะอนันตคุณ คือ**ผู้มีคุณอันไม่มีที่สิ้นสุด เจริญพร**

บิดา กตัญญูบุตร

ตอนอาตมาจบมัธยมปลาย ทำงานไม่
อยากใช้สมองเลย ไปสมัครงานในโกดัง ยกของ
หนักทุกวัน รู้สึกมีความสุข ทำงานก่อสร้างก็มี
ความสุขดี เก็บเงินพอสมควรแล้ว ออกเดินทาง
ไปอินเดีย ตอนนั้นอายุ ๑๗ ปีกว่า ช่วงแรกก็
ต้องลงลอนดอนก่อน แล้วนั่งรถไฟไป พ่อไปส่ง
ที่สถานีรถไฟ พ่อไปถึงสถานีรถไฟ พ่อไม่พูด
อะไรเลย จอดรถ เปิดท้ายรถ เอาแบ็คแพ็คออก
จากท้ายรถ พ่อก็ยังไม่พูดอะไร สุดท้ายพ่อก็
พูดว่า “อย่าลืมส่งจดหมายถึงแม่นะ” แล้วก็
ลากัน นี่คือวัฒนธรรมของผู้ชายอังกฤษใน
สมัยก่อน ห้ามพูดถึงความรู้สึกของตัวเอง แค่ขอ
ให้ส่งจดหมายถึงพ่อก็ยังไม่พูด แคบอกให้ส่ง
จดหมายถึงแม่ เรื่องน้ำตานี้ ไม่ต้องพูดถึง ห้าม
ไม่ให้มีเป็นอันขาด จำไม่ได้ว่ากอดกันหรือไม่
กอด อาจจะไม่ได้อกอด

สมัยก่อน ลูกผู้ชายคนอังกฤษต้อง stiff
upper lip (กััดฟันทน) ไม่ให้แสดงความรู้สึก
โยมพ่ออาตมาเป็นคนเด็ดขาด ถ้าโยมพ่อบอกว่า
no, no คือ no เราจะเถียงอย่างไรก็ no

พ่อไม่ได้ใช้อารมณ์ ใช้เหตุผล แต่อธิบายเป็น
ชั่วโมงพ่อก็ยัง no เหมือนเดิม รู้สึกขัดข้องใจ
frustrate (หงุดหงิด) พอสมควร

ต่อมา พ่ออาตมาอยู่ที่วัดหนองป่าพง
ต้องอยู่ภายในกรอบของพระวินัย เอ๊ะ ทำไมมัน
ง่ายดี อะไรๆ ก็ได้ เขาห้ามอะไร no คือ no จึง
เห็นอานิสงส์ เห็นบุญคุณของคุณพ่อมาก วันที่
๒๙ มกราคม จะครบ ๑๐ ปีพอดี ตั้งแต่วันที่โยมพ่อ
ของอาตมาเสียชีวิต นึกถึงโยมพ่อ โยมพ่ออาตมา
ตอนเกษียณแล้ว เป็นคนชอบช่วยคนอื่น แล้วก็
มีชื่อเสียงในหมู่บ้านอยู่สองเรื่อง หนึ่ง เรื่องการ
ซ่อมของ ไครนาฟิกาเสีย เครื่องดูดฝุ่นหรืออะไร
เสียไม่ต้องไปที่ไหน ไปฝากโยมพ่อ โยมพ่อก็ซ่อม
ให้ฟรี ไม่เก็บเงิน เรื่องที่สอง สัตว์ป่วย เจอนก
ปีกหัก เจอสัตว์เล็กสัตว์น้อย โยมพ่อจะดูแลจน
หาย แล้วก็ปล่อย โยมพ่ออาตมาชอบเลี้ยง
สัตว์ แต่ก่อนก็จะชอบนกพิราบ เลี้ยงนกพิราบ
อยู่หลายปี ต่อมาก็มียังสุนัข ทั้งเปิด มีสารพัด
ท่านจะชอบเลี้ยงสัตว์เล็กสัตว์น้อย

ถือว่าท่านเป็นพุทธใหม่ ท่านก็ไม่เคยบอกว่า เป็นพุทธ แต่อาตมาว่า ถ้าท่านได้เจอพระพุทธรูปตั้งแต่ตอนหนุ่มๆ ก็อาจจะไม่มีอาตมาทุกวันก็ได้ นิสัยท่านเป็นคนเรียบง่าย ไม่ชอบวุ่นวาย ชอบเงียบๆ ชอบอ่านหนังสือ โยมพ่ออาตมาเกิดในครอบครัวที่ยากจนมาก มีพี่น้องถึง ๘ - ๙ คน อยู่ในบ้านเล็กๆ เติงก็มีอันเดียว ผึ่งนี้สี่คน ผึ่งนั้นสี่คน ตอนอาตมาเด็กๆ เวลาโยมพ่อจะสอนลูก จะสอนถึงความยากลำบากตอนเด็กๆ แก่พวกเรา คืออาตมากับพี่สาวและน้องชาย พ่อจะสอนว่า สมัยนี้มันง่ายกว่าสมัยก่อน สมัยก่อนโน้นมันยากลำบาก เล่าไปเพื่อจะสอนให้เรารอดทน แต่พวกเราก็จะทำเป็นสุดลมหายใจแรงๆ แสร้งซบหน้าตา พอๆ หยุตๆ ทนไม่ไหว ทำหน้าทำตาล้อเลียนพ่อ

พ่อจะชอบเล่าถึงช่วงเวลาที่ไม่มีรองเท้าใส่ นี่นับเป็นเรื่องใหญ่สำหรับพ่อ พอท่านเล่าเราก็จะเหลือบมองตากันว่า เอาอีกแล้ว เรื่องไม่มีรองเท้าใส่ แต่จะว่าไม่เคารพก็ไม่ใช่ มันก็เคารพแต่เคารพแบบอังกฤษ คือมีการหัวเราะกันบ้าง บางทีก็จะทำเหมือนสีไวโอลิน เพื่อเป็นสัญญาณว่าเวอร์ไป เกินไป

ตอนท่านมาเมืองไทยครั้งล่าสุด ๑๐ ปีที่แล้ว ก็พาท่านไปปากช่อง ท่านก็นอนอยู่ในห้องถึงสองวัน ลูกไม่ขึ้น นึกว่าเป็น jet lag (เจ็ตแล็ค) รุนแรงหรืออะไรก็ไม่รู้ อาตมาก็ยังไปนวดหลังให้ท่าน คิดว่าเมื่อยธรรมดา เชิญคุณหมอมือที่พักอยู่ที่นั่นมาดู พบว่าแผ่นหลังของพ่อแข็งมาก เป็นอาการของคนที่มีทุกขเวทนาอย่างรุนแรง หมอก็ยังงงว่า ทำไมท่านถึงเดินทางมาเมืองไทยได้ แต่อาตมาก็รู้ดีว่า พ่อไม่ยอมให้โยมแม่ผิดหวังที่จะได้มาเยี่ยมพระลูกชาย โยมพ่อเองก็คงรู้ตัวว่าป่วยมาก แต่ก็อยากมาเป็นครั้งสุดท้าย

ทรมาณเท่าไร ไม่เคยบอกใคร ไม่เคยให้ใครทราบ ก็เลยพาไปโรงพยาบาลที่กรุงเทพฯ ไป MRI ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นอะไร พอได้ผล MRI คุณหมอนิมนต์อาตมาไปดู ปรากฏว่าโยมพ่อเป็นมะเร็งที่กระดูกสันหลังขั้นสุดท้ายแล้ว

อาตมาก็มีหน้าที่ต้องไปบอกข่าวร้ายกับพ่อ พ่ออยู่ในห้อง อาตมาก็บอก พ่อ ดู MRI พ่อเป็นมะเร็งขั้นสุดท้ายแล้ว พ่อก็เฉยๆ “เหอ ไม่ใช่โรคลูก พ่ออายุมากแล้ว ชีวิตพ่อครอบครัวพ่อ ชีวิตการทำงาน ทุกสิ่งทุกอย่างมันก็ดีแล้วไม่เป็นไร” อาตมาประทับใจมาก ก็เลยพาท่านขึ้นเครื่องกลับลอนดอน ลูกศิษย์ไปรับที่สนามบิน ไปส่งที่บ้าน หลังจากนั้นก็พาโยมพ่อไปฉายแสง แค่ว่าเป็นพิธีเฉยๆ

วันหนึ่งไปโรงพยาบาล เพื่อนโยมพ่อขับรถไปให้ อาตมามีหน้าที่เซ็นรถเข็น พอเข้าไปในห้อง เห็นคนรอคิวฉายแสงเยอะเลย แต่ละคนหน้าตาเศร้ามาก พอตีผู้หญิงคนหนึ่ง เธอเห็นอาตมาเซ็นพ่อเข้าไป หน้าตาเธอมีความสุขมาก วิ่งมากอดอาตมาเลย เธอคงคิดว่าเราเป็นพุทธแบบกอดได้ เป็นแบบสายทิเบตอะไรทำนองนั้น อาตมาก็เฉยๆ ไม่ได้คิดอะไร ถือว่าทำบุญ

ได้อยู่กับครอบครัวในช่วงคริสต์มาสปีใหม่ เป็นครั้งแรกในรอบ ๓๐ กว่าปี ก็มีความเป็นห่วงงานทางเมืองไทย อย่างหนึ่งคือการปฏิบัติธรรมที่บ้านพอ ก็ได้บอกไว้แล้วว่า จะกลับมา

สอนกรรมฐานที่บ้านพอก่อน แล้วค่อยกลับไปใหม่ เพราะว่าตอนนั้นอาการดูจะทรงตัว พอมาถึงที่นี่ได้หนึ่งวัน ก็ได้ข่าวว่า โยมตาเสียชีวิต พออีกสองวัน ได้ข่าวว่าโยมพ่อจะไม่ไหวแล้ว จะเข้า Hospice (ศูนย์การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย) แล้ว อาตมาจึงขึ้นเครื่องกลับไป ทนได้ไปเจอโยมพอก่อนเสียชีวิต ๒ วัน

ตอนอาตมากลับจากอินเดีย น้องสาวของพ่อมาเยี่ยมที่บ้าน คุยไปคุยมา น้ำคนนี่บอกว่า ใครๆ ก็รู้ว่า พ่อรักณอนมากที่สุด (ชื่อของอาตมาก่อนบวช) ใครๆ ก็รู้จักัน เหมือนกับเป็นเรื่องธรรมดา อาตมาก็เลยบอก อ้าว แล้วทำไมไม่เห็นมีใครบอกอาตมา นี่เป็นครั้งแรกที่ได้ยิน

อาตมาเคยเขียนเล่าไว้ในหนังสือ เรื่องที่อาตมาประทับใจโยมพ่มาก คือเถียงกันตอนเรียนหนังสือ เรื่องทรงผม คือพ่อแม่เป็นห่วงเรื่องอาตมาเป็นฮิปปี แต่งตัวแบบฮิปปี ผมยาว เพื่อนก็เป็นฮิปปี พ่อจะบังคับให้ตัดผม เราก็คิดว่า ไม่ได้ มันไม่ใช่ผมของพ่อ มีสิทธิอะไรจะมาตัดผมของเรา ก็เลยไม่ยอม ครั้งแรกเหมือนจะเป็นสงครามกลางเมืองอยู่ในบ้าน เป็นอยู่นานจนอาตมาองแล้ว เข้าไปในตลาด โกงนศีรชะเลย ตอนนั้นอายุแค่ ๑๓-๑๔ ปี เดินกลับเข้าไปในบ้าน หัวโล้นเลย พอใจใหม่ อาตมาก็ร้ายเหมือนกันนะ ต่อมาอีกสองสามปีผมก็ยาวขึ้น

มาอีก ก็เถียงกันอีก พ่อก็ยื่นคำขาดว่า ต้องตัดวันนี้ละ ถ้าไม่ตัด จะเป็นเรื่องนะ อาตมาก็ไม่ตัด พอกลับมาในตอนกลางวัน ปกตินิสัยพ่อต้องไปพับ ไปกินเบียร์ตอนกลางวัน ความสำรวมจึงไม่ดีเท่าที่ควร แต่วันนั้นรู้สึกจะกินเบียร์มากกว่าวันธรรมดา เพราะเครียดเรื่องลูก

เท่าที่อาตมาจำได้คือ พ่อเดินเข้าไปในห้องรับแขก พ่อเห็นลูกชายยังไม่ตัดผม เกิดมีความโมโหขึ้น โกรธมาก เดินเข้ามา แต่สิ่งที่อาตมาไม่มีวันลืม คือโยมพ่อยกมือขึ้นจะชก ซึ่งไม่เคยในชีวิต ไม่เคยแม้แต่ครั้งเดียว แต่พอกำลังจะ... แล้วรู้สึกตัว และที่จำได้คือ ท่านมองมือท่านอย่างนี้ แล้วรู้สึกตัว ตกใจสุดขีดว่า กำลังจะตีลูก รู้สึกอาย แล้วเดินออกไปเลย วันนั้นเป็นวันที่อาตมารู้ว่า โอ้ พ่อรักเราจริง แม้จะโกรธสุดขีดแล้วก็ตีผมเบียร์มากด้วย ไม่ค่อยจะสำรวม แต่ยังไงๆ ถึงจะโกรธ จะแค้นที่สุด สิ่งที่ท่านกลัวมากที่สุด คือกลัวจะทำร้ายลูก นี่ก็เป็นหัวเลี้ยวหัวต่ออีกอันหนึ่ง ในความสัมพันธ์กับที่บ้าน ต่อมาก็ค่อยดีขึ้น เราก็ยอมตัดผม

หลังจากกลับจากอินเดีย ครอบครัวอาตมาทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายโยมพ่อยากจนมาก โยมปู่อาตมาจะเป็นคนจรไปตามหมู่บ้าน ไปเก็บ Junk (ขยะ) ของชาวบ้านเอาไปขายต่อ ครอบครัวอาตมาไม่เคยมีใครเข้ามหาวิทยาลัยมาก่อน อาตมาเรียนหนังสือดีมาตลอด ตอนอายุ ๘ ขวบ เขาให้ขึ้นชั้นเรียนก่อนอายุหนึ่งปี โยมพ่อภูมิใจมาก ขึ้นชั้นเรียนก่อนเวลาหนึ่งปี แล้วก็ยังสอบได้ที่หนึ่งตลอดด้วย เกือบจะทุกวิชา เว้นแต่วิชาศิลปะ ศิลปะนี่ใช้ไม่ได้ไม่เก่ง วิชาอื่นใช้ได้ ก็เป็นความหวังของพ่อว่าเราจะเป็นคนแรกในตระกูลที่จะได้เข้ามหาวิทยาลัย ได้เข้าออกซฟอร์ด เข้าเคมบริดจ์ เป็นนักวิชาการ เป็นศาสตราจารย์

นิสัยของพ่ออีกข้อหนึ่ง คือ ไม่ชอบศาสนา ชาวตะวันตกเวลาจะบอกว่า ไม่ชอบศาสนา คริสต์ เขาจะไม่พูดอย่างนั้น เขาจะบอกว่า ไม่ชอบศาสนา เขาเข้าใจเอาเองว่าศาสนาคริสต์ คือศาสนาทั้งหลาย พ่อไม่ชอบศาสนา เห็นว่าเป็นเรื่องมมาย ไม่เคยเห็นพระช่วยใครเลย และไม่มีเหตุมีผลอะไร ท่านเป็นคนปฏิเสธศาสนา มาตลอด

พ่ออาตมากลับจากอินเดีย มีเรื่องที่ต้องบอกพ่อสองข้อ ข้อที่หนึ่งคือ อาตมาจะไม่เข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความฝันของท่านแทบจะตั้งแต่อาตมาเกิดเลย ข้อที่สองคือ จะไปอยู่เมืองไทย ห่างจากอังกฤษหมื่นกว่ากิโล ข้อที่สามคือ จะไปบวชเป็นพระ จะเป็นนักบวชในพุทธศาสนา ซึ่งมันขัดใจท่านทุกข้อเลยทั้งสามข้อแล้วเนื่องจากตอนนั้นยังเป็นฝรั่งอยู่นะ คือไม่ใช่จะไปขออนุญาต แต่ไปบอก ถ้าเป็นเมืองไทยจะต้องขออนุญาตพ่อแม่ใช่ไหม แต่ที่เมืองนั้นเราเรียกว่า ไปแจ้งให้ทราบ

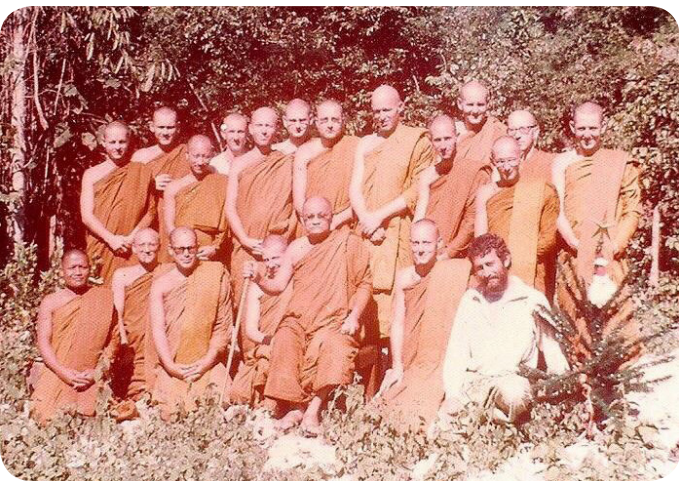
แจ้งให้ทราบว่า จะไปอยู่เมืองไทย ไปบวชเป็นพระ พ่อบอกพ่อ พ่อก็หยุดคิดไปพักหนึ่ง แล้วก็บอกว่าสิ่งที่พ่อต้องการ คือต้องการให้ลูกมีความสุข ถ้าลูกมั่นใจว่าการบวชเป็นพระ จะทำให้ลูกมีความสุข พ่อก็ไม่ขัดข้อง นี่คือการรักของพ่อ เป็นความรักที่ไม่มีเงื่อนไข พ่อยอมทิ้งความต้องการ ความหวังในตัวอาตมา

ทุกอย่าง เพราะว่าท่านไว้วางใจว่า เราเป็นผู้มีสติ ปัญญาพอที่จะกำหนดแนวทางชีวิตของตนได้แล้ว ถ้าเราเห็นว่านี่คือเส้นทางที่เราพอใจที่เราเชื่อว่าจะนำไปสู่ความสุข พ่อก็ไม่ว่าอะไร

ต่อมา พ่ออาตมาทราบว่าการจะอุปสมบทต้องขอให้ท่านเซ็นชื่อด้วยว่าอนุญาตให้อุปสมบทในพระพุทธศาสนา ซึ่งท่านมีอำนาจ ถ้าท่านห้าม เราก็จะบวชได้ยาก แต่ท่านก็ยังเซ็นชื่อให้ เรียกว่าท่านมีความจริงใจ จึงกลายเป็นว่า อาตมารู้สึกประทับใจโยมพ่อมาก

โยมพ่ออาตมาตอนหนุ่มๆ เคยไปดูแอร์โซว์ แล้วเห็นเครื่องบินตกต่อหน้า แล้วมีคนตาย ก็เลยกลัวเครื่องบิน นับเป็นความกลัวที่มีเหตุผล เพราะว่าเคยเห็นเครื่องบินตกต่อหน้าต่อตา ต่อมาพ่ออาตมาบวช ก็อยากให้โยมพ่อมาเยี่ยมที่เมืองไทยนี้ โยมพ่อก็อยากมามาก แต่กลัวเครื่องบิน เป็นอย่างนี้หลายปี จนกระทั่งโยมแม่บอกว่า พ่อไม่ไป แม่ก็จะไป จึงมากับเพื่อนผู้หญิงอีกสองคน มากันก่อน ถ่ายรูปกันใหญ่ อาตมาก็เลยทำเป็นอัลบั้มหนาเลย ส่งให้โยมพ่อดู ก็เป็นอย่างที่คิด ความอยากมาชนะความกลัว สุดท้ายแล้วหลังจากนั้นท่านก็ไม่กลัวอะไรอีกเลย ก็เลยได้มาเมืองไทยหลายครั้ง

วันนี้ยังไม่ได้เทศน์ มีแต่เล่าให้ฟัง แต่ว่ามันมีคติธรรมแฝงอยู่บ้าง อาตมาก็เคยพูดด้วยว่า ตอนที่ไปอินเดียครั้งแรก เรายังหนุ่มอยู่ ยังหาประสบการณ์ ก็ชอบโบกธงเป็นส่วนใหญ่ เพราะว่าประหยัด แล้วก็ไปประสบการณ์ที่ดี ตื่นเต้นไปถึงอินเดีย ก็โบกธงจากชายแดนปากีสถานไปอินเดีย พักสองสามวัน แล้วก็โบกธงต่อ ส่วนมากจะเป็นรถบรรทุก จากอินเดียไปบอมเบย์ จากบอมเบย์ก็นั่งเรือไป Goa (เมืองกัว) จากนั้นก็ลงไปทางใต้ แล้วขึ้นไปทางเหนือ ไปถึงเนปาล

ก็ป่วยเป็นโรคตับอักเสบ ไปป่วยมากที่ Dhar-
masala (ธรรมศาลา) ที่องค์ดาไลลามะอยู่ แต่
ไม่เคยไปกราบองค์ดาไลลามะ เพราะนอนป่วย
อยู่ตลอด

สุดท้าย อยู่มาหกเดือนแล้ว เงินจะหมด ก็
เลยกลับ มาถึงปากีสถาน พอได้ได้อ่านหนังสือ
ZEN (เซน) ชอบมาก สมัยก่อนหนังสือพุทธ
ศาสนาทางฝ่ายเถรวาทแทบจะไม่มี ส่วนใหญ่จะ
เป็นหนังสือเซน อ่านหนังสือที่ท่านเจ้าอาวาส
วัดเข้มนอบรมลูกวัด ว่าพวกเธอไม่ต้องดิ้นรนเรื่อง
ปัจจัย ๔ ถ้าตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ เรื่องปัจจัย ๔
มันจะมาของมันเอง นับเป็น concept ใหม่
สำหรับอาตมาที่น่าสนใจมาก ก็ไม่รู้คิดยังไง
ตอนนั้น แต่อยากจะลองดูว่า จะสามารถเดิน
ทางจากปากีสถานไปอังกฤษ โดยไม่มีสตางค์
ได้ไหม อะไรๆ มันจะมาเองเหมือนในหนังสือ
เซนไหม

มีเรื่องตื่นเต้นหน่อย คือจากเมือง Herat
กำลังจะข้ามไปประเทศอิหร่าน แล้วเจอใครไม่รู้
ให้สตางค์ไปพักที่โรงแรม แต่โรงแรมนี้ถ้าเป็น
เงินไทยก็ซักร้อยบาทอะไรอย่างนี้ มันถูกมากๆ
แต่ว่ามีกฎว่า ต้องฝากพาสปอร์ตไว้กับเจ้าของ
ที่นี้อาตมาจะต้องไปชายแดนแต่เช้ามีด เจอฝรั่ง
เขาชวนไป เขาจะให้ค่ารถ อาตมาบอกว่าไม่ต้อง
โบกรถออกไปเองได้ ตีสี่ตีห้าตื่นขึ้นมา เจ้าของ
โรงแรมชอบสูบบุหรี่ ก็ยังเมาฝิ่นอยู่ แล้วเราก็

อยากได้พาสปอร์ตในตัวชูฟ ก็ต้องปลุก เขาก็ไม่
ค่อยพอใจ สุดท้ายก็ปลุกเขาได้ ก็เปิดเซฟเอา
พาสปอร์ต แล้วก็ขึ้นรถ ไปถึงชายแดน เอาพาส-
ปอร์ตออกมา ปรากฏว่าเขาให้พาสปอร์ตผิดไป
ตรงด่าน มีทหารอัฟกานิสถาน ซึ่งดูอายุจะ
ประมาณ ๑๘ - ๑๙ ชุดทหารมันจะมีปีก มีผ้า
มีอะไรพาดอยู่ ถือปืนเฝ้าด่านอยู่ เราก็จะเข้าไป
พอรู้ตัวว่าไม่ใช่พาสปอร์ตของเรา ก็รีบเปิดให้
เห็นหน้าในพาสปอร์ตแล้ว บอกว่าไม่ใช่ มัน
ไม่ใช่ ต้องกลับไป เขาก็มองหน้าอาตมา แล้วก็
มองหน้าในพาสปอร์ต มองไปมองมา ก็ยกปืน
ขึ้นมาจ่อ ถูกจับขังเลย มันก็ตื่นตื่นนิดหน่อย
ถูกจับอยู่หลายชั่วโมง ทิ้งไว้ในห้องคนเดียว แล้ว
ก็จะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดู พวกมันสายหัว สุดท้าย
ก็มีนายทหารคนหนึ่งพูดภาษาอังกฤษได้ พอ
อธิบายให้เขาฟัง เขาก็เลยโทรศัพท์เข้าไปใน
เมือง สุดท้ายก็ปล่อยตัวเราไป

ตอนหลังพอถึงชายแดนตุรกีหมดหนทาง
พาสปอร์ตหาย เงินไม่มี ป่วย สุดท้ายของช่วงนี้
สรุปเดินอยู่ในเมืองเตหะราน มีสตางค์ไม่กี่
สตางค์ แล้วก็ทราบว่ามีร้านซุปร้านหนึ่ง ถ้าเรา
ซื้อซูปจานหนึ่งเขาจะให้ขนมปังฟรี ซึ่งก็สามารถ
กินให้อิ่มได้ กำลังจะเดินไป มันไกลเหมือนกัน
เป็นกิโล แล้วไปสวานทางกับเด็กก๊วยรูนคนหนึ่ง
เขาถามว่า Where are you from ? (คุณมาจาก
ไหน) อาตมาตอบว่า England. (อังกฤษ) เขา
ถามต่อว่า Would you like to come to my
house and become part of my family
and teach me English ? (คุณสนใจจะมาที่
บ้านฉัน เพื่อสอนภาษาอังกฤษ และเป็นส่วนหนึ่ง
ของครอบครัวฉันไหม) อาตมาตอบ Yes ก็เลย
ถูก adopt (รับอุปการะ) จากครอบครัวอิหร่าน
ครอบครัวนั้น

พี่ชายเขามีธุรกิจขับรถพยาบาล คือที่อิหร่านตอนนั้นเป็นเวลาที่กำลังเจริญทางวัตถุ ก่อนยุคโคโคโมนี่ ตอนที่ยังมีพระเจ้าซาร์ปกครองอยู่ แล้วก็จะมีพวกทำงานบริษัทน้ำมันจากอเมริกา โรงพยาบาลที่นั่นจะมีสองระดับ ระดับที่ดีที่สุดก็เหมือนโรงพยาบาลสมิติเวชของที่นี่ แล้วก็มีโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งเหมือนโรงพยาบาลของรัฐในเมืองไทยเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว ถ้าสมมติว่าคนมีสตางค์เกิดอุบัติเหตุแล้วเขาถูกพาไปที่โรงพยาบาลของรัฐ ถ้าเขาต้องการจะย้ายไปโรงพยาบาลเอกชนดีๆ เขาก็จะจ้างรถพยาบาลเอกชนไปรับไปส่ง

นี่ก็คือหน้าที่ของอาตมา เป็นผู้เซ็นเตียงพยาบาล ไปรับคนไข้จากโรงพยาบาลของรัฐ ไปส่งที่โรงพยาบาลหรูๆ หรือว่าไปรับคนไข้ที่บ้าน ไปส่งที่โรงพยาบาล หรืออาจจะไปรับศพ แล้วเอาศพไปป่าช้า เป็นประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นมากสำหรับอาตมา บางครั้งต้องออกทำงานตอนกลางคืนหนึ่งทีสอง

ตอนกลางวัน ก็เริ่มทำงานสอนภาษาอังกฤษ ค่อยๆ เก็บเงิน พอเก็บเงินได้แล้ว แทนที่จะกลับอังกฤษ ก็กลับไปอินเดียอีกครั้ง กลับไปครั้งนี้ ตั้งใจว่าจะไม่เที่ยวแล้ว จะไปภวานา แต่ว่าก็มีหลักว่าจะไม่ตัดสินใจเอง แล้วแต่บุญ

Hitchhike (โบกรถ) ถึงเดลี ไม่เลือกแล้วแต่เขาจะพาไป ก็มีรถสิบล้อจอดรับตอนกลางคืน ขับทั้งคืน เข้าไปถึงเมืองๆ หนึ่ง เล็กๆ อยู่กลางทะเลทราย พอรถหยุดลง อาตมาก็ลงจากรถ บรรทุก เดินไปเจอคนอินเดียคนหนึ่ง เขาถามว่า Where are you going ? (จะไปไหน) อาตมาบอก ยังไม่รู้ กำลังหาที่ภวานา เขาว่า Come with me. (มากับผม) เราก็ตามเขาไป

อาตมามีข้อวัตรปฏิบัติอย่างหนึ่ง ในสมัยนั้น ถ้ามีใครบอกว่า come with me หรือ follow me ต้องไป ไม่ไปไม่ได้ เป็นข้อวัตรเลย จึงตามเขาไป จนไปถึงบ้านเก่าแก่ ปรัชหักพัง แต่ดูเป็นบ้านใหญ่สมัยก่อน เข้าไปใน courtyard (ลาน) มีหลุมารก มีบันไดขึ้นไปห้องเล็กๆ พอเปิดห้องเข้าไป ก็มีพระฮินดู สวามีเหมือนในความฝันตั้งแต่เด็กเลย คือมีผมยาวๆ เครายาวๆ กำลังนั่งสมาธิ เด็กที่พาไปคนนี้ก็เรียก “สวามีจี สวามีจี” สวามีก็ลืมตาขึ้น สงบ ยิ้ม โอ้ น่ารัก เหมือนกับว่า เาถูกศิษย์มาฝาก ท่านก็ไม่ว่าอะไรเลย ท่านก็มองอาตมา แล้วบอกให้ sit down (นั่งลง)

อาตมาก็ไปอยู่กับท่านตั้ง ๓ เดือน ห้องเล็กๆ เหมือนกุฏิพระ สัก ๔ x ๔ เมตร อยู่กับท่านตลอด ๓ เดือน ได้ปฏิบัติ เข้า ท่านก็จะไปรับบิณฑบาตที่อาศรม กลับมา มีพวกจาปาตี (โรตีแขก) พวกดาล (แกงถั่ว) ก็แบ่งกันทานสองคน อาตมาก็จะต้มน้ำชาถวายท่านทุกวัน โอ้ มีความสุขดีนะ ก็เป็นครั้งแรกที่อาตมานั่งสมาธิ เดินจงกรม อ้อ ไม่ได้เดินจงกรม สมัยนั้น ยังไม่รู้จักเดินจงกรม แต่นั่งสมาธิเยาะ แล้วก็เวลาเปลี่ยนอิริยาบถก็จะทำโยคะ ช่วงบ่ายก็จะเดินออกไปนอกหมู่บ้าน ขึ้นเขา มีภูเขาอยู่ห่างออกไปสัก ๓ - ๔ กิโลเมตร มีวัดอยู่บนยอด

เขา อาตมาจะเดินไปถึงยอดเขา แล้วก็ไปนั่งสมาธิ จะมองเห็นไปไกลหลายสิบกิโล สวยมาก

ที่เล่าให้ฟังเรื่องนี้เพื่อจะบอกว่า พอจิตใจสงบบ้าง คือไม่ได้สงบอะไรมากหรอก แต่ผลของการปฏิบัติ คุณที่ไหน ไม่ใช่เรื่องอัศจรรย์ แต่เป็นเรื่องของความกตัญญู พอเราดูจิตใจตัวเองแล้วก็ต้องเห็นทั้งสิ่งที่ เป็นกิเลสและสิ่งที่ดีบ้าง พอเราเห็นสิ่งที่ดีที่มีอยู่ในตัว ก็อดคิดไม่ได้ว่าไอ้สิ่งนี้ได้จากพ่อแน่ๆ สิ่งนี้ได้จากแม่แน่ๆ โอ้โห เราไม่เคยคิดมาก่อน เรามองข้ามไป มีอะไรดีๆ อยู่ในตัวเราเอง ที่เรากาคุณมีใจมาก ที่จริงเราไม่ได้สร้างขึ้นเองหรอก แต่เรารับมาจากคุณพ่อคุณแม่ ก็เลยเกิดความเข้าใจซาบซึ้งในคำว่า **บุญคุณของพ่อแม่** เป็นครั้งแรก ซึ่งในวันธรรมอังกฤษไม่มีสอน ไม่มีศัพท์ ไม่มีภาษาใช้ แต่อาตมาเข้าใจจากการดูตัวเอง

อาตมาจึงถือหลักมาตลอด ซึ่งไม่ใช่หลักของอาตมาหรอก เป็นหลักของพระพุทธเจ้าว่า **คุณธรรมเกิดจากปัญญา** คือไม่ใช่ที่เราควร จะเห็นใจคนอื่น ควรจะสงสารเขา ควรจะให้โอกาส ควรจะอดทน ควรจะอะไรต่ออะไร มันไม่ใช่ว่ามีคุณธรรมต่างๆ ที่เราควรจะมีในตัวเอง ต้องพยายามให้มี คือเมื่อเราพยายามรับรู้ ศึกษาความจริงของชีวิต กิเลสต่างๆ มันก็อยู่ไม่ได้ มันไม่มีที่ตั้ง แต่คุณธรรมมันจะเกิดเอง เพราะคุณธรรมคืออาการของจิตที่ตั้งอยู่บนฐานแห่ง

วิชา กิเลสตั้งไว้บนฐานแห่งวิชา ฉะนั้น ยิ่งสว่าง ยิ่งเห็น ยิ่งดี

ความดีกับปัญญา ต้องไปด้วยกันเสมอ บางทีมีคำพูดว่า คนนั้นคนนี้เป็นคนดี แต่ว่าไม่ค่อยมีปัญหา อาตมาก็จะค้านว่า ถ้าอย่างนั้นมันยังไม่ดีจริง เพราะถ้าดีจริงต้องมีปัญญา ถ้ามีปัญญามันต้องดี มันต้องไปด้วยกัน มันจึงจะเป็นความดีในความหมายของพระพุทธศาสนา

อาตมาก็ได้สนใจศึกษา เรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่ ศึกษาในเบื้องต้น มีนิเวศบ้าง พ้นจากนิเวศชั่วคราวบ้าง เราก็ได้เรียนรู้จากนิเวศว่า นิเวศมันเกิดยังไง มันตั้งอยู่ยังไง มันดับไปยังไง ลองคิดวิธีชนะนิเวศอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างกายกับใจ ถ้าเรามีความคิดอย่างนี้ที่จะเรียนรู้แล้วนั่งสมาธิ ไม่ต้องท้อแท้ใจ เพราะเราจะได้กำไรทุกครั้ง คุณธรรมต่างๆ จะเกิดขึ้นด้วยการปฏิบัติ จะเกิดขึ้นเพราะเห็น เห็นเพราะดู เราก็ต้องการดู ดูให้รู้

ฉะนั้น ความอยากต่างๆ มันจะเกิดขึ้น เพราะเราไม่เห็นความจริง หรือเรื่องท้อแท้นี้ มันอดไม่ได้ กิเลสตัวนี้ มันอยากคุย ถ้าไม่อยากจะมิกิเลสอย่างนี้ จะต้องทำอะไร ก็ให้ดูให้ดี เพราะถ้าดูให้ดี กิเลสมันจะอยู่ไม่ได้ แต่ที่มันอยู่ได้ เพราะเรายังไม่เห็นมัน

เอาละ นับเป็นบุญของอาตมาที่ได้ให้ธรรมะเป็นทาน อาตมาก็ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลนี้ให้โยมพ่อของอาตมาด้วย หากท่านยังมีทุกข์ ขอให้ท่านพ้นจากทุกข์โดยเร็วพลัน หากท่านมีความสุข ก็ขอให้มีความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ตลอดกาลนาน เทอญ

ที่มา : พระธรรมเทศนาปฏิบัติธรรม ณ บ้านพอ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖

ธรรมรำลึก

พระคุณฐิติ เมธงกูโร

พ่อทั้งสี่ บุพการีของเรา

บทนำ

ข้าพเจ้าเคยถามคนจำนวนมากว่า ใครคือคนที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเขา เกือบทั้งหมดตอบว่า พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดู ส่วนหนึ่งตอบว่า พ่อทางธรรม คือครูบาอาจารย์ที่ให้แนวทาง พบแสงสว่างชีวิต บางคนตอบว่า คือในหลวง ร.๙ พ่อหลวงของชนชาวไทย มีน้อยที่สุด ที่จะตอบว่า คือพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นโลกนาถ

(๑) ที่คนส่วนใหญ่ ตอบว่า **พ่อแม่** เป็นเรื่องเข้าใจง่าย เพราะในฐานะที่ท่านเป็นผู้ให้กำเนิด (ชนกชนนี) และเป็นผู้เลี้ยงดูเราให้เติบโตมา (เป็นมารดาบิดา ผู้แสดงโลกนี้แก่ลูก) ทั้งยังเป็นครูคนแรก (บุพพาจารย์) เทวดา และพระอรหันต์ของลูกอย่างที่เราส่วนใหญ่รู้จักกัน ดังนั้น ท่านจึงเป็นบุพการีที่ทุกคนนึกถึงก่อนอื่น

(๒) สำหรับคนที่เคยบวชและปฏิบัติธรรม แสวงธรรมจนรู้ธรรมที่นำความหมายและความ

สว่างไสวสู่ชีวิต ให้พบทางบรรเทาทุกข์ใจ ได้เป็นอิสระจากกิเลส และเป็นโอกาสให้เราได้ตอบแทนพระคุณพ่อแม่อย่างสูงสุด จึงยอมตระหนักถึงพระคุณท่านมาก ยิ่งทางพุทธทิเบต ถือว่า **ครูอาจารย์ทางจิตวิญญาณ**สำคัญที่สุด จึงต้องเทิดทูนบูชาก่อนใคร

(๓) คนไทยส่วนใหญ่รัก ในหลวง **รัชกาลที่ ๙** และเทิดทูนพระองค์ท่านด้วยใจจริง และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น ยิ่งรับรู้พระปรีชาในการหาทางช่วยคนไทยให้พ้นทุกข์ ด้วยการพึ่งตัวเองและใช้ชีวิตพอเพียงตามทางสายกลาง โดยทรงบำเพ็ญเพียรทดลองทำด้วยพระองค์เองก่อน แล้วจึงทรงสอนด้วยอุบายวิธีต่างๆ ทั้งโดยพระบรมราโชวาท พระราชนิพนธ์ ดนตรี และโครงการในพระราชดำริมากมายถึง ๔,๔๔๗ โครงการ ทรงเปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม (ทั้งทาน ศีล บริจาค ความซื่อตรง อ่อนน้อม ถ่อมตน ช่มใจ ไม่โกรธ ไม่เบียดเบียน และไม่

คลาดจากธรรม) รวมทั้งทรงบำเพ็ญทศบารมี ธรรมตลอดพระชนม์ชีพ โดยเฉพาะอริยฐาน บารมี วิริยบารมี ชั้นดีบารมี เมตตาบารมีที่ พระองค์ดำเนินมาตลอด ๗๐ พรรษา ตั้งพระ โปธิสัตว์เดินดินมาโปรดสัตว์ ช่วยเหลือเกื้อกูล โลก ก่อนเสด็จสู่สุวรรณหาวนาลัย

ชาวไทยทั้งมวลล้วนมีความสุขทุกครั้งที่วัน พ้อแห่งชาติเวียนมาถึง นอกจากจะได้เห็นการ ปรากฏพระองค์อย่างสงบ มั่นคง และสง่างาม ตามลักษณะของพระธรรมราชา ยังทรงสั่งสอน เหมือนพ่อสอนลูก ให้ทุกคนรู้จักสามัคคี ตั้งใจ ทำหน้าที่ของตนอย่างสุจริตและเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ทำให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข และ ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การได้จุดเทียนชัยถวายพระพร ร้องเพลง สรรเสริญพระบารมี สดุดีมหาราชา ด้วยน้ำตา แห่งความปีติยินดี ที่ได้เกิดเป็นพสกนิกรชาว ไทย ยิ่งได้ร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ความฝัน อันสูงสุดร่วมกัน ยิ่งทำให้คนไทยตั้งใจทำความ ดีเพื่อพ่อ และอยากให้พ่อสบายใจ หายเหนื่อยย ทรงแยมยิ้มพิมพิไจมหาชนไปตลอดกาลนาน

เมื่อปีเสด็จสวรรคต รัฐบาลงดจัดงานวันพ่อ แห่งชาติ ยิ่งความว่าเหวในจิตใจประชาชนชาว ไทยอย่างมาก จนยากจะยอมรับได้ แม้พระองค์ ทรงจากไปตามกฎธรรมดาที่ต้องยอมรับ แต่ กลับทำให้คนไทยได้เห็นความสำคัญของความ ดีและทวีความจงรักภักดี มั่นคง แน่นแฟ้นกว่า เดิม ยิ่งรำลึกถึงพระราชจริยวัตร ก็ยิ่งทวีความ ตระหนักรู้และความซาบซึ้งในพระมหากรุณา- อธิคุณ ที่ทรงบำเพ็ญแก่ปวงชนชาวไทยยิ่งขึ้น เมื่อเราไม่มีพ่ออยู่ดูแลเราแล้ว เรายิ่งต้องพัฒนา ตน และรู้จักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันยิ่งขึ้น

เป็นที่น่ายินดี ที่ต่อมามีการกำหนดให้วันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี เป็นวันพ่อแห่งชาติ อย่าง

เป็นทางการ เพื่อคนไทยร่วมกันสืบสานพระ ราชปณิธาน ทำดีตามรอยพ่อต่อไป

ไม่จำเพาะคนไทยเท่านั้น ที่รู้ถึงความยิ่งใหญ่ในความสามัคคีธรรมดาของพระธรรมราชา ของเรา แม้นานาชาติก็ยอมรับว่า ทรงเป็นราชา แห่งราชา (King of Kings)

รวมทั้งสหประชาชาติก็ประกาศให้มี King's Day และนำแนวทางการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ศึกษาเป็น ทางออกจากวิกฤตของโลกปัจจุบัน แต่คนไทย อีกไม่น้อย กลับยังคงหลงไหลในบริโภคนิยม และอบายมุข เสพสุขแบบลोकตัวเอง กลบ เกลือ่นปัญหา และยังหลับไหล งมภายใน ไสยศาสตร์ และโชคกลาง ขาดการศึกษาและ พัฒนาตน ให้รู้เท่ารู้ทันโลกที่กำลังแข่งขันกัน ล่มสลาย ขาดการใช้สติและปัญญา อย่าง แยกกายรอบคอบ ในการก้าวเดินอย่างถูกต้อง มั่นคง และยั่งยืน แทนที่จะใช้ความเป็นเหตุ และผล กลับใช้แต่อารมณ์ และความเชื่อที่เข้า ข้างตัวเองแทน

พระเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนแปลงพระองค์ หน้าที่ที่ทรงรู้ว่าจะต้องเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ที่ใช้ ได้แต่พระองค์ แต่ไม่มีพระเดชในมือ เนื่องจาก รัฐบาลเวลานั้นยึดครองไปหมด ทรงอดทน และ

พวกเพียรเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาประเทศ จนก้าวหน้าสู่ความสำเร็จ ประชาชนเป็นสุข สบาย พอสมควร บ้านเมืองพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ด้วยพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจักครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

บัดนี้พวกเราชาวไทย รวมทั้งรัฐบาลที่ผ่านมา ได้สำนึกที่จะนำธรรมะที่พ่อหลวงทรงเพียรสอน มาปฏิบัติจริงจังหรือไม่ และจริงใจเพียงใด หรือเพียงแต่แสวงสุขใส่ตนไปวันๆ ไม่หวงแหนรักษา มรดกพ่อ ทั้งมรดกทางวัตถุ คือธรรมชาติ และแผ่นดิน มรดกทางวัฒนธรรม และศาสนา ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้อยู่กับความดีงาม ที่บรรพชนช่วยกันสร้างไว้ให้ ด้วยความลำบากยากเข็ญ สละกระทั่งชีวิต เพื่อป้องกันและรักษาให้ตกทอดถึงเรา ผู้กินบุญเก่าอย่างสุขสบาย และอาจกลายเป็นผู้เนรคุณ หากไม่รู้และไม่ทำหน้าที่ต่อบุพการีชน

คำว่าศาสนาแปลว่า ปกครอง ทรงปกครอง แผ่นดินโดยธรรม คือทรงนำศาสนาไปใช้ใน ชีวิตของพระองค์เอง และนำมาใช้ปกครองบ้านเมืองให้ร่มเย็นด้วย ไม่ต้องเน้นให้ทันสมัย แต่ให้ **ทันสมัย** อย่าปล่อยให้กิเลสครอบงำใจ และครอบงำผู้นำประเทศชาติ พระศาสนา หากผู้ปกครองเช่นรัฐบาลประพฤติน่าสอจจริต และไม่เที่ยงธรรม ย่อมนำพาประเทศชาติไปสู่ความเสื่อมและหายนะอย่างแน่นอน

ในหลวงทรงเป็นธรรมราชาแล้ว พวกเราเป็น**ธรรมราชา**หรือไม่ มีศีลห้ากันแค่ไหน ยิ่งรัฐบาล ก็ต้องเป็น**ธรรมรัฐ** และ**นิติรัฐ** ใช้ธรรมาธิปไตยหรือธรรมิกสังคมนิยมปกครอง ไม่ใช่ทุนนิยม อำนาจนิยม หรือเผด็จการใจแคบ หลงยึดติดแต่ตัวเอง และแพ้อภัยความชั่วร้ายของตัวเองไปในที่ที่สุด เราจึงต้องช่วยกันทำให้แผ่นดินทองนี้ เป็นแผ่นดินธรรม ดังเดิม

(๔) ประการสุดท้าย คนที่สำคัญที่สุดในชีวิตเราคือ **พระพุทธเจ้า!!** เพราะพระพุทธองค์ทรงเข้าถึงอริยสัจธรรม อันเป็นความจริงสูงสุดของพระอริยะ ทำให้ทรงหลุดพ้นจากกิเลสและทุกข์ทั้งปวงได้ด้วยพระองค์เอง (ทรงเป็นสัมมาสัมพุทธะ) จึงทรงเป็นผู้ประเสริฐสุดในการฝึกฝนพัฒนาตน และยังมีน้ำพระทัยกรุณาสั่งสอนสรรพสัตว์ให้รู้ตาม และได้ความบริสุทธิ์หลุดพ้นตามด้วย

แม้บางครั้ง ผู้ปฏิบัติยังไม่ถึงและไม่บริสุทธิ์ หลุดพ้นที่สุดแห่งทุกข์ แต่ผู้ปฏิบัติตามก็อยู่กันด้วยความรัก เกื้อกูล และกลมเกลียวกัน มีสันติสุขในเรือนใจ และสันติภาพในสังคม

ลองคิดดูว่า หากพ่อแม่ไม่รู้หรือไม่มีความรู้ ท่านคงใจร้าย ไม่เมตตาเรา เราอาจไม่ได้ลืมตา ดูโลก หรือไม่รอดชีวิตถึงวันนี้ หากครูบาอาจารย์

ไม่มีหรือไม่ใช่ธรรมะ ไม่สนใจศิษย์ เราคงต้องทนทุกข์ โง่ หลง นำสงสารเหมือนเด็กๆ วันนี้ หากเราไม่มีพระธรรมราชา และผู้ปกครองที่ทรงธรรม ความคดโกง กดขี่ ช่มเหง แกงแย้ง แข่งขันอย่างอวดิธรรม และเหลื่อมล้ำในบ้านเมืองจะมากขึ้นเท่าใด

ไม่จำต้องเอ่ยถึงโอกาสที่จะเข้าถึงชีวิตที่ดั่งงาม เข้าถึงความสะอาด สว่าง สงบ ทั้งกายและใจ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกชีวิต

ท่านพุทธทาสจึงประกาศตนเป็นทาส (ผู้รับใช้) พระพุทธเจ้า เพื่อทำงานสุดชีวิต ถวายเป็นพุทธบูชา เป็นธรรมทายาท และเป็นสาวกที่อยู่อย่างต่ำ กระทำอย่างสูง ตามรอยพระอรหันต์ และพยายามสอนและเผยแผ่พระพุทธธรรมอันประเสริฐไปทั่วโลก

เราควรภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ได้พบพุทธศาสนา ไม่เป็นมิถิชาทิฎฐิ และไม่อาภัพ ได้มีพระพุทธเจ้าเป็นพ่อ พระธรรมเป็นแม่ พระอรียสงฆ์เป็นพี่ มีครอบครัวใหญ่ อบอุ่น เป็นอิสระ จึงควรถนอมรักษาไว้ยิ่งชีวิต

ท่านอาจารย์พุทธทาสประพันธ์บทธรรมคำกลอนไว้ตอนหนึ่ง เอ่ยถึงในหลวง รัชกาลที่ ๙ (ซึ่งท่านเรียกว่า “เจ้าตนหลวง” อันเป็นความหมายเดียวกับมหาตมะ (มหา+อาตมะ) คือผู้มีจิตใหญ่ หรือ Great Mind) ใจความว่า

เจ้าตนหลวง ห่วงประชา เป็นภาระ
ตั้งจอมพระ ห่วงสัตว์ ในสงสาร
เจ้าตนหลวง ห่วงชาติ ราชการ
ตั้งสมภาร ห่วงวัด สมบัติกลาง

เจ้าตนหลวง ยังห่วง ศาสนา
เพื่อไพร่ฟ้า พุทธม พริ้วสะสาง
เจ้าตนหลวง ห่วงสืบ พระวงศ์, วาง-
ทายาทอย่าง ก่อนมา ภาระเออยา

เป็นแง่มุมที่นำมาฝาก ชวนให้นึกคิดไปได้กว้างไกล ในฐานะที่เป็นทายาทของพ่อทั้งสี่แบบ เราควรจะเป็นอภิชาตบุตร อนุชาตบุตร หรือ อวชาตบุตร ?

บทส่งท้าย

หากถามข้าพเจ้าว่า ใครคือบุคคลที่สำคัญที่สุด ? ข้าพเจ้าคงตอบว่า **ตัวเราเองนี่แหละ** ไม่ใช่เพราะเป็นศูนย์กลางของจักรวาลที่ทุกคนต้องเอาใจ ตรงข้าม เรามีได้มีความสลักสำคัญอะไรเลยในโลกพิภพนี้ หากแต่ตัวเราเองที่ต้อง **ทำหน้าที่ของตนและรับผิดชอบอย่างดีที่สุด** ในฐานะลูก เราจะต้องตอบแทนพระคุณพ่อแม่ ในฐานะศิษย์ เราต้องตอบแทนครูบาอาจารย์ ในฐานะพสกนิกร เราต้องตอบแทนพ่อของแผ่นดิน และในฐานะพุทธสาวก เราต้องตอบแทนพระโลกนาถศาสดา ด้วยการช่วยกันให้สำเร็จพุทธประสงค์ (สมพระนาม สิทธิธณะ ผู้ยังประโยชน์สำเร็จ สมใจนึก)

เราฟังพ่อมามากแล้ว บัดนี้ ให้พ่อได้ฟังเราบ้างเถิด !!

ธรรมปริทัศน์

ธีรปัญญา

ห้วงกฟ่อ

“ฉบับประจำเดือนธันวาคมนี้ต้องเขียนเรื่องเกี่ยวกับพ่อนะคะ” เสียงกองบรรณาธิการแจ้งมาอย่างนั้น เมื่อมาคิดดู เรื่องพ่อดีสำหรับผู้เขียนแล้ว ก็จะต้องมีทั้งพ่อในวิภวณะ และพ่อก่อนนำออกจากวิภวณะ พ่อในวิภวณะนั้น พ่อทุกๆ คนก็คงมีความใฝ่ฝันให้ลูกๆ ได้ประสบความสำเร็จ มีหน้าที่การงานเป็นหลักเป็นฐาน มีครอบครัวที่อบอุ่น และมีความสุขในชีวิต ตัวผู้เขียนเองเมื่อเรียนจบแล้วก็ไปขออนุญาตคุณพ่อเพื่อบรรพชาอุปสมบท คุณพ่อก็ไม่ได้ว่าอะไร ท่านอนุญาต แต่ลึกๆ แล้ว ก็คงผิดหวัง ท่านเคยเขียนจดหมายบรรยายความในใจถึงพระลูกชายโดยการอุปมาไว้ว่า เปรียบลูกชายเหมือนเครื่องบินรบสมรรถภาพสูงที่ติดอาวุธครบทุกอย่าง แต่กลับบินร่อนมาจอดเสียในป่า ไม่ได้ใช้ความสามารถที่เรียนมาเลย แต่นานๆ ไปเมื่อโยมพ่อเห็นพระลูกชายมีความสุขในทางที่เลือกเดิน ท่านก็หมดห่วงและพลอยอนุโมทนา

ส่วนพ่อก่อนนำออกจากวิภวณะนั้น ก็คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้ธรรมะที่นำออกจากวิภวณะ สามารถถ่ายทอดธรรมะนั้น และก่อตั้งสถาบันสงฆ์ที่ดำรงรักษารักรวมวินัย และวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการศึกษารวมะไว้ได้ พระพุทธองค์ก็เหมือนพ่อของพวกเราชาวพุทธทุกคน โดยเฉพาะพระเถระ ที่เรียกตัวเองได้อย่างภูมิใจว่า ‘สมณศากยบุตร’

เครตติภาพ อ.สุวัฒน์ แสนชัยรัตน์

วารสารในเดือนนี้จึงจะขอนำพระสูตรจากสังยุตตนิกาย นิทานวรรค ที่พระพุทธองค์ทรงอุปมาไว้เพื่อเตือนใจพระภิกษุสามเณร ในวันที่ลาภสักการะจตุปัจจัยไทยทานมีมากมาย เกิดขึ้นแก่หมู่สงฆ์ ถ้าไม่ระวังให้ดี ก็อาจจะมัวเมา หลงทางได้ง่ายๆ ถ้าพูดแบบโลกๆ ก็เหมือนพระพุทธองค์ทรงห่วง และได้สั่งเสียฝากลูกๆ เอาไว้ จะเป็นอย่างไรบ้าง ลองมาศึกษากันเลย

ปุตตมังสุปมสูตร ว่าด้วยอุปมาเหมือนเนื้อบุตร พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่กรุงสาวัตถี ณ ที่นั้น พระผู้มีพระภาคทรงเรียกพระภิกษุมารับสั่งว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาหาร ๔ อย่างนี้ เป็นไปเพื่อความดำรงอยู่ของหมู่มสัตว์ผู้เกิดแล้ว หรือ

เพื่ออนุเคราะห์หมู่สัตว์ผู้แสวงหาที่เกิด อาหาร ๔ อย่าง คืออะไรบ้าง คือ

๑. กวฬิงการาหาร ที่หยาบหรือละเอียด
๒. ผัสสาหาร
๓. มโนสัญเจตนาหาร
๔. วิญญาณาหาร

อาหาร ๔ อย่างนี้ เป็นไปเพื่อความดำรงอยู่ของหมู่สัตว์ผู้เกิดแล้ว หรือเพื่ออนุเคราะห์หมู่สัตว์ผู้แสวงหาที่เกิด.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเธอพึงเห็น กวฬิงการาหาร อย่างไร ?

เปรียบเหมือนภรรยาสามีทั้งสอง ถือเอาเสปียงเล็กน้อย เดินทางกันดาร เขาทั้งสองมีบุตรน้อยคนหนึ่ง ทั้งน่ารัก และน่าพอใจ ขณะที่พวกเขากำลังเดินทางกันดาร เสปียงที่มีเพียงเล็กน้อยได้หมดสิ้นไป แต่ทางกันดารของพวกเขายังไม่ผ่านไป ยังเหลืออยู่ไกล ลำดับนั้น เขาทั้งสองตกลงกันว่า เสปียงที่เหลืออยู่เล็กน้อย ได้หมดสิ้นไปแล้ว แต่ทางกันดารยังเหลืออยู่ไกล ทางที่ดี พวกเราช่วยกันฆ่าบุตรน้อยที่น่ารัก น่าพอใจคนนี้เสีย ทำเป็นเนื้อเค็มและเนื้อย่าง บริโภคเนื้อบุตร ก็จะข้ามพ้นทางกันดารที่เหลืออยู่ได้ เราทั้ง ๓ อย่างพิณาศพร้อมกันเลย ต่อมาภรรยาสามีทั้งสองนั้น ก็ฆ่าบุตรน้อยที่น่ารัก น่าพอใจคนนั้น ทำเป็นเนื้อเค็มและเนื้อย่าง บริโภคเนื้อบุตรนั้นแหละ จึงข้ามพ้นทางกันดารนั้นไปได้ พวกเขาบริโภคเนื้อบุตรไปพลาง ทูบอกไปพลาง รำพันว่า “บุตรน้อยอยู่ที่ไหน บุตรน้อยอยู่ที่ไหน”

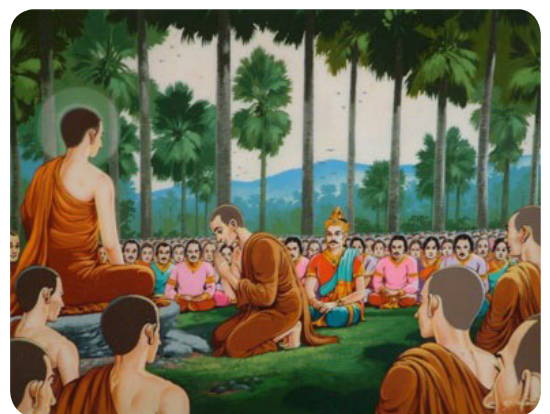
เธอทั้งหลายจะเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร คือ พวกเขาบริโภคเนื้อบุตรเป็นอาหาร เพื่อเล่นเพื่อความมัวเมา หรือเพื่อตกแต่งเพื่อประดับร่างกายหรือ หามิได้ พระพุทธเจ้าข้า พวกเขา

บริโภคอาหารที่ปรุงจากเนื้อบุตร เพียงเพื่อจะข้ามทางกันดารให้พ้นหรือ ไซ้ พระพุทธเจ้าข้า

ภิกษุทั้งหลาย อุปมานี้ฉันใด อุปไมยก็ฉันนั้น เรากล่าวว่า บุคคลพึงเห็นกวฬิงการาหารเปรียบเหมือนเนื้อบุตร เมื่ออริยสาวกกำหนดรู้กวฬิงการาหารได้แล้ว ก็เป็นอันกำหนดรู้ราคะซึ่งเกิดจากกามคุณ ๕ เมื่อกำหนดรู้ราคะซึ่งเกิดจากกามคุณ ๕ ได้แล้ว สังโยชน์ที่เป็นเครื่องชักนำอริยสาวกให้มาสู่โลกนี้อีก ก็ไม่มี

ขยายอรรถตามอรรถกถา

พระสูตรนี้ตั้งขึ้นโดยเรื่องอะไร ตอบว่า โดยเรื่องลาภและสักการะ ได้ยินว่า ลาภและสักการะเป็นอันมากขึ้นแก่พระผู้มีพระภาคเจ้าเหมือนสมัยทรงสร้างสมพระบารมีที่ทรงบำเพ็ญตลอด ๔ อสงไขย จริงอยู่ บารมีทั้งหมดของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นประหนึ่งประมวลมาว่า เราจักให้วิบากในอัตภาพหนึ่ง จึงยังหวังน้ำใหญ่ คือลาภและสักการะให้บังเกิดเหมือนเมฆใหญ่ตั้งขึ้นแล้วยังหวังน้ำใหญ่ให้บังเกิดฉะนั้น คนทั้งหลายมีภักษัตริย์และพราหมณ์เป็นต้น ต่างถือข้าว น้ำ ยาน ผ้า ระเบียบดอกไม้ ของหอม และเครื่องลูบไล้เป็นต้น มาจากที่นั้นๆ พวกกันคิดว่า ‘พระพุทธเจ้าอยู่ไหน พระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่ไหน พระผู้เป็นเทพแห่งเทพ ผู้องอาจกว่านระ ผู้เป็นบุรุษเยี่ยงราชาอยู่ที่ไหน’ ดังนี้แล้ว จึงเสาะหาพระผู้มีพระภาคเจ้า

ชนเหล่านั้นนำปัจจัยมาตั้งหลายร้อยเล่ม เกวียน เมื่อไม่ได้โอกาสจึงหยุดอยู่ เอาทูปเกวียน ต่อกันกับทูปเกวียน วงเวียนรายรอบประมาณ หนึ่งควาต (สี่กม.) ลากสักการะเกิดแก่พระผู้มี พระภาคเจ้าฉันใด แม้แก่พระภิกษุสงฆ์ก็ฉันนั้น สมจริงตามคำที่ท่านกล่าวไว้ว่า ‘ก็โดยสมัย นั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้อันบริษัท สักการะ เคารพ นับถือ บูชา ยำเกรง เป็นผู้ได้ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานปัจจัยเภสัช บริหาร แม้พระสงฆ์แล ก็เป็นผู้อันชนสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ยำเกรง เป็นผู้ได้จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานปัจจัยเภสัช บริหาร’

เหมือนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า ‘จุนทะ บัดนี้สงฆ์หรือคณะมีประมาณเท่าใด เกิดขึ้นในโลก จุนทะ เรามองไม่เห็นสงฆ์ หมู่ใดอื่น ผู้ถึงความ เป็นเลิศด้วยลาภและ เลิศด้วยยศ เหมือนอย่างภิกษุสงฆ์นี้เลย’

ลาภและสักการะที่เกิดขึ้นแก่พระผู้มีพระ ภาคเจ้าและแก่สงฆ์นั้นนั้น รวมแล้วประมาณ ไม่ได้ เหมือนน้ำแห่งมหานทีทั้งสอง ลำดับนั้น พระศาสดาประทับอยู่ ณ ที่ลลิกเร็น ทรงดำริว่า ‘ลาภสักการะใหญ่ ได้เป็นของสมควรแม้แก่ พระพุทธเจ้าในอดีต ทั้งจะสมควรแก่พระพุทธ เจ้าในอนาคต ภิกษุทั้งหลายประกอบด้วยสติ และสัมปชัญญะ อันกำหนดเอาอาหารเป็น อารมณ์ เป็นผู้วางตนเป็นกลาง ปราศจาก ฉันทราคะ ไม่มีความพอใจและความยินดี สามารถบริโภคหรือหนอ หรือจะไม่สามารถ บริโภคได้’ พระองค์ได้ทรงเห็นกุลบุตรผู้บวช ใหม่บางพวกไม่พิจารณาแล้วบริโภคอาหาร จึง ทรงดำริว่า ‘เราบำเพ็ญบารมีสิ้น ๔ อสงไขย กำไรแสนกัป จะได้บำเพ็ญเพราะเหตุแห่ง

ปัจจัยคือจีวรและอาหารเป็นต้นก็หาไม่ แต่ที่ แท้ เราบำเพ็ญเพื่อประโยชน์แก่พระอรหัต ถันเป็นผลสูงสุด ภิกษุแม่เหล่านี้บวชในสำนัก เรา มิได้บวชเพราะเหตุแห่งปัจจัย มีจีวรและ อาหารเป็นต้น แต่บวชเพื่อประโยชน์แก่ พระอรหัตนั่นเอง บัดนี้ภิกษุเหล่านั้นกระทำ สิ่งที่ไม่เป็นสาระนั้นว่าเป็นสาระ และสิ่งที่ไม่ เป็นประโยชน์นั้นแล้วว่าเป็นประโยชน์’ ธรรม สังกะยได้เกิดขึ้นแก่พระองค์ด้วยประการฉะนี้

ลำดับนั้น พระองค์ทรงดำริว่า ‘ถ้าจัก สามารถบัญญัติปัญจมปาราชิกขึ้นได้ไซ้ไร เราก็จะพึงบัญญัติการบริโภคอาหารโดยไม่ พิจารณาให้เป็นปัญจมปาราชิก’ (ปาราชิกข้อ ที่ ๕) แต่ไม่อาจทรงทำอย่างนี้ได้ เพราะว่าอาหาร นั้นเป็นที่ช่องเสพประจำของสัตว์ทั้งหลาย แต่ เมื่อเราได้ตรัสไว้ ภิกษุเหล่านั้นก็จักเห็นข้อนั้น เหมือนปัญจมปาราชิก เมื่อเป็นเช่นนั้นเราก็จัก ตั้งการบริโภคอาหารที่ไม่พิจารณานั้นว่า เป็น กระจกธรรม เป็นข้อสังวร เป็นขอบเขต ซึ่งเหล่า ภิกษุในอนาคตรำลึกแล้ว จักพิจารณาปัจจัย ๔ เสียก่อนแล้วจึงบริโภค

ได้ยินว่า สองสามีภรรยาถูกฉาดตกภัย โรคภัย และราชภัยเบียดเบียน พวกกันอพยพเดินทางไป สำคัญหมายว่า ‘เราจักผ่านทางกันดารอย่างหนึ่ง เพื่ออยู่เป็นสุขในที่ปราศจากอันตรายของพระราชผู้ทรงธรรม’ อุ้มลูกเดินทางกันดารประมาณ ๑๐๐ โยชน์ ด้วยเสบียงเล็กน้อย เขาเดินทางไปได้ ๕๐ โยชน์ เเสบียงหมด กระสับกระส่ายเพราะความหิว นิ่งที่ร่มไม้อันงอกงาม ลำดับนั้น สามีได้กล่าวภรรยาว่า ‘ที่รัก จากนี้ไปโดยรอบ ๕๐ โยชน์ ไม่มีบ้านหรือนิคม ฉะนั้น บัดนี้เราไม่สามารถจะกระทำกสิกรรมและโครักรขกรรมเป็นต้นเป็นอันมาก ที่ผู้ชายจะพึงทำได้ มาเถิด เธอจงฆ่าเรา แล้วกินเนื้อครึ่งหนึ่ง ทำเสบียงครึ่งหนึ่ง แล้วจงข้ามทางกันดารไปพร้อมกับลูก’

ฝ่ายภรรยาบอกว่า ‘พี่ บัดนี้ ฉันทไม่สามารถจะทำการมมีการรอดตายเป็นต้นแม้มากที่ผู้หญิงจะพึงทำได้ มาเถิด พึ่งฆ่าฉันท กินเนื้อครึ่งหนึ่ง ทำเสบียงครึ่งหนึ่ง แล้วจงข้ามทางกันดารไปพร้อมกับลูก’

สามีกล่าวภรรยาอีกว่า ‘ที่รัก ความตายย่อมปรากฏแก่คนสองคน เพราะแม่ตาย, เพราะเด็กอ่อน เว้นแม่เสียแล้ว ก็ไม่อาจจะมีชีวิตอยู่ได้ แต่ถ้าเราทั้งสองยังมีชีวิตอยู่ เราก็จะพึงได้ลูกอีก เอาเถอะ เราจะฆ่าลูกน้อยในบัดนี้ ถือเอาเนื้อกิน ข้ามผ่านทางกันดาร’

ลำดับนั้น แม่กล่าวภรรยาว่า ‘ลูกรัก เจ้าจงไปหาพ่อ’ ลูกก็ไปหาพ่อ

ครั้งนั้น พ่อของเด็กน้อยกล่าวว่า ‘เราได้รับความทุกข์มิใช่น้อย เพราะกสิกรรมและโครักรขกรรมเป็นต้นก็เพื่อจะเลี้ยงดูลูกน้อย เราไม่อาจฆ่าลูกได้ เธอนั้นแหละจงฆ่าลูกของเธอ’ แล้วกล่าวภรรยาว่า ‘ลูกรัก เจ้าจงไปหาแม่’ ลูกก็ไปหาแม่

ครั้งนั้น แม่ของเด็กน้อยกล่าวว่า ‘เมื่อเราอยากได้ลูก เราได้รับทุกข์มิใช่น้อย ด้วยการบวงสรวงเทวดา ด้วยโควัตรและกุกุวัตรเป็นต้นก่อน ไม่ต้องพูดถึงการบริหารกรรม ฉันทไม่อาจฆ่าลูกได้’ แล้วกล่าวภรรยาว่า ‘ลูกรัก เจ้าจงไปหาพ่อเถิด’

ลูกน้อยนั้นเมื่อเดินไปในระหว่างพ่อแม่ที่นั้น แผละ ตายแล้วด้วยประการฉะนี้

สองสามีภรรยาเห็นดังนั้น คร่ำครวญ ถือเอาเนื้อลูกเคี้ยวกิน เดินทางไปโดยนัยดังที่กล่าวแล้ว

อาหารคือเนื้อลูกของสองสามีภรยานั้น ไม่ใช่กินเพื่อจะเล่น ไม่ใช่กินเพื่อจะมัวเมา ไม่ใช่กินเพื่อประดับ ไม่ใช่กินเพื่อตกแต่ง เพราะปฏิภูลด้วยเหตุ ๙ ประการ เป็นอาหารเพื่อข้ามผ่านทางกันดารอย่างเดียวกันนั้น หากจะถามว่า เพราะปฏิภูลด้วยเหตุ ๙ ประการอะไรบ้าง พึงแก้ว่า เพราะเป็นเนื้อของผู้ร่วมชาติ ๑ เพราะเป็นเนื้อของญาติ ๑ เพราะเป็นเนื้อของบุตร ๑ เพราะเป็นเนื้อของบุตรที่รัก ๑ เพราะเป็นเนื้อเด็กอ่อน ๑ เพราะเป็นเนื้อดิบ ๑ เพราะไม่เป็นโครส ๑ เพราะไม่เค็ม ๑ เพราะยังไม่ได้ปิ้ง ๑

จริงอยู่ สองสามีภรยานั้นเคี้ยวกินเนื้อบุตรนั้น ซึ่งปฏิภูลด้วยเหตุ ๙ ประการเหล่านั้น ด้วยประการฉะนี้ จึงมิได้เคี้ยวกินด้วยความยินดี ตัดใจ แต่ตั้งอยู่ในภาวะกลางๆ นั้นเอง คือ ในการบริโภค โดยไม่มีความพอใจและยินดี มีใจแตกทำลาย เคี้ยวกินแล้ว

๑) เขาจะได้เอาเนื้อที่ติดกระดูกเอ็นและหนังออกแล้วเคี้ยวกินแต่เนื้อที่ล้ำๆ คือเนื้อที่ดีๆ เท่านั้นก็หาไม่ เคี้ยวกินเฉพาะเนื้อที่อยู่ตรงหน้า

๒) มิได้เคี้ยวกินตามที่ต้องการจนล้นคอ

หอย แต่เคี้ยวกินทีละน้อยๆ พอยังชีพให้เป็นไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น

๓) มิได้หวงกันและกันเคี้ยวกิน เคี้ยวกินด้วยใจที่บริสุทธิ์จริงๆ ปราศจากมลทินคือความตระหนี่

๔) มิได้เคี้ยวกินอย่างงมงายว่า ‘พวกเราเคี้ยวกินเนื้ออย่างใดอย่างหนึ่ง จะเป็นเนื้อมฤคหรือเนื้อนกยูงเป็นต้นอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม’ แต่เคี้ยวกินทั้งที่รู้ว่าเป็นเนื้อของลูกรัก

๕) มิได้เคี้ยวกินโดยปรารถนาว่า ‘ไหนหนอ เราพึงเคี้ยวกินเนื้อลูกเห็นปานนี้อีก’ แต่เคี้ยวกินโดยไม่ปรารถนา

๖) มิได้สั่งสมด้วยตั้งใจว่า ‘เราเคี้ยวกินเพียงเท่านี้ในทางกัณดาร เมื่อพ้นทางกัณดารแล้ว จักเอาเนื้อที่เหลือไปปรุงด้วยรสเค็มรสเปรี้ยวเป็นต้น เคี้ยวกิน’ แต่เมื่อล่วงกัณดารไปแล้ว คิดว่า ‘พวกชนในเมืองจะเห็น’ จึงฝังไว้ในดินหรือเอาไฟเผา

๗) มิได้ถือตัวหรือโอ้อวดว่า ‘ใครอื่นจะได้เคี้ยวกินเนื้อบุตรเห็นปานนี้อย่างเรา’ แต่เคี้ยวกินโดยขจัดความถือตัวและโอ้อวดเสียได้

๘) มิได้เคี้ยวกินอย่างดูแคลนว่า ‘ประโยชน์อะไรด้วยเนื้อนี้ ซึ่งไม่เค็ม ไม่เปรี้ยว ยังไม่ได้ปิ้ง มีกลิ่นเหม็น’ แต่เคี้ยวกินโดยปราศจากความดูแคลน

๙) ไม่ได้หวั่นกันและกันว่า ‘ส่วนของเธอสวนของฉัน บุตรของเธอ บุตรของฉัน’ แต่มีความพร้อมเพรียงบันเทิงเคี้ยวกิน

พระศาสดาทรงพิจารณาเห็นสองสามีภรรยาบริโภคโดยปราศจากฉันทราคะเห็นปานนั้นนี้ เมื่อจะทรงให้ภิกษุสงฆ์ทราบเหตุนี้ จึงตรัสคำว่า เธอทั้งหลายจะเข้าใจความข้อนี้ว่าอย่างไร คือ พวกเขบริโภคเนื้อบุตรเป็นอาหาร

เพื่อเล่น เพื่อความมัวเมา หรือเพื่อตกแต่งเพื่อประดับร่างกายหรือ

พึงเห็นอาหารเสมือนเนื้อลูกรัก ด้วยอำนาจความเป็นของปฏิภูล ๙ อย่าง ถ้ามว่า ความเป็นของปฏิภูล ๙ อย่าง อะไรบ้าง ตอบว่า มีความเป็นของปฏิภูลในการไปเป็นต้น จริงอยู่ เมื่อพิจารณาความปฏิภูลโดยการไปก็ดี เมื่อพิจารณาความปฏิภูลโดยการแสวงหาก็กดี เมื่อพิจารณาความปฏิภูลโดยการบริโภค โดยที่ฝังไว้โดยที่อาศัย โดยเป็นของสูง โดยเป็นของไม่สูง โดยเป็นของเพื่อน และโดยเป็นของไหลออกก็ดี ชื่อว่า ย่อมกำหนดควรพึงการาหาร

สองสามีภรรยานั้นเมื่อเคี้ยวกินเนื้อลูกรักซึ่งเป็นของปฏิภูล มิได้เคี้ยวกินด้วยความยินดีติดใจ แต่ตั้งอยู่ในภาวะกลางๆ นั่นเอง คือในการบริโภคโดยไม่มีความพอใจและยินดี เคี้ยวกินแล้ว ฉันทใด พึงบริโภคอาหารโดยไม่มีความพอใจและยินดี ฉันทนั้น

๑) เหมือนอย่างว่า สองสามีภรรยานั้นจะได้เอาเนื้อที่ติดกระดูกเอ็นและหนังออก เคี้ยวกินแต่เนื้อที่ล้ำๆ คือเนื้อที่ดีๆ เท่านั้นก็หาไม่ แต่เคี้ยวกินเนื้อที่หยาบถึงเท่านั้น ฉันทใด ภิกษุไม่พึงใช้หลังมือเขี่ยข้าวแห้งและกับข้าวที่แข็งๆ เป็นต้นออก ไม่พึงแสดงความเจาะจง เลือกเฉพาะโภชนะที่ดีที่ผสมเนยใสและเนื้อเป็นต้นแต่ที่นั้นๆ บริโภคจนจนกระทั่งจืดและจืดไป แต่พึงบริโภคไปตามลำดับ ดูจราชสีห์ฉันทนั้น

๒) เหมือนอย่างว่า สองสามีภรรยานั้นมิได้เคี้ยวกินตามที่ต้องการจนล้นคอหอย แต่เคี้ยวกินทีละน้อยๆ พอยังชีพให้เป็นไปในวันหนึ่งๆ เท่านั้น ฉันทใด ภิกษุก็ฉันทนั้น ไม่บริโภคตามที่ต้องการจนเรอ ดูจพวกพราหมณ์บางคนผู้กินจนร้องว่า “ฉุดมือที” เป็นต้น ฉันทโอกาส

สำหรับคำข้าว ๔ - ๕ คำไว้ แล้วบริโภคน ดุจพระธรรมเสนาบดี

เล่ากันว่าพระธรรมเสนาบดีเถระนั้น ดำรงความเป็นภิกษุอยู่ได้ ๕ พรรษา กล่าวว่า “แม้วันหนึ่ง เราก็มิได้ฉันอาหารจนเรอออกมาเป็นรสเปรี้ยวภายหลังฉันอาหาร” ดังนี้ เมื่อบ้นถือสีหนาทได้กล่าวคาถานี้ว่า

“จตตารโ ปณฺจ อาโลเป อภุตฺวา อุกกปิเว
อลํ ฝาสฺวิหาราย ปหิตตตสฺส ภิกฺขุโน” ตี ๗

(เถรคา. ๙๘๓)

ภิกษุพึงงดฉันข้าว ๔ - ๕ คำ (ก่อนอิ่ม แล้ว) พึ่งดื่มน้ำตาม ก็เพียงพอที่จะอยู่อย่างสบายสำหรับภิกษุผู้มีใจเด็ดเดี่ยว มุ่งนิพพาน

๓) เหมือนอย่างว่า สองสามีภรรยา นั้นจะ ได้หวงกันและกันเคี้ยวกิน ก็หาไม่ แต่เคี้ยวกิน ด้วยใจที่บริสุทธิ์จริงๆ ปราศจากมลทินคือ ความตระหนี่ ฉันใด ภิกษุก็ฉันนั้นเหมือนกัน ได้บิณฑบาตแล้วไม่ตระหนี่ คิดว่า ‘เมื่อภิกษุ รับบิณฑบาตนี้ได้ทั้งหมด เราก็จักให้ทั้งหมด เมื่อรับได้ครึ่งหนึ่ง เราก็จักให้ครึ่งหนึ่ง ถ้าจักมี บิณฑบาตเหลือจากที่ภิกษุรับไป เราก็จักบริโภคเอง’ ตั้งอยู่ในสาราณียธรรมมั่นคงบริโภค

๔) เหมือนอย่างว่า สองสามีภรรยา นั้น มิได้ เคี้ยวกินอย่างมกมายว่า พวกเราเคี้ยวกินเนื้อ

อย่างใดอย่างหนึ่ง จะเป็นเนื้อมฤคหรือเนื้อ นกยูงเป็นต้นอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม แต่เคี้ยว กินทั้งที่รู้ว่าเป็นเนื้อของลูกรัก ฉันใด ภิกษุก็ ฉะนั้นเหมือนกัน ได้บิณฑบาตแล้ว ไม่พึงเกิด ความมกมายเพราะเห็นแก่ตัวว่า เราจะเคี้ยวกิน จะบริโภค พึงคิดว่า ‘กวฬิงการาหารย่อมไม่รู้ ว่า เราทำกายที่อาศัยมหาภูตรูป ๔ ให้เจริญ แม้ กายก็ไม่รู้ ว่า กวฬิงการาหารทำให้เราให้เจริญ’ พึงละความมกมายบริโภค ด้วยอาการอย่างนี้ จจริงอยู่ กวฬิงการาหารนี้ ภิกษุพึงเป็นผู้ไม่มกมาย บริโภค แม้ด้วยสติสัมปชัญญะ

๕) เหมือนอย่างว่า สองสามีภรรยา นั้นไม่ เคี้ยวกินด้วยตั้งความปรารถนาว่า ‘โฉนหนอ เราพึงเคี้ยวกินเนื้อลูกเห็นปานนี้แม่อีก’ แต่พอ พ้นความปรารถนาไปแล้วก็เคี้ยวกิน ฉันใด ภิกษุก็ฉันนั้นเหมือนกัน ได้โภชนะอันประณีต แล้ว คิดว่า ‘โฉนหนอ เราพึงได้โภชนะเห็น ปานนี้ ในวันพรุ่งนี้ก็ดี ในวันต่อไปก็ดี’ ก็แล ครั้นได้โภชนะที่เศร้าหมองก็คิดว่า ‘วันนี้เรา มิได้โภชนะอันประณีตเหมือนวันวาน’ มิได้ ทำความปรารถนาหรือเศร้าใจ เป็นผู้ปราศจาก ความอยาก ระลึกถึงโอวาทนี้ว่า

อดีตํ นานุโสจามิ นปฺปชปฺปามินาคตํ
ปจฺจุปฺปนฺเนน ยาเปมิ เตนวณฺโณปสฺสิติ” ตี ๗

(ชา. ๒๒๒๙๐)

ชนทั้งหลายย่อมไม่เศร้าโศกถึงอาหารที่เป็นอดีต ย่อมไม่พะวงถึงอาหารที่เป็นอนาคต (แต่) ยังอรรถภาพให้เป็นไปด้วยอาหารที่เป็น ปัจจุบัน (เท่านั้น) ฉะนั้น ผิวพรรณจึงผ่องใส พึงบริโภคด้วยคิดว่า จักยังอรรถภาพให้เป็น ไปด้วยอาหารอันเป็นปัจจุบันเท่านั้น

๖) อนึ่ง สองสามีภรรยา นั้น มิได้สั่งสมด้วย คิดว่า ‘เราก็จักเคี้ยวกินเนื้อลูกเท่านั้นในทางกันดาร

ล่องทางกันดารไปแล้ว จักเอาเนื้อลูกส่วนที่ เหลือไปปรุงด้วยรสเปรี้ยวเป็นต้น' เคี้ยวกิน แต่เมื่อล่องทางกันดารไปแล้ว คิดว่า 'พวกชนในเมืองนั้นจะเห็น' จึงฝังไว้ในดินหรือเอาไฟเผา ฉนใด ภิกษุก็ฉนนั้นเหมือนกัน ระลึกถึงโอวาทนี้ว่า

อนนนานมโถ ปานานั

ขาทนียานั โอลปิ วดถานั

ลทธา น สนนิสี กยิธา

น จ ปรีตตเส ตานิ อลภมานโน"ติ ฯ

(สุ. นี. ๙๓๐)

ได้ข้าวหรือน้ำก็ตาม ของเคี้ยวหรือผ้าก็ตาม ไม่พึงสังสม

เมื่อไม่ได้สิ่งเหล่านั้น ก็ไม่พึงสะดุ้ง ถือเอา พอยังอัตภาพให้เป็นไปจากปัจจัย ๔ ตามที่ได้นั้นๆ ส่วนที่เหลือก็แจกจ่ายแก่เพื่อนสหพรหมจรรย์ เว้นการสังสมบริโภคน

๓) อนึ่ง สองสามภรรยาฉันมิได้ถือตัวหรือ โอ้อวดว่า 'ใครอื่นจะได้เคี้ยวกินเนื้อบุตรเห็น ปานนี้อย่างเรา' แต่เคี้ยวกินโดยขจัดความถือตัว และโอ้อวดเสียได้ ฉนใด ภิกษุก็ฉนนั้นเหมือนกัน ได้โภชนะอันประณีตแล้ว ไม่พึงถือตัวหรือ โอ้อวดว่า 'เราได้จีวรและบิณฑบาตเป็นต้น' แต่พึงพิจารณาว่า 'การบวชนั้นมิใช่เหตุแห่งจีวรและบิณฑบาต แต่การบวชนี้เป็นการบวชเพราะเหตุแห่งพระอรหัต' แล้วพึงบริโภคโดยปราศจากความถือตัวและโอ้อวดเกิด

๔) อนึ่ง สองสามภรยานั้นมิได้เคี้ยวกินอย่างดูแคลนว่า 'ประโยชน์อะไรด้วยเนื้อที่ไม่เค็ม ไม่เปรี้ยว ยังไม่ได้ปิ้ง มีกลิ่นเหม็น' แต่เคี้ยวกินโดยปราศจากความดูแคลน ฉนใด ภิกษุก็ฉนนั้นเหมือนกัน ได้บิณฑบาตแล้ว ไม่พึงดูแคลนบิณฑบาตว่า 'ประโยชน์อะไรด้วยภัตที่เลว ไม่มีรสชาติอย่างอาหารม้าอาหารโค จงเอาฉัน

ไปใส่ในรางสุนัข' หรือไม่ดูหมิ่นทากอย่างนี้ว่า 'ใครจักบริโภคภัตครั้งนี้ได้ จงให้แก่กาและสุนัขเป็นต้นเถิด' ระลึกถึงโอวาทนี้ว่า

"ส ปตตปาณิ วิจรณโต อมุโค มุคสมมโต
อปปี ทานั น ทิเพยย ทาทารั นาวชานินยา" ติ ฯ

(สุ. นี. ๗๑๘)

เขาอุ้มบาตรเที่ยวไป ไม่ไข้ก็ทำเป็นไข้

ไม่พึงดูแคลนทานที่น้อย ไม่พึงดูหมิ่นผู้ให้
ดังนี้ พึงบริโภค

๕) อนึ่ง สองสามภรยานั้น มิได้ดูหมิ่นกัน และกันว่า 'ส่วนของเธอ ส่วนของฉน บุตรของเธอ บุตรของฉน' แต่มีความพร้อมเพรียง บันเทิง เคี้ยวกิน ฉนใด ภิกษุก็ฉนนั้นเหมือนกัน ได้บิณฑบาตแล้ว ไม่พึงดูหมิ่นใครๆ อย่างที่ภิกษุบางพวก ดูหมิ่นเพื่อนสหพรหมจรรย์ผู้มีศีลว่า 'ใครจักให้แก่คนอย่างพวกท่าน พวกท่านเป็นผู้ไม่มีเหตุ แม้ไปเที่ยวล้นล้นตามธรณีประตุ มารดาผู้บังเกิดเกล้าของท่านก็ยังไม่สำคัญของที่จะให้ แต่พวกเรายอมได้จีวรและบิณฑบาตที่ประณีตในที่ที่ไปแล้วๆ' อย่างที่พระองค์หมายตรัสไว้ว่า 'ภิกษุ นั้นดูหมิ่นภิกษุเหล่าอื่นผู้มีศีลเป็นที่รัก โดยลาก สักการะและสรรเสริญนั้น ภิกษุทั้งหลาย ข้อนั้น ย่อมมีแก่โมฆบุรุษนั้น เพื่อไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ตลอดกาลนาน' ดังนี้ พึงเป็นผู้พร้อมเพรียง บันเทิง บริโภคร่วมกับเพื่อนสหพรหมจรรย์ทั้งปวง

บทว่า กำหนดรู้ ได้แก่ กำหนดรู้ด้วย ปริญา ๓ เหล่านี้ คือ ญาติปริญา ตีรณ-ปริญา ปทานปริญา กำหนดอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมรู้ชัดว่า ชื่อว่า กวฬิงการาหารนี้ เป็นรูปมีโอชาเป็นที่ ๘ (โอชัญจกรูป) ด้วยอำนาจรูปที่มีวัตถุ โอชัญจกรูปถูกกระทบในที่ไหน กระทบที่ชีวหาประสาท ชิวหาประสาทอาศัยอะไร อาศัยมหาภูตรูป

๔ รูปมีโอชาเป็นที่ ๘ ชิวหาประสาท มหาภูตรูปอันเป็นปัจจัยแห่งชีวหาประสาทนั้น ธรรมเหล่านี้ดังว่ามานี้ ชื่อว่า **รูปขันธ์** เมื่อภิกษุกำหนดรูปขันธ์ ธรรมอันมีผัสสะเป็นที่ ๕ ที่เกิดขึ้นชื่อว่า **ออรูขันธ์ ๔** ธรรมแม้ทั้งหมดเหล่านี้ชื่อว่า **ขันธ์ ๕** โดยสังเขป ย่อมเป็นเพียงนามรูป ภิกษุนั้นครั้นกำหนดธรรมเหล่านั้น โดยลักษณะพร้อมด้วยกิจ แล้วแสวงหาปัจจัยของธรรมเหล่านั้น ย่อมเห็นปฏิจจสมุพบาทอันเป็นอนุโลม ด้วยอันดับคำเพียงเท่านี้เป็นอันภิกษุนั้นกำหนดรู้ กวฬิงการาหารด้วย **ญาตปริญญา** เพราะเห็นนามรูปพร้อมด้วยปัจจัย โดยมุข คือ กวฬิงการาหารตามความเป็นจริง เรื่อยกนามรูปพร้อมด้วยปัจจัยนั้นนั้นแล ขึ้นสู่ **ลักษณะ ๓** ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาแล้วพิจารณาเห็นด้วย **อนุปัสสนา ๗** ด้วยอันดับคำเพียงเท่านี้ เป็นอันเธอกำหนดรู้กวฬิงการาหารนั้น กล่าวคือ ญาณเป็นเครื่องแทงตลอดและพิจารณาเห็นไตรลักษณ์ ด้วย **ตริณปริญญา** ก็กวฬิงการาหารนั้น เป็นอันเธอกำหนดรู้ด้วย **ปหานปริญญา** เพราะกำหนดด้วยอนาคามิมรรค อันคร่าเสียซึ่งฉันทราคะในนามรูปนั่นเอง

บทว่า **กามคุณห้า** เป็นอันเธอกำหนดรู้การเกิดแห่งกามคุณ ๕

แต่ในที่นี้ ปริญญา ๓ ได้แก่ **เอกปริญญา สัพพปริญญา มุลปริญญา**

ถามว่า **เอกปริญญาเป็นไฉน** แก้วว่า ภิกษุใด กำหนดรู้ตณหามีสเป็นอันเดียวในชีวหาทวาร ภิกษุนั้นชื่อว่าเป็นอันกำหนดราคะอันเป็นไปในกามคุณ ๕ เพราะเหตุไร เพราะตณหานั้นแลเกิดขึ้นในที่นั้น จริงอยู่ ตณหานั้นแลเกิดขึ้นในจักขุทวารชื่อว่าเป็นรูปราคะ ในโสตทวาร เป็นต้นก็เกิดสัททราคะ เป็นต้น ดังนั้น ราคะอันเป็นไปในกามคุณ ๕ เป็นอันภิกษุนั้นกำหนดรู้แล้ว ด้วยการกำหนดรู้สตัตทาในชีวหาทวาร เหมือนเมื่อราชบุรุษจับโจรคนหนึ่งผู้ฆ่าคนในทาง ๕ สายได้ในทางสายหนึ่ง แล้วตัดศีรษะเสียหนทางทั้ง ๕ สาย ย่อมเป็นทางปลอดภัยฉะนั้นนี้ชื่อว่า **เอกปริญญา**

ถามว่า **สัพพปริญญาเป็นไฉน** แก้วว่า ความจริง เมื่อบิณฑบาตที่เขาใส่ลงในบาตรอย่างเดียว เท่านั้น ย่อมได้ความยินดีอันประกอบด้วยกามคุณ ๕ อย่างไร คือ อันดับแรก เมื่อภิกษุนั้นแลดูสีอันบริสุทธิ์ ความยินดีในรูปย่อมมี เมื่อราดเนยใสอันร้อนลงในที่นั้น เสียงย่อมดัง ปฏะ ปฏะ เมื่อเคี้ยวของที่ควรเคี้ยว เห็นปานนั้น เสียงว่า มรุ มรุ ย่อมดังขึ้น เมื่อยินดีเสียงนั้น ความยินดีในเสียงย่อมเกิดขึ้น เมื่อยินดีกลิ่นเครื่องปรุงมียี่หระเป็นต้น ความยินดีในกลิ่นย่อมเกิดขึ้น ความยินดีในรสด้วยอำนาจรสที่ดีย่อมเกิดขึ้น เมื่อยินดีว่า โภชนะอ่อนละมุนน่าสัมผัส ความยินดีในโผฏฐัพพะย่อมเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อภิกษุกำหนดอาหารด้วยสติและสัมปชัญญะแล้วบริโภค ด้วยการบริโภคที่ปราศจากราคะ การบริโภคทั้งหมดเป็นอัน

เชื่อว่าอันภิกษุกำหนดรู้แล้ว การกำหนดรู้ตั้งว่ามานี้ชื่อว่า **สัพพปริญา**

ถามว่า **มูลปริญาเป็นไฉน** จริงอยู่ กวฬิงการาหารเป็นมูลแห่งความยินดีอันเป็นไปในกามคุณ ๕ เพราะเหตุไร เพราะเมื่อกวฬิงการาหารยังมีอยู่ ความยินดีในอาหารนั้นอันเป็นไปในกามคุณ ๕ ก็เกิดขึ้น ได้ยินว่า สองสามีภรรยาได้มีจิตคิดกำหนดเพ่งเล็งตลอด ๑๒ ปี ในเพราะภัยเกิดแต่ติสสพราหมณ์ เพราะเหตุไร เพราะมีอาหารน้อย แต่เมื่อภัยสงบลงเกาะตามพณณทวิป ประมาณ ๑๐๐ โยชน์ ก็ได้มีมงคลฉลองเด็กทารกเกิดเป็นอันเดียวกัน ดังนั้น เมื่อกำหนดรู้อาหารที่เป็นมูลได้แล้ว ก็เป็นอันชื่อว่าภิกษุกำหนดรู้ราคะ ความยินดีอันเป็นไปในกามคุณ ๕ ด้วย ตั้งว่ามานี้ชื่อว่า **มูลปริญา**

บทว่า **สังโยชนนั้นย่อมไม่มี** ความว่าสังโยชนนั้นไม่มีเพราะอริยสาวกละธรรมอันมีที่ตั้งเดียวกับธรรมที่ควรละพร้อมทั้งราคะนั้นได้

เทศนานี้พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้จนถึงอนาคามีมรรคด้วยประการฉะนี้ แต่ควรเจริญวิปัสสนาในชั้น ๕ ด้วยสามารถแห่งรูปเป็นต้นเหล่านั้นนั้นแล แล้วตรัสจนถึงพระอรหันต์ ด้วยทรงดำริว่า ก็ด้วยเหตุเพียงเท่านี้ ภิกษุทั้งหลายอย่าได้ถึงความสิ้นสุดเลย

บุคคลพึงเห็นกวฬิงการาหาร เปรียบเหมือน**เนื้อบุตร**อย่างนี้

เมื่ออริยสาวกกำหนดรู้กวฬิงการาหารได้แล้ว ก็เป็นอันกำหนดรู้ราคะซึ่งเกิดจากกามคุณ ๕ เมื่อกำหนดรู้ราคะซึ่งเกิดจากกามคุณ ๕ ได้แล้ว สังโยชนที่เป็นเครื่องชักนำอริยสาวกให้มาสู่โลกนี้อีก ก็ไม่มี

บุคคลพึงเห็น**ผัสสาหาร** เปรียบเหมือน**แม่โคที่ไม่มีหนังหุ้ม...**

บุคคลพึงเห็น**มนโธฏเจตนาหาร** เปรียบเหมือน**หลุมถ่านเพลิง...**

บุคคลพึงเห็น**วิญญาณาหาร** เปรียบเหมือน**หอก ๓๐๐ เล่ม...**

เมื่อกำหนดรู้เวทนา ๓ ประการ... ตัณหา ๓ ประการ... และนามรูปได้แล้ว เรากล่าวว่าไม่มีสิ่งใดที่อริยสาวกพึงทำให้ยิ่งไปกว่านี้

ก็คงจะพอเห็นหัวอกพ่อของเรา พระพุทธองค์คงจะทรงรู้สึกเป็นห่วงพวกพระหนุ่มเณรน้อยทั้งหลายที่เป็นสมณศากยบุตรว่า จะขาดสติในเวลาบริโภคอาหารและปัจจัยสี่อื่นๆ จึงได้ทรงกรุณายกอุปมาเรื่องเนื้อของบุตรมาอบรมพวกพระภิกษุและสามเณรทั้งหลาย ซึ่งพวกพระเณรเอง ถ้านึกตามอุปมานี้แล้วก็คง

ต้องมองตัวเองเหมือนพ่อด้วย คือเห็นหัวอกของพ่อที่จำใจต้องบริโภคนื้อบุตรเพื่อที่จะข้ามทางกันดารคือสังสารวัฏไปให้ได้ ไม่บริโภคอย่างมัวเมา ยึดติด แต่บริโภคอย่างมีสติสัมปชัญญะ

พิจารณาโดยแยบคาย ตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงประทานแนวไว้ ก่อนฉันภัตรทุกครั้งว่า **ปะฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะฏิเสวามิ** เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วฉันปิณฑะปาต **เนวะ ทะวายะ**

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน **นะ มะทายะ**

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามันเกิดกำลังพลังทางกาย

นะ มัณฑะนายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ

นะ วิภูสะนายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง

ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิติยา

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้ **ยาปะนายะ**

เพื่อความเป็นไปได้ของอัตภาพ

วิหิงสุปะระตียา

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

พรัหมะจะรียานุกะหายะ

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพาศพรหมจรรย์

อิตติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิทังขามิ

ด้วยการทำอย่างนี้

เราย่อมระงับเสียได้ซึ่งทุกขเวทนาเก่า คือความทิว

นะวัณณะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น

ยาตรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ

ผาสุวิหาโร จาติ

อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอัตภาพนี้ด้วยความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วยจักมีแก่เรา ดังนี้

สรุปเป็นคำพิจารณาอาหาร ที่พระอาจารย์ชยสาโร ได้เมตตาแต่งไว้ให้ สำหรับโรงเรียนวิถิพุทธ ดังนี้

ข้าพเจ้า พิจารณา ซึ่งอาหาร

ก่อนรับประทาน ในมือนี้

มิใช่เพื่อ สนุกสนาน เปรมปรีดี

มิใช่เพื่อมี กำลังกาย อันเมามัน

มิใช่เพื่อ ประดับ และตกแต่ง

แต่เพื่อให้ มีแรง และขยัน

เพื่อพากเพียร ภาวนา ตลอดวัน

ให้ธาตุขันธ์ ได้ลงลิ้ม อิมพระธรรมฯ

หวังว่าบทความนี้ จะได้นำท่านผู้อ่านให้เข้าใจ ‘หัวอกพ่อ’ ทั้งพ่อในวิภวัญจะ พ่อในวิภวัญจะ (พ่อที่ชวนเราออกจากวิภวัญจะ) และหัวอกพ่อที่ต้องทานนื้อบุตรที่รักของตน เพื่อเดินทางออกจากวิภวัญจะให้ได้ในที่สุด และในท้ายที่สุดนี้ ก็ขออุทิศบุญกุศลใดๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการให้ธรรมะเป็นทานนี้ มอบให้แก่ผู้เป็นพ่อทุกๆ ท่าน เนื่องในโอกาสวันพ่อในปีนี้นี้

เรื่องชุดพุทธบริษัท

พุทธสาวิก

ภัยจากพ่อ

ประเพณีหนึ่ง ที่พุทธศาสนิกชนไทยได้สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล ประเพณีนั้นคือผู้ชายไทยควรบวชเรียนสักครั้งหนึ่งในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บวชก่อนที่จะแต่งงานมีครอบครัว จนกระทั่งเกิดสำนวนที่รู้กันว่า บวชก่อนเบียด ก็คือบวชก่อนแต่งงาน

หากจะคิดว่าการบวชก่อนเบียดนี้เป็นแค่ประเพณีนิยมที่ทำกันมาช้านาน ถ้าพิจารณาดูให้ลึกซึ้งลงไป จะเห็นว่าเป็นสิ่งดี เป็นข้อดี เป็นสิ่งควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง และการบวชนี้ไม่ควรบวชแค่ระยะเวลาสั้นๆ เพียงแค่ขึ้นชื่อว่าได้บวชเท่านั้น ควรบวชแล้วเล่าเรียนศึกษาธรรมด้วย ในระยะเวลาที่นานพอสมควร อย่างน้อยช่วงเข้าพรรษา ที่มีครูบาอาจารย์อยู่ประจำการสอน ถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างๆ ให้ได้พอสมควรแก่ความเข้าใจธรรมะอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปเมื่อลาสิกขาไปแล้ว

ประเพณีดังกล่าวค่อยๆ ลดความสำคัญหรือความจำเป็นลงไปมากในยุคปัจจุบัน มีข้ออ้างต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ไม่มีเวลา ต้องไปทำอย่างอื่นที่สำคัญกว่า เช่น การทำงาน การเล่า

เรียนศึกษาวิชาการทางโลก เพื่อการมีชีวิตที่ก้าวหน้าในสังคม หากเอาเวลาไปบวชเรียน ก็อาจเสียโอกาสทางนั้น จะสู้คนอื่นไม่ได้ และมีความก้าวหน้าช้ากว่าคนอื่นเขา

ความจริงแล้วการบวชเรียนมีความจำเป็นมาก เพราะเป็นช่วงเวลากล่อมเกลาคิดใจให้มีความละเอียดอ่อน พอที่จะซึมซับพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และสามารถดึงออกมาใช้ได้เมื่อเผชิญปัญหา

ตามปกติ มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมๆ กับอวิชชาหรือความไม่รู้ มีชีวิตดำเนินไปตามกิเลสที่เป็นปัจจัยส่งผลให้เกิด และหากไม่ขัดเกลาให้เบาบาง มันก็จะยังคงติดแน่นอยู่ในกมลสันดาน อาจทวีความรุนแรงมากขึ้นตามแรงเหวี่ยงของกรรม

ธรรมชาติของมนุษย์ผู้ชาย ซึ่งมีความแข็งแรง มีกำลังมากกว่าผู้หญิง จึงมักจะมีพลังยึดติดในพลังกำลังที่ตนมี มีอัตตาตัวตนที่เชื่อว่าเหนือกว่า จึงเกิดลัทธิ 'ปิตาธิปไตย' *patriarchy (คือ ผู้ชายเป็นใหญ่) ดูเหมือนว่าลัทธินี้เป็นกันทั่วโลกตั้งแต่ยุคบรรพกาล ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นคนตัดสินใจ และเป็นเจ้าของภรรยาของตนโดยสมบูรณ์ ผู้หญิง

ไม่มีสิทธิเรียกร้องอะไร ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับผู้ขายเป็นคนตัดสินใจ แม้เมื่อมีลูกแล้ว พ่อก็มักจะเป็นใหญ่ เป็นคนตัดสินใจ และพ่อส่วนใหญ่ก็จะมีอาการหลงในอำนาจความเป็นใหญ่อันนี้ บังคับลูกๆ และด้วยความอ่อนเดียงสาของลูก ก็เห็นพ่อเป็นใหญ่ เกิดการคล้อยตาม และเลียนแบบพ่อไปโดยปริยาย

มาถึงตรงนี้ ชื่อเรื่อง **ภัยจากพ่อ** ก็จะเริ่มมีภาพให้เห็นขึ้นบ้างว่า พ่อที่ไม่มีธรรมะนั้นเป็นภัยร้ายแรงต่อลูกอย่างถึงที่สุด จนอาจเรียกได้ว่าพ่อรังแกลูกนั่นเอง เพราะฉะนั้น พ่อที่ดีและหวังในอนาคตที่ดีงามของลูก จึงควรมีธรรมะประจำใจเป็นอย่างยิ่ง และมันสำคัญเสียยิ่งกว่าการมีเงินเสียอีก การมีเงินเป็นเพียงปัจจัยภายนอกที่ไม่มีความมั่นคง การมีเงินแต่ไม่มีธรรมะเงินนั้นอาจหมดไปได้เพียงชั่วพริบตา แต่ถ้ามีคุณธรรม สิ่งนี้อยู่ข้างในใจของเรา ไม่มีใครแย่งไปได้ เป็นความมั่นคงแข็งแรงที่ปกป้องเราไว้จากสิ่งเลวร้ายต่างๆ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าพ่อแม่คือเป้าหมายอนาคตของลูก แต่จะมีพ่อสักกี่รายที่มีจิตสำนึกถึงความสำคัญตรงนี้ ส่วนใหญ่ทำอะไรไปตามกิเลสของตนแล้วก่อผลเสียที่ติดตามมามากมาย จนบางครั้งผลเสียนั้น ดับทั้งอนาคตและชีวิตของลูกตนเอง มีให้เห็นอยู่เสมอตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ

ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ที่ไม่รักษาศีลห้า ซ้ำสัตว์ตัดชีวิตให้ลูกเห็นอยู่เสมอ ลักทรัพย์คนอื่นให้เห็นอยู่เสมอ เจ้าชู้ มีบ้านเล็กบ้านน้อย พุดจากระล่อนเป็นไฟ มะกอกสามตะกร้าปาไม่ถูก หรือกล่าวคำหยาบคาย คำสบถตลอดเวลา และดื่มน้ำเมา เมามายขาดสติ และก่อเรื่องเสียหายจากการเมามายของตน ตั้งแต่น้อยไปจนก่ออาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ หากทำให้ลูกเห็นทุกวัน ลูกก็จะชิน และเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ผิด เสีย

หาย หากตนจะทำอย่างนั้นบ้าง เด็กบางคนเห็นพ่อแม่สูบบุหรี่ กินเหล้า ก็ทำตามจนกลายเป็นเสพติด พ่อจะห้ามก็ทำไม่ได้ เพราะตนก็ทำให้เห็นอยู่ตลอดเวลา คำสอนสิ่งไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ เพราะตนเองยังทำไม่ได้ ด้วยความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ความอยาก เลยปล่อยเลยตามเลย ลูกอยากจะทำตามก็ต้องปล่อย

พ่อแม่ที่เอาแต่ทะเลาะเบาะแว้งกัน บางครั้งถึงกับลงมือลงไม้ต่บตี จนบาดเจ็บ บางครั้งรุนแรงถึงฆ่ากันตายกันไปข้างหนึ่ง และบางครั้งก็หนักถึงตายทั้งคู่ก็มีให้เห็น ส่วนใหญ่ผู้หญิงมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ลูกเห็นตำตาอยู่บ่อยๆ จนความตื่นกลัว เสียขวัญ กลายเป็นความด้านชา เด็กผู้ชายโตขึ้น มีเมีย ก็มักจะต่บตีเมียตามอย่างพ่อ เพราะไม่เคยได้รับการสั่งสอนในเรื่องความเป็นสุภาพบุรุษ การให้เกียรติผู้หญิงมาก่อนเลย ก็ทำตามแบบอย่างที่คุณเคยเห็น เด็กผู้หญิงเกิดความรู้สึกเกลียดกลัวผู้ชาย เลยกลายมารักชอบผู้หญิงด้วยกัน เป็นต้น

พ่อที่ชอบบังคับลูกให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ โดยไม่ใส่ใจว่า ลูกต้องการเป็นอย่างที่ตนต้องการหรือเปล่า บังคับทุกอย่าง อยากให้ลูกเป็นหมอ บังคับให้ท่องหนังสือ เรียนพิเศษ จนลูกสอบติดหมดด้วยความเครียด จนกลายเป็นโรคจิตฝังลึก ก็มีให้เห็นมาแล้วมากมาย กลายเป็นหมอวิปริต ช่มชืนคนไข้ เช่น กรณี นายแพทย์สหรัฐคนหนึ่ง ผู้ดูแลนักยิมนาสติกหญิงทีมชาติ ที่สังหารระดับโอลิมปิก ปรากฏว่าแพทย์คนนั้น ช่มชืนนักกีฬาเด็กอายุ ๑๒ - ๑๓ ไปเป็นร้อยคน ในที่สุดถูกจับได้ ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก ๑๗๐ ปี เป็นข่าวใหญ่ในช่วงปลายปี นี้ นี่คือการที่เกิดขึ้นล่าสุด ไม่ใช่กรณีแรก มีตัวอย่างให้เห็นมานานแล้ว และไม่เคยหมดไปอนาคตก็จะมีให้เห็นอีกแน่นอน เป็นวัฏจักรแห่งกรรม สำหรับคนที่ไม่มีความ

ทางออกในเรื่องนี้มีอยู่แล้ว คือการให้ กุศลบุตรทั้งหลายได้มีเวลาและโอกาสศึกษา ธรรมะอย่างลึกซึ้งสักช่วงเวลาหนึ่ง

พระพุทธเจ้าของเราทรงให้หลักธรรมในการครองชีวิตไว้แล้วครบหมดทุกแง่มุม ในหลัก ทิศ ๖ พ่อแม่ควรปฏิบัติอย่างไรต่อบุตร พร้อมทั้งหลักธรรมอื่นๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตครองเรือน เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ซึ่งเป็นบาทฐานให้ชีวิตมีความสงบเย็นและเจริญ รุ่งเรืองไปโดยลำดับ

เด็กบางคน กว่าจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ผ่าน การถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากพ่อของตัวเองมาอย่างต่อเนื่อง ซ้ำซาก ทำให้สภาพจิตได้ รับความกระทบกระเทือน กลายเป็นคนวิปลาส ไปจากความเป็นปกติ อาจจะกลายเป็นคนชอบ ความรุนแรง จิตใจโหดเหี้ยม หรือในทางตรงข้าม อาจกลายเป็นคนขี้กลัว ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจ และอาจกลายเป็นเกลียด ผู้ชาย แล้วกลายเป็นตุ๊ด เป็นแต่ตัว ไปอย่างน่า เสียดาย พ่อที่กระทำต่อลูกอย่างโหดร้ายรุนแรง ไม่สมควรเป็นพ่อ แต่เขาก็กังเป็น และทำร้ายลูก ของตัวเอง โดยที่ตัวเองก็คาดไม่ถึง

สังคมที่ผิดเพี้ยนทุกวันนี้ ปฏิเสธไม่ได้ เลยว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากครอบครัว ที่ไม่สามารถอบรมลูกให้เป็นคนดีได้ เพราะตัวพ่อแม่เองก็ไม่ได้เป็นคนดี มีความชั่วผิดบาปอยู่ใน กมลสันดาน และได้ถ่ายทอดไปสู่ลูกในที่สุด

อย่างนี้แล้ว การบวชเรียนในพระพุทธ ศาสนาย่อมเป็นทางหนึ่งที่ดีเตรียมผู้ชายให้เป็น หัวหน้าครอบครัวที่ดี อาจเป็นไปได้ไม่ทั้งหมด แต่ก็ต้องมีส่วนหนึ่งที่คอยเตือนให้เขารำลึกถึง คำสอนของพระพุทธเจ้า ยิ่งถ้าเขาเป็นคนใฝ่ เรียนรู้ ก็ย่อมจะได้ประโยชน์มาก

จากประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รู้จักผู้คนใน หลากหลายอาชีพ ขอยืนยันว่า **บุคคลใดก็ตามที่**

มีคุณพ่อเคยบวชเรียน ยิ่งบวชนานเท่าใด ลูก ของเขายิ่งเป็นคนดีมากเท่านั้น มีกิริยามารยาท งดงาม สุภาพอ่อนน้อม พุดจาไพเราะสุภาพ และเป็นคนดีมีศีลธรรมประจำใจ จากการอบรม บ่มเพาะของคุณพ่อที่เคยบวชเรียน ตัวอย่างเช่น **เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต)** โยมพ่อของท่านก็เป็นอดีตพระมหา ที่บวชเรียนอยู่นานหลายปี ภายหลังได้ลาสิกขา ไปมีครอบครัว และมีบุตรธิดาหลายคนหนึ่งใน นั้นคือเจ้าประคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (ปลด อาวาสวัดจากแดง อัมมาจริยะ)** อีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีโยมบิดาที่เคยบวชเรียนมานาน ก่อนที่จะ ลาสิกขามามีครอบครัว บุตรชายของโยมพ่อ ๒ คน คือ **พระอาจารย์มหาประนอม และ พระอาจารย์มหาต่วน (พระมหาธิติพงศ์ อุตตมปญโญ)** ได้บวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธ ศาสนา มีความเจริญก้าวหน้า เป็นหลักในการ เผยแผ่ธรรม (อ่านเพิ่มเติมในบทสัมภาษณ์เรื่อง “พระคุณพ่อ” เรื่องแรกในเล่มนี้)

ถึงเวลาแล้วหรือยัง ที่จะส่งเสริมประเพณี การบวชเรียนให้แพร่หลายกว้างขวางออกไปให้ มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะนี่คือการเตรียม ตัวที่ดีที่สุดสำหรับการไปมีครอบครัว และการ เป็นพ่อคน ทางราชการก็น่าจะให้สิทธิลาบวช นานๆ เช่น ในช่วงเข้าพรรษา โดยไม่เสียเวลา ราชการ ทำให้ผู้สมัครบวชเหล่านั้น กลายเป็น ทิต หรือคนที่สูงแล้ว คนที่ยังไม่เคยผ่านการ บวชถือว่าเป็นคนดิบ เพราะไม่รู้ธรรมะ หากรู้ ธรรมะบ้างพอสมควรก็จะกลายเป็นคนสุก หรือ ที่เรียกว่า **ทิต (บัณฑิต)** นั่นเอง

๙ เหมือน “พ่อ” ของเราทุกคน พ่อที่เป็นคนดี เป็นตัวอย่างพ่อที่มีความสามารถ มีความรักต่อลูกๆ ทุกคน และเป็นพ่อที่สั่งสอนเรา อยากให้เราเป็นคนดี เพื่อเราจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พ่อหลวงทรงสอนเราง่ายๆ หลายเรื่อง ด้วยประโยคไม่กี่พยางค์ เช่นในเรื่องของ “การทำดี” ดังพระราชดำรัสสอนเราว่า

“**หัดทำสิ่งดีๆ ให้กับคนอื่นจนเป็นนิสัย โดยไม่จำเป็นต้องให้เขารู้**”

เสมือนดังที่พระองค์ทรงเคยบอกพวกเราว่า การปิดทองหลังพระนั้น ปิดไปได้เรื่อยๆ ปิดไปเรื่อยๆ วันหนึ่ง ทองก็จะล้นออกมาด้านหน้าองค์พระพุทธรูปเอง

เดินตามรอยพระบาท พ่อหลวง

ตามรอยพระบาท

ยอดเยี่ยม เทพธรรานนท์

พ่อหลวงจากเราสู่สรวงสวรรค์แล้ว วงจรชีวิตทั้งหลายย่อมเป็นเช่นนั้น แต่สิ่งที่อยู่ต่อไปคือรอยพระบาทที่พระองค์ทรงบันทึกเอาไว้ให้เราเห็นและรับทราบอย่างชัดเจน การจะรักษาพระองค์เอาไว้ให้อยู่กับเรา และการทำให้พระองค์ทรงมีรอยยิ้มจากสวรรค์ฟากฟ้า ก็คือ การที่เราต้องปฏิบัติตามที่พระองค์ทรงสอนเราเอาไว้ เพื่อรักษาแผ่นดินที่พระองค์ทรงสร้างไว้คือการ “เดินตามรอยพระบาท” อย่างมั่นคง

คำว่า “ในหลวงรัชกาลที่ ๙ คือพ่อของแผ่นดิน” ไม่ใช่คำที่พูดกันเพียงเพื่อแสดงเป็น “พิธีกรรม” แต่เป็นคำที่มาจากหัวใจ และความรู้สึกของชาวไทย ที่รักในหลวงรัชกาลที่

ดังนั้น การทำดีทั้งหลาย จึงไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นทราบก็ได้ แต่เราต้องทราบตัวเองแล้ว ทำให้เป็นนิสัย สังคมก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุขร่วมกัน

อนาคตเป็นสิ่งที่หลายคนอยากจะทำจะเกิดอะไรขึ้น หลายคนมีความหวังกับอนาคตอย่างยิ่ง และหลายคนกำลังกังวลอยู่กับอนาคต แต่ทุกคนไม่สามารถจะหยั่งรู้อนาคตได้ เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ยากที่จะควบคุมหรือกำหนดได้ แต่หากเราเดินตามรอยพระบาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เราอาจจะมีหวังกับการจัดการอนาคตได้ เพราะพ่อหลวงทรงสอนว่า “**อนาคต คือผลจากการกระทำในปัจจุบัน**”

“คนเราโดยมากมักนึกว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร เราทราบไม่ได้ แต่ที่จริง เราย่อมจะทราบได้บ้างเหมือนกัน เพราะอนาคต ก็คือผลของการกระทำในปัจจุบัน”

(พระบรมราโชวาท ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๙)

เพราะชีวิตของทุกคนย่อมต้องมีปัญหาชีวิต เป็นธรรมดา และไม่มี “สูตรสำเร็จ” ในการแก้ปัญหาใดๆ หลายคนจึงมีความกังวลและวุ่นวายใจ จนไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตของตัวเองได้ เนื่องเพราะความกังวลนั้น พ่อหลวงทรงสอนเราในการแก้ปัญหานั้นโดยการ “แก้ปัญหาด้วยปัญญา”

“ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ มีทางแก้ไขได้ ถ้ารู้จักคิดให้ถี่ ปฏิบัติให้ถูก การคิดได้ดีนั้น มิใช่การคิดได้ดีด้วยลูกคิด หรือด้วยสมองกล เพราะโลกเราในปัจจุบัน จะวิวัฒนาการไปมากเพียงใดก็ตาม ก็ยังไม่มีเครื่องมืออันวิเศษชนิดใด สามารถขบคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์

การขบคิดวินิจฉัยปัญหา จึงต้องใช้สติ ปัญญา คือคิดด้วยสติ รู้ตัวอยู่เสมอ เพื่อหยุดยั้งและป้องกันความประมาทผิดพลาด และอคติต่างๆ มิให้เกิดขึ้น”

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ม. ธรรมศาสตร์ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๙)

เมื่อโลกเปิดกว้างมากขึ้น และเทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ ขยายตัวและมีความเร็วมากขึ้น หลายคนจึงอยู่กับตัวเองมากขึ้น จนหลายครั้งลืมไปว่า การมีชีวิตอยู่ด้วยตัวคนเดียวนั้น ทำไม่ได้ เพราะเราเป็นมนุษย์ ไม่ใช่เป็นหุ่นยนต์ จึงออกมาสู่สังคม แต่ก็ไม่สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ เพราะกายและใจของเราไม่สามารถประสานกันอย่างเข้าใจตนเองและผู้อื่น การ

ปรับตัวขั้นแรกก็คือ การเดินตามรอยที่พ่อสอน ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงสอนเรื่อง “การอยู่ร่วมกัน” ว่า...

“คนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องอยู่เป็นหมู่คณะ และถ้าหมู่คณะนั้นมีความสามัคคี คือเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือในทุกเมื่อ ช่วยกันคิดว่าสิ่งใดสมควร สิ่งใดไม่สมควร สิ่งใดที่จะทำให้นำมาสู่ความเจริญ ความมั่นคง ความสุข ก็ทำ สิ่งใดนำมาซึ่งความหายนะหรือความเสียหายก็เว้น และช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ทางกาย รวมทั้งหน้าที่ทางใจ”

การทำงานร่วมกับผู้อื่น หากสามารถทำงานร่วมกันได้ ก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นทฤษฎีที่ทั่วโลกยอมรับ แต่การที่จะทำงานเป็นทีมได้นั้น จะต้องเริ่มต้นที่ “จิต” ของตัวเองก่อนกฎระเบียบใดๆ ซึ่งพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงสอน
แนวทางการปรับจิตใจตนเอง เพื่อให้เรา
สามารถ “ทำงานเป็นทีม” ว่า

“การทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้น ...ที่จะให้
เป็นไปโดยราบรื่น ปราศจากปัญหาข้อขัดแย้ง
ย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะคนจำนวนมากย่อมมี
ความคิด ความต้องการ ที่แตกต่างกันไป มาก
บ้างน้อยบ้าง

ท่านจะต้องรู้จักอดทน อดกลั้น ใช้ปัญญา
ไม่ใช้อารมณ์ ปรียากัน และโอนอ่อนผ่อนตาม
กันด้วยเหตุผล

โดยถือว่าความคิดที่แตกต่างกันนั้น มิใช่
เหตุที่จะทำให้เป็นข้อขัดแย้ง ได้เถียง เพื่อเอา
แพ้เอาชนะกัน แต่เป็นเหตุสำคัญที่จะช่วยให้
เกิดความกระจ่างแจ้ง ทั้งในวิถีทางและวิธีการ
ปฏิบัติงาน...”

ประชาชนไทยมีความหลากหลายและแตก
ต่างอย่างยิ่ง เปรียบดั่งเหล่าดอกไม้ใบไม้ต่าง
พันธุ์ แต่ในความหลากหลายนั้น ก็สามารถอยู่
ร่วมกันได้ เพราะพวกเรามีศูนย์รวมแห่งความ
รัก ความรักต่อพ่อหลวงของเรา แม้พวกเรามี
ความหลากหลาย แต่พระองค์ทรงมอบความ
รักให้พวกเราทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และยิ่ง
ใหญ่ ไร่ขอบเขต

จากบทความ เรารักในหลวง บันทึกว่า..
“คุณลองหลับตาต้านขวาคุณะครับ แล้วมองไป
รอบๆ ครับ หลายคนคงรู้แล้วว่า ท่านต้องเสีย
พระเนตรข้างขวาไป จากอุบัติเหตุทางรถยนต์
เมื่อมีพระชนมายุเพียง ๒๐ พรรษา แล้วลอง
นึกดูว่า มีกษัตริย์พระองค์หนึ่ง ต้องทรงงาน
หนักในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของปวงชนชาว
ไทย โดยเห็นเพียงพระเนตรข้างซ้ายข้างเดียว
มาตลอดเวลา ๗๐ ปี”

ศิษย์คนหนึ่ง บันทึกว่า “หลายครั้งที่ผม
ถามตัวเองว่า ทำไม เราถึงให้พระองค์ท่าน
ทรงงานหนักเช่นนี้ ทำไม พระองค์เป็นผู้ที่รัก
สุดหัวใจของพวกเราจึงต้องทรงงานหนักเช่นนี้
หลายครั้งที่หมดแรง หมดกำลังใจ หมดหวัง...
ผมมักเดินมาหาภาพในหลวง แล้วก็กราบขอ
พระพร ขอพลังจากพระองค์.. แม้บางครั้งก็ยัง
หงอยเหงาอยู่ แต่ก็รู้สึกสงบขึ้นครับ ทำไมผม
จึงเอาอะไรต่ออะไรจากในหลวงมากมายเช่น
นี้ ผมจะเป็นคนดีเพื่อในหลวง ผมจะเป็นคนดี
ถวายในหลวงครับ”

ตลอดเวลาที่ผ่านมา เป็นสิ่งพิสูจน์ว่า **ทุกข์
ของประชาชน คือทุกข์ของพระเจ้าแผ่นดิน**
เมื่อประชาชนมีความสุข พระองค์ก็ทรงสุข
พระทัย ไม่มีพระเจ้าแผ่นดินองค์ใดในโลก ที่
ต้องรับภารกิจหนักหนาขนาดนี้อีกแล้ว

เพราะสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้น ในการเปิด
กว้างนั้นจะต้องมีความพอดีและศักดิ์ที่เหมาะสม
แต่หลายครั้งที่บางคนหรือบางหมู่เหล่า
ลืมนั่นไป และกระทำกันอย่างรุกล้ำสิทธิ์ผู้อื่น

ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือสังคมนวุ่นวาย ด้วยเพราะการใช้ความคิดตนเองเป็นศูนย์กลาง และใช้สิทธิ์ของตนเองเกินขอบเขต ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ ๙ ของเรา ทรงเคยเตือนสติและสอนเราในเรื่องของ “การใช้ความคิด” และ “เสรีภาพ”

พอสอนให้เรา รู้จักคำว่า “เสรีภาพ”

(พระราชดำรัส วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๐)

“...การมีเสรีภาพนั้นเป็นของดีอย่างยิ่ง แต่เมื่อจะใช้จำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวังและความรับผิดชอบ มิให้ล่วงละเมิดเสรีภาพผู้อื่นที่เขามีอยู่เท่าเทียมกัน”

พอสอนให้เรา รู้จัก “การคิดก่อนพูด”

(พระบรมราโชวาท ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕)

“หลักของคุณธรรมคือ การคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง ก่อนจะพูดจะทำสิ่งไร จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อน เพื่อรวบรวมสติให้ตั้งมั่น และจิตสว่างแจ่มใส ..”

เรานั้นพอจะมีองค์ความรู้กันอยู่ทุกท่าน แต่การมีเพียงองค์ความรู้อย่างเดียว อาจจะยังไม่ทำให้สังคมนวุ่นวาย และประเทศชาติไม่มั่นคงได้ จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่เราต้องเดินตามรอยพระบาทของพ่อหลวง ในเรื่องของความซื่อสัตย์ ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงสอนพวกเราเรื่อง “ความสุจริต” เพราะจะทำให้ประเทศชาติคงอยู่ต่อไปได้อย่างมั่นคง

พ่อหลวงสอนพวกเราว่า

“ขอให้มั่นอยู่ในคุณธรรมทั้ง ๓ ประการ คือ

“...สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่ ท่านจึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป...”

“ในบ้านเมืองนี้มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำ

ให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

(พระบรมราโชวาทเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒)

เราต้องเป็น “คนดี” เพื่อถวายบุญให้พ่อหลวง มาเดินตามรอยพระบาทกันเถิด

พ่อหลวงของเรา สอนเราไว้มากมาย ศึกษาและเดินตามรอยพระบาทของพ่อหลวงกันเถิด เรายังรักพ่อสุดชีวิต เราต้อง “ปฏิบัติ” ดังที่พ่อทรงงานให้เราเห็นมายาวนาน เราต้องรักษาแผ่นดินนี้เอาไว้ให้ท่าน เพื่อให้พ่อหลวง ทรงมีรอยยิ้มจากสรวงสวรรค์

ปัญญารัตนะ

วจิน อินทสระ

แบบพิมพ์ชีวิต

การเป็นคนดี การได้รับยกย่องจากสังคม
ทั่วไปว่าเป็นคนดี ความสำเร็จผลในชีวิตตามที่
ต้องการของลูก เป็นความสุขอย่างหนึ่งของพ่อ

แต่การที่ลูกจะเป็นเช่นนั้นได้ พ่อ (และแม่)
มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสั่งสอนอบรม ให้
ศึกษาศิลปวิทยา พ่อแม่จะกลายเป็นศัตรูของลูก
โดยไม่รู้ตัว ถ้าไม่อบรมสั่งสอน ไม่ให้ศึกษา
ศิลปวิทยาอันสมควรที่ลูกถือเป็นมิตรติดตัวไป
ได้ ในกรณีที่พ่อแม่อยู่ในฐานะที่จะทำได้ แต่
สิ่งหนึ่งที่พ่อแม่ทุกคนทำได้ ไม่ว่าจะมั่งมีหรือ
ยากจนเพียงไร นั่นคือ เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก
ในคุณธรรมต่างๆ ลูกที่ดีย่อมซึมซับคุณธรรม
ของพ่อแม่เข้าสู่ตนได้โดยไม่ยาก ตรงกันข้าม
การทำตัวอย่างที่ไม่ดีให้ลูกเห็นเป็นประจำวัน
นั้น เป็นการสั่งสอนให้ลูกดำเนินทางไม่ดีอยู่ใน
ตัว ไม่ว่าจะเป็ความประสงค์ของพ่อแม่หรือ
ไม่ก็ตาม

เด็กที่มีบุญ วาสนาดี ไม่ขึ้นแก่สิ่งแวดล้อม
หรือสิ่งแวดล้อมไม่ดี ทำอันตรายไม่ได้นั้น มีอยู่

น้อย เด็กส่วนมาก เป็นเหมือนก้อนดินธรรมดา
ซึ่งเมื่ออยู่ในน้ำก็เหลวเป็นโคลน เมื่อตากแดด
จึงแห้ง เมื่อเข้าเข้าทำเป็นรูปต่างๆ แล้วเผา
จึงเป็นก้อนอิฐหรือกระเบื้อง เด็กส่วนมาก
พ่ายแพ้ต่อสิ่งแวดล้อมอยู่เช่นนี้ ผู้ใหญ่ที่รัก
เด็กจริง จึงควรให้สิ่งแวดล้อมที่ดีต่อเด็ก ถ้าวา
ครอบครัวยเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุด
พ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุด และเป็น
บุคคลที่เด็กๆ อยากรยึดไว้เป็นที่พึ่งพิง (ถ้ายึดได้)
จนกว่าเขาจะเติบโตพึ่งตนเองได้

มีพ่ออยู่ไม่น้อยเหมือนกันที่ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวต่างๆ ที่ตนเคยชอบ เคยประพฤติมา เพราะเห็นว่าจะจะเป็นตัวอย่างทางไม่ดีแก่เด็กๆ ของตน พยายามตั้งตนอยู่ในทางที่ชอบ เพื่อจักได้เป็นตัวอย่างทางที่ดีแก่ลูก สอนลูกได้โดยมิต้องละอายตนเองและละอายลูก สอนในสิ่งที่ตนก็ทำได้ ทำมาแล้ว และกำลังทำอยู่

เมื่อเราได้พยายามเต็มที่แล้ว ในการอบรมสั่งสอนเด็กๆ ของเรา ด้วยวาจาบ้าง ด้วยการทำตัวอย่างให้ดูบ้าง ด้วยการชี้ตัวอย่างของคนดี ได้รับผลดี คนชั่วได้รับผลชั่วร้ายบ้างแล้วต่อไปจึงค่อยพูดว่า “สุดแล้วแต่บุญวาสนาของเขาเกิด” แม้คนที่เรียกได้ว่า มีบุญวาสนามาดีแล้ว ก็ยังต้องอาศัยความเพียรพยายามเข้าช่วยเหลือ จึงจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ประสงค์ ดูแต่เมล็ดงาที่งอก มีน้ำมันอยู่เป็นอันมาก แต่ถ้าไม่บีบคั้นแล้ว จะได้น้ำมันจากเมล็ดงาได้อย่างไรเล่า สิงโต สัตว์เจ้าไพร แม้มีกำลังมหาศาล ก็ต้องออกวิ่งจับสัตว์ จึงได้อาหารกิน ม้วนนอนรอเฉยๆ จะมีกวางตัวใดวิ่งเข้าปากมันด้วยเหตุนี้ มนุษย์ที่เป็นมนุษย์จึงควรตระหนักในความเพียรพยายาม ไม่ว่าจะทำอะไรใด พึงใช้ความเพียรจนสุดความสามารถ เพราะโชคลาภย่อมมีแก่ผู้มีความเพียร มีจิตใจเด็ดเดี่ยว

เพราะฉะนั้น ผู้หวังความเจริญแก่ตนและแก่ลูกหลาน จึงควรปลูกฝังตนและลูกหลานให้มั่นอยู่ในคุณธรรม มีความเพียร และความกตัญญูกตเวที เป็นต้น

โบราณเราถือกันว่า “คนกตัญญูกตเวที ตักน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” นั้นหมายถึงชีวิตจะไม่ตกต่ำ ถ้าจะยากลำบากบ้างเป็นครั้งคราว แต่ถ้ามั่นอยู่ในความกตัญญูกตเวทีแล้ว จะต้องมิผู้ช่วยเหลือ ให้ช่วยตัวเองได้ในโอกาสต่อไป ชีวิตของคนผู้มีคุณธรรม เป็นชีวิตที่มีความสุขสงบเย็น “ไม่ตกยาก” อยู่นาน ขอให้พวกเรา มั่นใจในสิ่งเหล่านี้ เมื่อมั่นใจในคุณธรรม เราย่อมกล้าหาญและมั่นคงในคุณธรรม คุณลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งพึงประสงค์ในทุกวงการ ร้องเรียกหากันอยู่เสมอ จะสำเร็จได้ก็ด้วยการลงมือปฏิบัติ ลงมือทำให้จริงๆ ให้สม่ำเสมอ สังคมของเราจะดีขึ้นเป็นอย่างมาก

การทำความดีนับว่าเป็นของยากอยู่แล้ว แต่การรักษาความดียังยากขึ้นไปอีก ผู้ที่หมั่นทำความดี และรักษาความดีไว้ได้สม่ำเสมอ นับว่า เป็นบุคคลที่ทำได้ยาก ควรเคารพบูชา ควรเข้าใกล้และถือเป็นแบบอย่าง

ชวนอ่าน

โพธิศึกษา

ความรักของพระเจ้าแสนตร (ใจซื่อใจใส่องการให้ทาน)

เรื่องราวพระเจ้าแสนตรส่วนใหญ่เคยได้ยินได้ฟังได้อ่านกันมาแล้ว มีหลายคนที่ยังติดใจสงสัยข้องใจว่า พระเจ้าแสนตรทำไมถูกเห็นแก่ตัว มีสิทธิ์อะไร เอาสมบัติของชาติ หรือเอาลูกเมียไปบริจาคผู้อื่น ทรมานเด็ก ใช้เด็กเป็นเครื่องมือ ให้ทานเวอร์เกินไปจนสุดโต่ง

๑) พระเจ้าแสนตร บริจาคจนหมดตัว เพราะเสียสละเพื่อผู้อื่นจริงๆ เพื่อประโยชน์ผู้อื่น ไม่ได้หวังผลว่าตนเองจะร่ำรวย สวยหล่อ เสวยสวรรค์ หรือสุขอย่างที่ปุถุชนคนทั่วไปคิดถึง แต่เพื่อชำระล้างความรัก ความผูกพัน ความติดยึด อุปาทาน อหังการ มมังการส่วนตัว เพื่อประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ของมวลสรรพสัตว์ คือพระสัพพัญญุตญาณ แล้วทุกอย่างก็ happy ending

ให้ชีวิตตนเองมันง่ายมาก ให้มานับชาติไม่ถ้วน ให้ลูกเมียยากกว่าเยอะ เพราะความทุกข์ทรมานของลูกเมีย และความเจ็บใจจากการเห็นลูกเมียที่รักยั้งนั้นทุกข์ เป็นความทุกข์ทรมานยิ่งกว่าความเจ็บความตายของตนเอง แต่ท่านก็ต้องฝึกให้ เสียสละ เพื่อประโยชน์

สรรพสัตว์ เพื่อประโยชน์ลูกเมีย เพื่อประโยชน์
ชูชก และเพื่อประโยชน์ตน คือบรรลพพระสัมมา-
สัมโพธิญาณ เรียกว่า all (benefits) in one
(action) อย่างไร โปรดติดตามตอนต่อไป

๒) ให้สมบัติ, ช้าง บ้านเมืองก็ไม่ล่มจม เพราะ
สมบัติผุดเกิด จากวิบากบุญกุศลที่พระเวสสันดร
เคยสร้างแต่ปางก่อน แม้ช้างปัจจัยนาค ก็ได้มา
เพราะแม่ช้างฉันทพันธ์ หะนะนำลูกช้างมาไว้ที่โรง
ช้างต้น ในวันที่พระเวสสันดรประสูติ ชาวเมือง
โกรธแค้นเคือง เพราะเสียดาย หวงแหน ตระหนี่
จริงๆ แล้ว รัฐสีพี เป็นเมืองเล็ก เมื่อเทียบกับ
แคว้นกลิงครรัฐ ทหารไพร่พลยุทธโศภกรรมก็
น้อยกว่า ถ้าปฏิเสธไม่ให้ช้าง มีสิทธิ์โดนเขม่น
ก่อสงครามได้สูง เพราะกษัตริย์แคว้นใหญ่ใกล้
เคียงกำลังเดือดร้อน แห้งแล้ง เกรงเมืองสีพีจะ
ขยายอำนาจบารมีมาข่ม จะโกรธ และหาเหตุ
ที่ไม่ให้ช้าง ว่าไม่มีน้ำใจไม่ตรีตอบ ถูกดูหมิ่น
เชิงแข็งกระด้าง ไม่สวามิภักดิ์ เป็นเหตุอ้าง
ทำสงคราม (เหมือนสงครามช้างเผือกที่พระเจ้า
หงสาวดีขอช้างเผือก ๑ เชือก เมื่อพระมหา-
จักรพรรดิไม่ให้ พม่าถือเป็นเลศว่าไทยตัด
สัมพันธ์ไมตรีแล้ว อ้างเป็นเหตุสงคราม ทั้งที่
ทางกรุงศรีฯ ก็รู้ แต่ก็ไม่ให้ แล้วสู้รบกันก็แพ้
พม่า)^[๑] แต่ถ้าสู้รบ ชาวบ้านเดือดร้อนตาย
ทั้ง ๒ ฝ่าย ในที่สุด ก็เสียทั้งช้าง ทั้งบ้านเมือง
เอกราช ไพร่ฟ้าประชาชน

นี่เป็น วิเวกยถาน ให้ด้วยปัญญาพิจารณา
แล้ว พระเวสสันดรเองปางนี้เกิดเพื่อให้เกิดเพื่อ
สร้างสันติภาพ เกิดเพื่อเป็นนิกบุญ ไม่ได้เกิด
เพื่อเป็นนกรบนักฆ่า แล้วในที่สุด เป็นไงครับ
บ้านเมืองก็ยังอุดมสมบูรณ์ สงครามก็ไม่เกิด

แม่ให้ช้างไป ช้างก็ได้กลับคืนมา ชาวเมืองได้
สำนึกในความดีของพระเวสสันดร และสำนึก
เสียใจในความโง่ของตนเอง ถึงกับแพ้ไปรับกลับ
เมืองด้วยตนเองถึงป่าเขา และขอภัยโทษ

๓) เมียนั้นท่านไม่ได้ชวนให้ไปด้วย แต่ให้อิสระ
เลือกตามใจชอบ ถ้าห้ามไม่ให้ไปแต่ต้น ก็เป็น
การตัดรอนน้ำใจมากเกินไป ยิ่งลูก ไม่คิดเอาไป
ให้ลำบากแน่ เด็กเล็กอยู่ในวังสบายๆ ตนเอง
จะได้ไม่เป็นภาระ และไม่ต้องคอยห่วงใครด้วย
แต่เมียเลือกติดตามไปด้วยความเต็มใจ แม่พอ
ผิวจะห้าม และยังเอาลูกน้อยทั้งสองไปด้วย
เพราะแม่กับลูกเล็กย่อมไม่อยากพราดจากกัน
เป็นธรรมดา ทุกคนเต็มใจไปลำบากด้วยกัน

ให้ลูกมันยากที่สุด เพราะยังเล็ก ช่วยตัว
เองไม่ได้ ลูกคือแก้วตาแก้วใจของพ่อแม่ เมื่อ
ให้ลูกแก่ชูชกแล้ว ได้แนะนำว่าจะพาไปหาปู่
ท่านจะต้องได้รางวัลอย่างงาม แต่เมื่อชูชก
ปฏิเสธ จึงได้ตั้งค่าไถ่ไว้สูง เพราะมองการณ์ไกล
ทำให้ชูชกต้องทะนุถนอม จะเขียนได้อย่างไร
ก็ไม่ทำให้พิการหรือตาย เพียงแค่ขู่ กำราบ
เท่านั้น เพราะมันคือสมบัติของชูชก ถ้าเอาไป
ไถ่ตัว ก็จะได้สมบัติข้าทาสบริวารมากมาย

[๑] เหตุผลทางการเมือง - บริทัศน์เวสสันดรชาดก :- พระพิมลธรรม ราชบัณฑิต

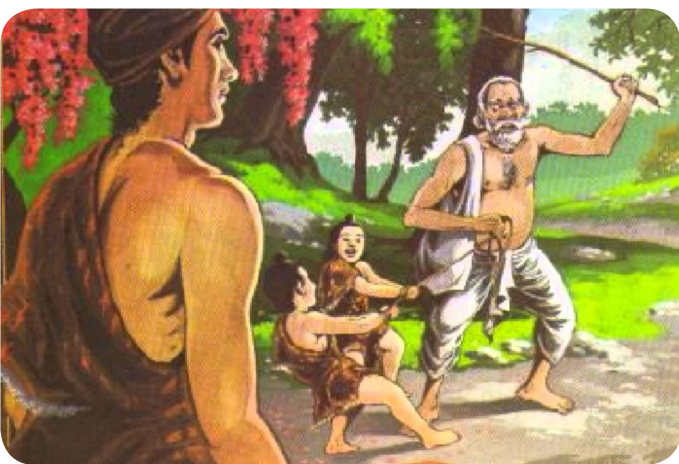
กินใช้ได้หลายสิบชาติ ตีว่ามีเด็กเล็กๆ รับประทานแค่ ๒ คนมาก ใครจะโง่ ทำลายทรัพย์สมบัติอันมีชีวิตของตัว ถ้าเด็กตายหรือสูญหาย เท่ากับทรัพย์อันมีค่าประมาณไม่ได้ของตนสูญหาย สุรัรักษาชีวิตเด็กไว้ ไม่ให้ซำรุดเสียหาย ไม่ตีกว่าหรือ (น้องกัณหาเป็นหญิง เป็นเด็กเล็กกว่า วุฒิภาวน้อยกว่า น่าเป็นห่วงมากกว่าชาลี พี่ชาย จึงตั้งค่าไถ่ไว้หลากหลายสูงกว่า สามารถนำทรัพย์เหล่านั้นมาตั้งตัวเป็นเศรษฐีมหาศาล และบริหารกิจการได้ครบวงจรทันที เพราะมีช่างไม้วัวควายช่างทาสบริวารพร้อม เมื่อถ้าซุกก จะให้ไถ่ตัวคนเดียว กัณหา ก็ควรจะได้รับ การไถ่ตัวก่อน และค่าไถ่ที่ตั้งไว้สูงปานนั้น มีได้แต่ระดับกษัตริย์เท่านั้น จึงเป็นการป้องกันคนทั่วไป และแม้เศรษฐีมหาศาล ไถ่ตัวเอาไปเป็นเมีย)^[๒]

ส่วนเด็กเองก็มีโอกาสได้กลับไปอยู่กับปู่ย่า สูงมาก ชีวิตคือการเดินทาง มันก็ต้องลำบาก มีอุปสรรคขวากหนามบ้าง เด็กเองจะได้รับการฝึกฝนให้แข็งแกร่งอดทน เพราะเป็นคุณสมบัติที่ผู้นำผู้ปกครองมหาชนในวันข้างหน้าควรต้องมี แต่เด็กจะได้ไม่ต้องลำบากในป่าเขาอีก ปู่ย่า

ก็ได้หายทุกข์เพราะความเป็นห่วงหลานเล็กๆ ถ้าไม่ให้ไปพร้อมค่าไถ่ เด็กๆ จะมีโอกาสได้กลับเมืองใหม่ ? ตนเองไม่มีสิทธิ์พากลับไปส่ง อยู่แล้ว เพราะ ๑. เด็กไม่ยอมพรากจากพ่อแม่ ๒. แม่ก็ไม่อยากพรากจากเด็ก ๓. อีกอย่าง ชาวเมืองคงไม่ต้อนรับตัวพระเวสสันดรเอง เพราะยังไม่หายโศก นี่ก็เป็น **วิเจยยทาน** ให้ด้วยปัญญาพิจารณาแล้ว

แล้วไงครับ ในที่สุด กัณหา ชาลีก็ได้กลับเมือง ปู่ย่าก็ดีใจสุดๆ ชาวบ้านก็ดีใจมากๆ ชุชกก็ได้สิ่งที่ตนปรารถนา ในที่สุด เด็กก็เป็นคนบอกข่าวสารความเป็นไปให้ปู่ย่าและชาวเมืองทราบ บอกทางไปที่อยู่ของพระเวสสันดร ในป่าเขา เมื่อพระเวสสันดรกลับกรุง ชาวเมือง สี่พีก็มาขอมาต่อความผิดพลาดที่ทำไป และได้อานิสงส์มีฝนรดน้ตกในเมือง ทรงให้กรรมสิทธิ์ร้ตนั้น ถ้าตกในอาณาเขตบ้านใคร ทุกอย่างก็ happy ending

๕ ผลจากการฝึกเด็กเช่นนั้น เป็นการสร้างความดีในตัวเด็กเอง เด็กเองก็มีความซื่อสัตย์มาก เพราะรับคำพ่อแล้ว แม้อยู่ต่อหน้าปู่ **พระเจ้าสัจชัย** ซึ่งเป็นกษัตริย์ ก็ยังบอกว่า ตนเป็นทาสชูชก ไม่สามารถเข้าไปหาปู่ได้ อานิสงส์ทั้งหมดนี้ มีผลต่อมาให้ได้เสวยสุคติ และบรรลุนิพพานในที่สุด คือ **พระชาลี** กลับชาติ เกิดเป็น **พระราहुล พระอรหันต์ เอตทัคคะ** ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ในทาง**ผู้ใคร่ในการศึกษา** ส่วน **พระกัณหา** เกิดเป็น **พระนางอุบลวรรณาเถรี อัครสาวิกายฝ่ายซ้าย เอตทัคคะฝ่ายฤทธิ์** ไม่ต้องทนทุกข์ทรมานในสังสารวัฏที่ทุกข์ทรมาน ยิ่งกว่าความยากลำบากของเด็กที่ไปกับชูชก

[๒] ค่าไถ่ชาลี คือ ทองคำพันแห่ง ส่วนค่าไถ่กัณหา คือ ทาสชาย ทาสหญิง ช่าง ไม้ โค ทองคำ อย่างละหนึ่งร้อย

the guardian หลายล้านเท่า (แม้ชูชกจะเป็นผู้คุ้มครองที่เลว ผู้นำทางที่แย่ ผู้ส่งข่าวสารที่ไม่ดี แต่ก็ไม่มีใครที่ติกว่านี้มาทำหน้าที่แทน ไม่มีทางเลือก)

จะว่าไปแล้ว มันก็เป็นปณิธานของเด็ก ๒ คนนี่เองแต่ปางบรรพ์ ที่ตั้งใจจะมาทำหน้าที่นี้ และสร้างบารมีเพื่อเป็นอัครสาวก แม้เด็กก็รู้สำนึกในหน้าที่ของตนตามสัญญาเก่า เมื่อพระเวสสันดรทรงปลอมโยน อธิบายชักจูงว่า พ่อทำเพื่ออะไร^[๓] นี่คือประโยชน์ทั้งหมด ที่ค้นหาขาลีได้

๕) **พระนางมัทรี** เมื่อผ่านความทุกข์โศก ทำใจได้ ก็อนุโมทนา ในจิตใจที่ยิ่งใหญ่ของพระเวสสันดรด้วยความศรัทธา มนุษย์ย่อมมีการพลัดพราก จากความรักของชอบใจและคนรักเป็นธรรมดา ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทางอื่นอาจจะทุกข์ทรมานกว่านี้ก็เป็นได้ ฉะนั้น การยอมเจ็บปวดเพื่อสิ่งที่ดีกว่า เพื่ออนาคตที่ดีกว่าของเด็ก ความเป็นไปได้มีอยู่สูงกว่าความเสี่ยง บางครั้งพ่อแม่ก็ต้องตัดใจเสียสละ แล้วผลเป็นไงครับ ผิดพลาดไหม ?

ส่วนตัวพระนางมัทรี ไม่มีปัญหา เมื่อยกให้พราหมณ์ที่มาขอ ก็ไม่ได้เสียอกเสียใจน้อยใจ คร่ำครวญแต่อย่างไร มีแต่จิตอนุโมนายอมรับ ในการตัดสินใจยิ่งใหญ่ของพระเวสสันดร แล้วผลเป็นไงครับ สุดท้าย happy ending ไหม ?

ทุกคนต้องได้รับการทดสอบ การฝึกฝนตัวเอง ผ่านโจทย์ ปัญหา อุปสรรค เพื่อฝึกการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ โดยมีจิตใจนิ่งที่สุด เพื่อมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์ ในที่สุด มาเกิดเป็น

พระอรหันต์ภัททากัจจนาเถรี (พระยโสธราพิมพา) เอตทัคคะฝ่ายภิกษุณี ด้านผู้ทรงอภิญญา ผู้เลือกเดินทางยากลำบากนี้เองด้วยความเต็มใจ เป็นผู้ช่วย เป็นกำลังใจ เป็นเบื้องหลังให้พระโพธิสัตว์ทำงานเพื่อมวลมนุษยชาติจนประสบความสำเร็จ

๖) **พระเวสสันดร** ใช่ว่าจะไม่รักลูกเมีย ดังคำพรที่ท้าวสักกะที่แปลงตัวเป็นพราหมณ์มาขอพระนางมัทรี แล้วถวายพรให้ขอ ๘ ประการ ในข้อ ๔ ที่พระเวสสันดรขอว่า หม่อมฉันไม่ฟังถึงภรรยาของชนอื่น ฟังชวนชวายเป็นแต่ในภรรยาของตน และไม่ฟังตกอยู่ในอำนาจแห่งสตรีทั้งหลาย ข้อ ๕ บุตรของหม่อมฉันที่พลัดพรากไปนั้น ฟังมีอายุยืน ฟังครองแผ่นดินโดยธรรม ต่อมาบรรลุเป็น **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** เป็นแบบอย่างของผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม คือสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นศาสดาเอกของโลก นำแสงธรรมแสงสว่างสู่สรรพสัตว์ สู่ความพ้นทุกข์นิรันดรคือพระนิพพาน

พระพุทธเจ้าแต่ละองค์กว่าจะเกิด ยากมาก ต้องฝึกการเสียสละ อดทน ชาติแล้วชาติเล่า

[๓] พระเวสสันดร ขอให้ลูกมาเพิ่มพูนบารมีของพ่อให้เต็มเปี่ยม เป็นดุจสำภาทอง ไม่หวั่นไหวต่อสาครคือภพ พ่อจะข้ามฝั่งคือ ชาติ ชรามรณะ แล้วจักยังมนุษย์และเทวดาให้ข้ามพ้นด้วย คือบรรลุตสัมมาสัมโพธิญาณ เด็กทั้ง ๒ ได้ฟังแล้ว เกิดกำลังใจกล้าหาญ ยอมสละตนเพื่ออุดมคติของพ่อด้วยความเต็มใจ ดำริว่า พราหมณ์แก่จะเท่ากับเราอย่างไร ก็จงทำตามชอบใจเถิด

ต้องเฉพาะเอกบุรุษเท่านั้น ที่สามารถสร้างปรมาตถบารมีเช่นพระเวสสันดรนี้ได้ ซึ่งคนธรรมดา คงไม่มีใครที่คิดจะเสียสละขนาดนั้น หรือมีแต่ความคิด แต่จริงๆ ทำไม่ได้ มีแต่จะกอบโกย ล่าลาภยศ สักการะ สรรเสริญ กามสุขกัน เฉพาะพระธรรมของพระองค์ ก็สามารถนำโลกให้สุขสงบไปได้นานพอสมควร ๕,๐๐๐ ปีแล้ว ถ้าไม่มีพุทธธรรม ศาสนาแห่งความรัก ความเมตตา ความไม่เบียดเบียน และปัญญาแล้ว โลกนี้คงมีแต่การผิดศีล ๕ เช่นฆ่า เบียดเบียน เอารัดเอาเปรียบกันตลอดเวลา ท่านจะหาความสุขสงบในชีวิตได้อย่างไร ?

๓) แล้วบางท่าน ทำไมจึงเดือดร้อนในความเสียสละของผู้อื่นหรือ ? ไม่ได้รับอานิสงส์อะไรๆ ในคำสอน ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ความดีความชั่ว จากพุทธศาสนาบ้างหรือ ? พระเวสสันดรให้จนหมดตัวขนาดนี้ ไปขโมยใครมาไหม ? ไปฆ่าใครไหม ? ไปทำให้ใครตายไหม ? มีแต่ชูชกตายเพราะความตะกละตะกลามในลาภ ในอาหารของตนเอง ทำตัวเองแท้ๆ โง่และโงกเหลือขนาด ถ้าไม่มีพุทธศาสนาที่สอนให้รู้จักเสียสละ อย่าเอารัดเอาเปรียบ อย่าเห็นแก่ตัว อย่าโลภ อย่าติดสวรค์ อย่าโง่งมง่าย อย่าฆ่า โลกนี้คงฉิบหายวายป่วง วุ่นวายน่าดู อาจมีแต่ลัทธิศาสนาฆ่าแล้วได้บุญขึ้นสวรรค์ ไปอยู่กับพระเจ้า หรือลัทธิคำสอนหลอกเงินทอง จนพ่อแม่ลูกเมียเดือดร้อนต้องฆ่าตัวตาย หรือโกงเขามาทำบุญ เพราะโลภลาภ เสวยสวรรค์คนเดียว เห็นแก่ตัวไหม อยากขึ้นสวรรค์ จนต้องถีบคนอื่นให้ทุกข์ทรมานเหมือนตคนรก ตัวเองเห็นแก่ตัว คิดอะไรไม่พ้นจากตัวกูของกู อย่าคิดว่าคนอื่นจะเหมือนตัว

บางคนว่าเดี๋ยวจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี คนอื่นจะให้ลูกเมียบ้าง หรือบางคนมองว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี นำไปประณาม เลยไม่ทำ ถูกแล้ว คนทั่วไปไม่ควรทำ ไม่ควรคิด เพราะไม่ใช่วิสัยของคนทั่วไปที่เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว คนที่จะทำได้อย่างนี้ ต้องบุคลิกพิเศษเท่านั้น ที่ทำแล้วมีประโยชน์มากกว่าโทษ หาได้ยากมากๆ สามัญชนคนกิเลสหนาอย่างเราท่าน เสียสละช่วยเหลือผู้อื่น แค่งเงินทอง ทรัพย์สิน แรงงาน วิทยาทาน ให้อภัย ให้มันสมควร ไม่เวอร์เกินไป แค่นี้ก็พอแล้ว ยังไม่ค่อยทำกันเลย ทำได้ก็ยังไม่อยาก ถ้ายิ่งสละทรัพย์สิน ผลประโยชน์จนหมดตัวไม่ได้ ยิ่งสละชีวิตเพื่อส่วนรวมไม่ได้ ก็อย่าไปคิดในสิ่งที่ไม่ใช่วิสัยของเราเลย อย่าไปคิดแทนพระบรมโพธิสัตว์ หลายเรื่องเป็นอนิจนัตถะ เราเพียงแค่เรียนรู้ ซาบซึ้งในความเสียสละ ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของท่านก็พอแล้ว

โขมาถึงตอนนี้ หวังว่าจะมองเห็นอะไรๆ ชัดขึ้น เข้าใจความคิด ปณิธานและการมองการณ์ไกลของพระโพธิสัตว์มากขึ้นนะครับ ๐๓

ท่านสามารถติดตามอ่านวารสารโพธิญาณทุกฉบับย้อนหลังได้ทาง เว็บไซต์วัดจากแดง
www.watchakdaeng.com,
 เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม
www.kanlayanatam.com,
 Line Official id : @kanlayanatam และ
 Facebook Page : Kanlayanatam

- ขอนุโมทนาบุญผู้ร่วมจัดพิมพ์วารสารฉบับนี้
๑. ชมรมกัลยาณธรรม
 ๒. คุณจิรวรรณ ศิริจิตร และครอบครัว
 ๓. คุณสุพร หทัยสุทธิธรรม และครอบครัว
 ๔. คุณพ่อวัชร - คุณแม่ทองสุข โลทาร์ภักษ์พงศ์
 ๕. คุณณรงค์ฤทธิ์ อุปลัมภ์ และครอบครัว

มอญ - มอญไทย

วิเทศที่ยี่

พระอุปกุตเถระ

จากพระธรรมกติกถึงผู้ทรงอภิญา (๑)

คราวเมื่อพิมพ์หนังสือพระมาลัยเป็นใคร ? มาจากไหน ? แล้วเที่ยวไล่แจกชาวบ้านพร้อมสำหรับให้อ่านเพื่อประดับความรู้ จากนั้นก็คอยเช็คเรตติ้งดูว่ามีคนสนใจมากน้อยเพียงใด ด้วยการสอบถามบ้าง ด้วยการพูดคุยบ้าง ด้วยการเลียบเคียงบ้าง หลหลายอาทิตย์ผ่านไปจนกลายเป็นเดือนไม่เห็นพิดแบ็คอันใดกลับมา จึงเข้าใจเอาเองว่า ผู้อ่านคงลึกล้ำแจ่มแจ้งดีแล้ว จึงไม่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมอันใดเป็นแน่แท้ พร้อมเกิดความมั่นใจอย่างสูงยิ่งว่า ตัวเองเขียนหนังสือได้ดีมีคุณภาพ กอปรด้วยอรรถรสอันเป็นสารัตถะ จนไม่มีข้อบกพร่องอันใด

มาวันหนึ่งได้แสดงเทศนาวันธรรมสวนะ หรือวันพระ ท่ามกลางพ่อชาวมแม่ชาวผู้สมมาทานรักษาอัฐฐศีลจำนวนเกือบร้อย ขณะหนึ่งมีเสียงถามสอดแทรกมาจากข้างล่างธรรมมาสน์ว่า

“พระมาลัยเป็นอะไรกับพระอุปกุต ทำไมทั้งสองรูปนี้จึงมีฤทธิ์เดชมาก” จำได้ว่ามิใช่เสียงใครที่ไหน แต่เป็นโยมหลง ขาประจำ แกล้งสมชื่อ เพราะเทศน์ยังไม่ลงธรรมาสน์เลย แก้ก็ลืมเสียสนิท ยังดีพอจำได้ว่าคนเทศน์ชื่อเสียงเรียงนามใด มิเช่นนั้นเป็นต้องทวนกันนานเป็นวัน คิดในใจว่า คราวนี้งานงอกอีกแล้ว

จึงตอบแก้ว่า “ข้อมูลเกี่ยวกับพระอุปกุตเถระที่มีตอนนี้ยังไม่สมบูรณ์ จึงขอค้างไว้ก่อน คราวหน้าค่อยมาสาธยายขยายความกันอีกที” อีกเสียงหนึ่งเสริมขึ้นมา เหมือนต้องการช่วยเหลือพระว่า “ท่านอยู่ในสะดือทะเลมานานมาก เวลามีการพระศาสนา ท่านจะเหาะมาคอยคุ้มครองรักษา มิให้พญามารมารังควานงาน การให้เสียหาย” จำได้ว่าเป็นเสียงของทายกเวียน อันนี้ก็เหมือนกัน เวียนสมชื่อ คำถวาย

ทานทุกสิ่งอย่าง แก่เป็นเวียนหลายรอบ จนบางครั้งพระต้องออกปากห้าม อีกเสียงเสริมว่า “ท่านชอบแปลงกายเป็นสามเณร ออกเที่ยวบิณฑบาตตอนกลางคืนในวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุธหรือวันเพ็ญพุธ” หันไปมองเป็นเสียงของโยมผู้มีอาวุโสสูงสุด ในกลุ่มพ่อขามแม่ขามชื่อว่า โยมดี เหตุที่ชื่อว่าดี น่าจะเป็นคำพูดประจำใจ แก่ ใครจะทำอะไรใครจะพูดอะไรเป็นดีทุกอย่าง

เมื่อวนเวียนกับคำว่า หลง เวียน และดี มักมีประเด็นใหม่ให้สับสนเสมอ

จากนั้น เหมือนทำนบแตก แต่ละคนต่างแสดงความเห็นคนละด้านสองด้าน บางคนบอกว่าพระอุปัชฌ์คือพระบัวเข็ม ตามร่างกายเต็มไปด้วยตะปูปักตามส่วนสำคัญ บางคนบอกว่า ท่านเป็นปางหนึ่งของพระสุกัฏฐิเถระ เพราะมีฤทธิ์เดชสามารถประทานฝนได้ ส่วนอีกคนบอกว่า ท่านเป็นปางหนึ่งของพระควัมปติเถระ เพราะมีอิทธิฤทธิ์มากมายมหาศาล ไม่แพ้พระมหาโมคคัลลานเถระ

ถึงตรงนี้ต้องโบกมือให้หยุด เพราะกลัวว่า ชื่นปล่อยให้ เป็นคำถามปลายเปิดเรื่อยไป อีกหน่อยพระอุปัชฌ์เถระ อาจกลายเป็นรูปปั้นเป็นอุลตราแมนก็ได้

จึงต้องทำสัญญากันว่า ขอไปค้นคว้าข้อมูลมาก่อน ได้ความอย่างไรแล้วจะมาเทศน์ให้ฟัง วันหลัง โยมแม่ขามขามประจำ คนนั่งใกล้ธรรมมาสน์พูดด้วยใบหน้าเรียบเฉยว่า “สาธุเจ้าข้า ถ้าอย่างนั้นวันหนึ่งถวายภัณฑ์เทศน์ เอาไว้คราวหน้ามาเทศน์เรื่องพระอุปัชฌ์ ค่อยถวาย” ... แบบนี้ก็โอเค !!!

จากการสืบค้นหาข้อมูลทั้งหนังสือทั่วไป และงานวิจัย ทำให้เกิดความสับสนว่า แท้จริงแล้วพระอุปัชฌ์เถระรูปนี้เป็นใครกันแน่ เหตุใด

ประวัติความเป็นมาจึงพิสดารพันลึกมากนัก เพราะความอยากรู้ให้ชัดเจนมากขึ้น จึงลงทุนสั่งซื้อหนังสือเกี่ยวกับพระอุปัชฌ์ฉบับภาษาอังกฤษ เพราะเห็นว่าหนังสือภาษาไทยแต่ละเล่มพากันอ้างถึงบ่อยครั้ง เห็นว่าเพื่อเสริมปัญญา เกิดความกระจ่างชัดทุกมิติเกี่ยวกับพระอุปัชฌ์เถระ จึงต้องลงทุนหน่อย

หลังจากตะลุยอ่านหนังสือภาษาอังกฤษแล้ว ยิ่งชวนให้ตื่นเต็นว่า พระเถระรูปนี้ทรงอิทธิพลต่อสังคมอินเดียไม่น้อย และส่งผลต่อชาวพุทธตลอดดินแดนอุษาคเนย์หรืออาเซียนของเรา ถ้าจะบอกว่า พระมาลัยเถระ ทรงคุณด้านพาคนไปชมมรกตสวรรค์ได้ พระอุปัชฌ์เถระรูปนี้ น่าจะทรงคุณด้านการปราบมารโดยเฉพาะมารผู้ประสังครายทำลายพระพุทธศาสนาของพระชินศรี

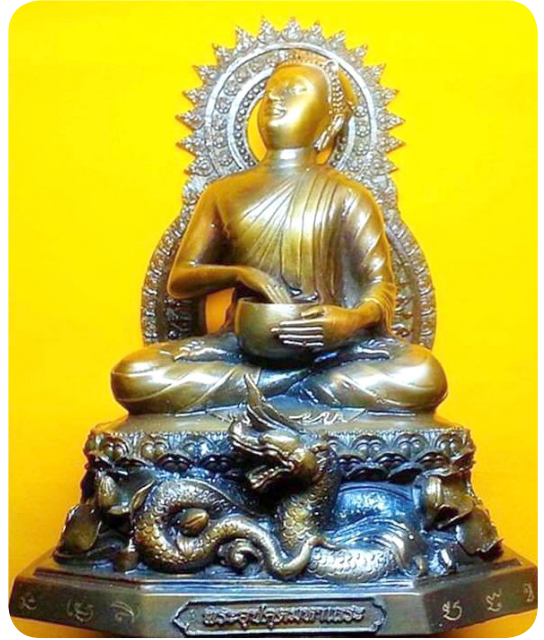
จะพูดว่า พระมาลัยเถระ เป็นปางโปรด ส่วนพระอุปัชฌ์เถระ เป็นปางปราบ ก็น่าจะเป็นจริง

ยิ่งอ่านยิ่งทำให้รู้ว่าพระอุปัชฌาย์เถระมิใช่ชาวอาเซียน เหมือนหนังสือบางเล่มในเมืองไทยกล่าวอ้าง ประมาณว่า เตรียมสำมะโนครวัพร้อมถวายท่านเลย แต่หากสืบค้นลึกลงไปจะเห็นว่า พระเถระรูปนี้เป็นชาวอินเดีย และสังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหายาน ซึ่งตรงกันข้ามกับพระสงฆ์เถรวาท และที่สำคัญคือ ท่านเป็นที่ปรึกษาของพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้เป็นใหญ่เหนือดินแดนชมพูทวีป หากถือเอาข้อมูลตามนี้ แสดงว่าสถานะของท่านใหญ่โตไม่น้อย เหตุเพราะอยู่ใกล้กษัตริย์นี้เอง จึงไม่แปลกที่เรื่องราวของท่าน จะถูกบันทึกกล่าวถึง ในตำราน้อยใหญ่สมัยนั้น

ตำราย้ำอีกว่า ท่านได้รับพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าด้วย ลำพังเป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา สามารถปราบพญามารได้ ยังหาข้อมูลยาก นี้ระบุว่าได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธเจ้า ยิ่งปวดเศียรเวียนเกล้ากันใหญ่ แม้จะถอยหลังไปสืบค้นในพระไตรปิฎกก็หาได้มีชื่อพระเถระดังอ้างไม่ ยังไม่พอใจ สืบค้นหาเกี่ยวกับเหตุการณ์พุทธพยากรณ์ ก็หาได้พบอีกไม่ จึงสันนิษฐานว่า เป็นการแต่งยุคหลังแล้วยึดเรื่องราวใส่พระโอษฐ์เป็นแน่ หรือหากว่าใครมีข้อมูลก็ช่วยบอกที จะเป็นพระคุณอย่างสูง จะตอบแทนด้วยของผ้าป่า ยกให้เป็นประธานกรรมการกิตติมศักดิ์เลยเชีย

เห็นว่าหลักฐานประเด็นนี้ จำต้องตามหาหนังสืออีกเล่มหนึ่ง หนังสือเล่มนี้อยู่ในคัมภีร์ประเภทอวทานของมหายาน (สายเถรวาทเรียกอปทาน) แต่โชคดีมีนักปราชญ์ไทยแปลไว้แล้ว จึงต้องตามหาซื้อและตะลุมอ่านอีกเล่มหนึ่ง ยิ่งอ่านยิ่งสนุก ขวนให้นึกถึงคำบอกเล่าของพ่อชาวแม่ขาว ซึ่งบอกว่า พระเถระเป็นโน้นเป็นนี้

หลายบทบาท และเห็นว่าหลายต่อหลายคำถาม น่าจะมีคำตอบจากหนังสือเล่มนี้ นอกจากนั้นยังสามารถเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ของอินเดียสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

เป็นอันว่า ใช้เวลานานพอสมควรกว่าจะได้ บทสรุปว่า พระอุปัชฌาย์เป็นใคร ? มาจากไหน ?

อุโบสถศีลวันหนึ่ง ได้เทศนาเรื่องพระอุปัชฌาย์เถระให้พ่อชาวแม่ขาวฟังตามสัญญาที่ให้ไว้ ไม่ได้หมายถึงกัณฑ์เทศน์นะ แต่เป็นสัญญาใจรับปากไว้ การเทศน์วันนั้น ใช้เวลาหนึ่งชั่วโมง โดยประมาณ สังเกตว่า แต่ละคนนั่งฟังด้วยอาการสำรวม แม้จบเรื่องแล้วจะเปิดโอกาสให้ถาม ก็เงียบเหมือนคนเพิ่งตื่นใหม่ เป็นเรื่องแปลกกว่าวันอื่น ทราบทีหลังว่า เรื่องของพระอุปัชฌาย์ที่เทศน์วันนั้น ไม่ตรงกับความรู้ของพ่อชาวแม่ขาว

มิน่า...กัณฑ์เทศน์วันนั้นจึงดูเบาๆ

เรื่องพระอุปัชฌาย์เถระที่จะนำมาบอกเล่า และวิเคราะห์คราวนี้ ก็มีได้แตกต่างจากการเทศน์ให้พ่อชาวแม่ขาวฟัง นับจากเริ่มต้นจนถึง

สรุปพร้อมการวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้ ผู้มีคำตอบ อยู่ในใจแล้ว ย่อมเกิดความอึดอัดขัดเคือง แต่ผู้เขียนไม่ได้ใส่ใจ เพราะเห็นว่าความจริงต้องมีหลายด้าน การเขียนครั้งนี้ อาจจะเป็นอีกด้านหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านยังไม่เคยได้ยินมาก่อน จึงขอแนะนำว่า ลดความเห็นต่างเสียก่อน ผิดถูกอย่างไร ค่อยใช้ปัญญาตรองดู

ไม่แน่ว่า กัมภีร์เทศน์คราวนี้ อาจตรงกันข้ามกับวันก่อนก็เป็นได้

ประการแรก เห็นควรแจ้งผู้อ่านก่อนว่า พระอุปคุตเถระมิใช่พระไทย ไม่ว่าจะเป็ภาคไหนของเมืองไทย แค่สังเกตชื่อก็ไม่ใกล้คนไทย ยิ่งไม่มีนามสกุล ยิ่งฟันธงได้เลยว่า มิใช่คนไทย ชัวร์ ผู้อ่านที่ฝังใจว่า พระเถระรูปนี้ ถือสัญชาติไทยก็ควรปรับเปลี่ยนความคิดเสีย อันนี้ผู้เขียนยืนยันได้ มีหลักฐานอ้างอิงเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือถ้าต้องการต้นฉบับจริง ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤตก็มีให้ ดังนั้น ใครชาตินิยม ชอบแปลงสัญชาติคนอื่นให้เป็ไทย ก็ควรคลายความยึดมั่นเสีย

ประการที่สอง เห็นควรให้เปิดหูเปิดตาให้กว้าง ยอมรับความจริงว่า ประเทศไทยของเราเพิ่งเกิดมีเป็นตัวตนมาไม่นานนี้เอง หากเทียบกับประเทศเหล่านี้ ทุกสิ่งอย่างที่เรา

ต่างลอกเลียนแบบมาจากประเทศเหล่านี้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี หรือความเชื่อ ต้นฉบับของเรื่องเหล่านั้น คงไม่เกิในประเทศอินเดียกับประเทศศรีลังกา เอาแค่สอบถามชื่อเสียงเรียงนาม เราก็มิใช่คนไทยแล้ว เพราะศัพท์แสงเหล่านั้น ล้วนเป็ภาษาต่างประเทศถึง ๘๐ - ๙๐ เปอร์เซนต์

ยกตัวอย่างเช่น นายกรัฐมนตรีชื่อว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ลองแยกศัพท์ให้ละเอียดจะเห็นว่าไม่พบภาษาไทยแท้แม้แต่ศัพท์เดียว จึงย้ำอีกว่า อย่าค่านผู้เขียนเป็อันขาด อ่านไปตรองไปจนจบเรื่องแล้วค่อยมาคุยกัน หากไม่ตรงจริตก็ถือเสียว่า เป็ความรู้ใหม่ แต่ความรู้มากมายใช้ว่าจะตรงจริตของเราเสมอไป ลองตรองดูให้ชัดเจน ความรู้ที่เรารับรู้และนำมาใช้นั้น ล้วนเป็แต่การฝืนจริตทั้งนั้นแหละ ตรงกับภาษาไทยเราว่า ดัดจริต ถ้าไม่เอาจริตมาดัด ไหนเลยจะเป็ผู้เป็คนเหมือนตอนนี้ หรือใครจะเถียง

ประการที่สาม พระอุปคุตเถระรูปนี้มีใช้พระสงฆ์สังกัดเถรวาทเหมือนบ้านเรา แต่เป็พระสงฆ์ฝ่ายมหายาน ความคิดความอ่านหรือวัตรปฏิบัติบางอย่าง ย่อมคานต่อความเชื่อของชาวเถรวาทเรา แต่หากเราปฏิเสธเรื่องราวของท่านแต่ต้นมือ เกรงว่าจะเสียโอกาส เหมือนขุดหาเพชรพลอยจวนจะถึงแล้ว แต่พากันคลายความเพียรเสีย ด้วยเหตุนี้ จึงแนะนำว่า เปิดความคิดให้กว้างเอาไว้ ลองรับรู้เรื่องราวใหม่ จะเป็ผลดีมากกว่าผลเสีย

ประการที่สี่ เรื่องราวของพระเถระรูปนี้ สลับซับซ้อน หลายชั้นหลายตอน เพราะมีการถ่ายทอดจากต้นฉบับแตกต่างกันไป หลายชาติหลายวัฒนธรรม หลายกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มต่างเสริมแทรกความคิดของตนใส่ลงไปด้วย ยิ่ง

ทำให้พิสดารพันลึกมากขึ้น บางคนเต็มสีสันมากจนพระเถระกลายเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ไม่ต่างอะไรจากศาสนาประเภทเทวนิยม บางคนเปลี่ยนบทบาทของพระอุปัศฺตเถระ ให้มีความสามารถหลายตำแหน่ง เสมือนว่าพระเถระเป็นพระอรหันต์อเนกประสงค์ เช่น เป็นผู้ประทานฝนหรือประทานความร่ำรวย

ประการสุดท้าย พระอุปัศฺตมิได้เป็นผลผลิตของศรีลังกา ประเทศไทยรับรู้พระอุปัศฺตผ่านมาจากประเทศพม่า ลักษณะนิสัยของพระอุปัศฺตเถระ จึงมีกลิ่นอายของพม่ารามัญปรากฏอยู่ โดยเฉพาะเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ คนไทยชอบนัก ยังมีฤทธาณูภาพมากมายเหลือคณานับ ยิ่งไม่ต้องตั้งคำถาม เตรียมดอกไม้ธูปเทียนพร้อมแบ่งชุดกัน จนเป็นตุ๊กตาประแป้งกันเลยทีเดียว

เสริมนอกประเด็นอีกนิด เหตุที่พระอุปัศฺตเถระไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายบนเกาะลังกา สันนิษฐานว่า ชาวพุทธศรีลังกาเน้นเมตตาให้อภัย ไม่ขึ้นชอบปาฏิหาริย์ โดยเฉพาะเรื่องพระเดชนั้นเห็นว่า ชาวพุทธศรีลังกาออกจะปฏิเสธกันเลยทีเดียว ความโด่งดังของพระอุปัศฺตเถระด้านปาฏิหาริย์ จึงไม่สามารถสอดแทรกเงาฐานศรัทธาของชาวศรีลังกาได้ หรืออีกด้านหนึ่ง พระสมณทูตชุดแรกคงวางฐานไว้ดี โดยยกศิลาจารวัตรของพระโมคคัลลิตฺตบุตรตีสเถระเป็นต้น

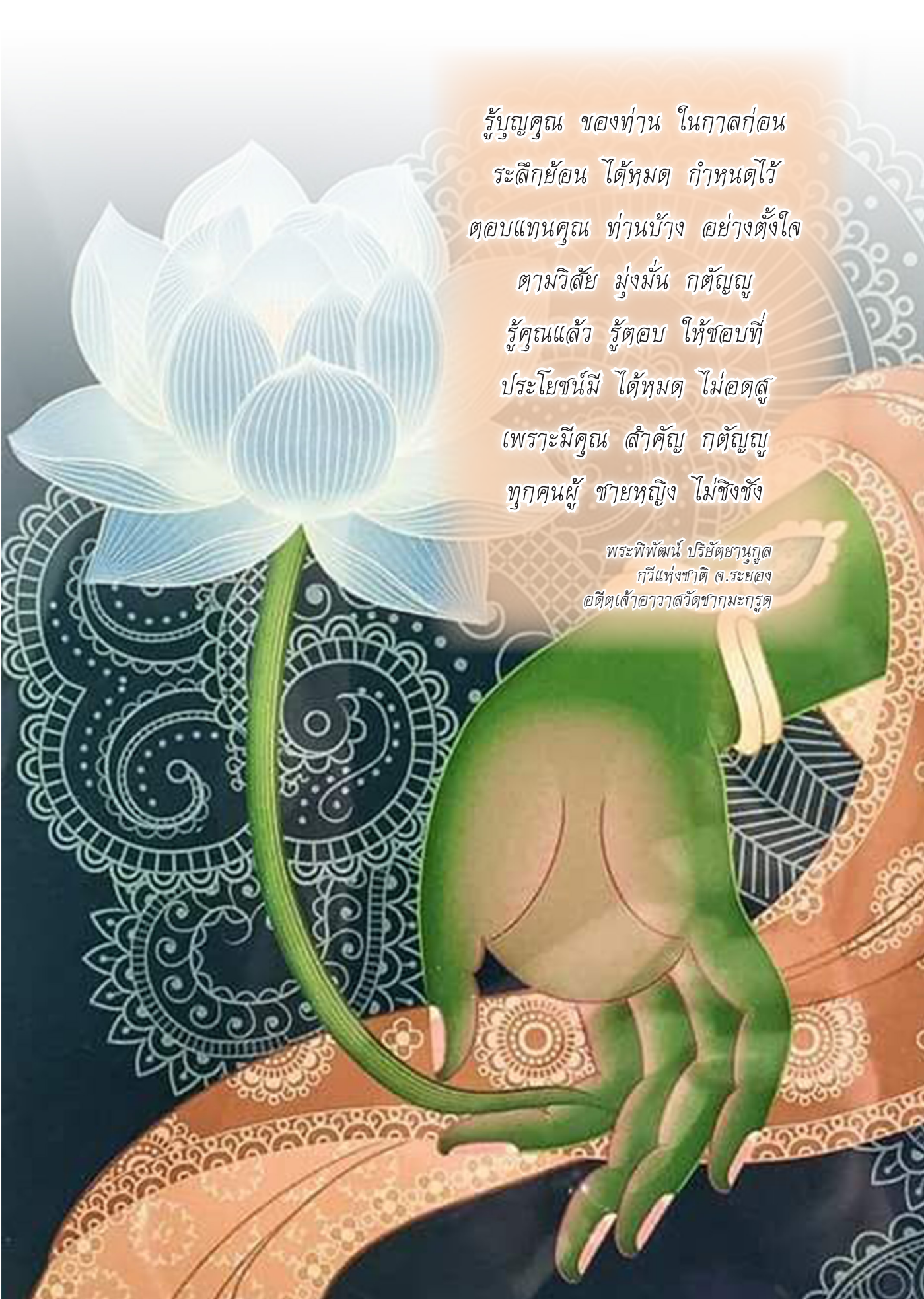
แบบ สิ่งใดที่แปลกแตกต่างจากคุณสมบัติของพระเถระรูปนี้ จึงไม่เป็นที่สนใจใฝ่ปฏิบัติตาม และเห็นจะเป็นแบบนี้เรื่อยไปจนโลกจะแตก

ปัญหาสำหรับผู้เขียนคือ ทำอย่างไรจะขมวดเรื่องราวพระอุปัศฺตเถระ ที่มีนัยพิสดารพันลึกตามหลักฐานในตำราน้อยใหญ่ ให้สรุปจบลงในพื้นที่และเวลาอันจำกัด อีกทั้งให้สอดคล้องกับความเข้าใจของผู้อ่านด้วย โดยเฉพาะผู้อ่านที่ไม่ค่อยมีพื้นความรู้เกี่ยวกับพระเถระรูปนี้เลย จึงคิดเองว่า เขียนตามหลักฐานข้อมูลเดิมดีที่สุด เนื้อความว่าอย่างไรก็เขียนไปตามนั้น ไม่ต้องเสริมแต่งให้มากความ เพราะไม่ต้องมาเถียงกันทีหลังว่าถูกหรือไม่ เป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน หรือจะเชื่อถือได้อย่างไร บางคนอาจพาลไปถึงว่า ผู้เขียนแต่งเอาเอง

อีกอย่างหนึ่ง การเขียนเรื่องพระอุปัศฺตครั้งนี้ ก็เป็นเหมือนทุกเล่มที่เขียนมา กล่าวคือเน้นเนื้อหาสาระเป็นประเด็นตั้ง แล้ววิเคราะห์ให้เห็นความแตกต่าง อาจจะมีหลายประเด็นสอดแทรกเข้า มามากน้อยตามแต่จะเห็นว่า เนื้อความสมบูรณ์มากน้อยหรือไม่เพียงใด แต่ไม่ถึงกับออกอ่าวไทยไปไกลจนถึงอินโดนีเซียแล้วจึงวนกลับเข้าฝั่งไทยอีกรอบ หรือหากจะมีก็ถือว่าเป็นของแถมก็แล้วกัน จะได้ไม่ต้องเคืองกันให้เสียเวลา

ว่ากันว่า พื้นที่และเวลาอันจำกัด ย่อมเป็นเรื่องยากสำหรับนักเขียน ซึ่งเรียกกันว่าเป็นการปราบเซียน แต่เมื่อตั้งเรื่องไว้แล้วก็เห็นว่า ต้องเดินหน้าให้จบ และพยายามให้เนื้อหาอ่านง่ายและเข้าใจง่ายที่สุด อย่างน้อยขอให้ถูกใจคนเขียนเป็นอันใช้ได้ แต่อรรถรสจะกลมกล่อมอย่างไร ก็ติดตามกันดู

ฉบับหน้าเรามาเริ่มต้นกันเลย

รู้บุญคุณ ของท่าน ในกาลก่อน
ระลึกย้อน ได้หมด กำหนดไว้
ตอบแทนคุณ ท่านบ้าง อย่างตั้งใจ
ตามวิสัย มุ่งมั่น กตัญญู
รู้คุณแล้ว รู้ตอบ ให้ขอบที่
ประโยชน์มี ได้หมด ไม่อดสู
เพราะมีคุณ สำคัญ กตัญญู
ทุกคนผู้ ชายหญิง ไม่ชิงช้า

พระพิพัฒน์ ปริยัตยานุกูล
กวีแห่งชาติ จ.ระยอง
อดีตเจ้าอาวาสวัดซากุมะกรูด

- ❖ วิถีชนาธรรม :
พระคุณพ่อ
- ❖ พระธรรมเทศนา :
บิดา กตัญญูตา
- ❖ ธรรมรำลึก :
พ่อทิวสี บุปผาริของเรา
- ❖ ธรรมปริทัศน์ :
หัวอกพ่อ
- ❖ เรื่องชุดพุทธบริษัท :
ภักย์จากพ่อ

- ❖ ตามรอยพระบาท :
เดินตามรอยพระบาทพ่อหลวง
- ❖ ปิณฺฑูรารัตนะ :
แบบพิมพ์ชีวิต
- ❖ ชวนอ่าน :
ความรักของพระเวสสันดร
- ❖ มอญเทศ - มอญไทย :
พระอุปคุตเถระ
จากพระธรรมบทก็กึ่งพุทฺถรวงกิตฺตฺวา (๑)